

ISSARRA

Revista d'ensenyament de les Illes · febrer-març-abril 2015 · núm.146

REBALLADORS I TREBALLADORES DE CONCERTADA PROU RETALLADES

ANYS DE RETALLADES

DOCENTS EN LLUIT PROU de retallades NO al TIL STE INTERSINDI

ATEMPTAT CONTRA LES DONES CRIM CONTRA LA HUMANITAT

DONES, NI UNA PASSA ENRERE EN ELS NOSTRES DRETS CONVOQUEN: ASSOCIACIONS DE DONES I ENTITATS SOCIALS DE MALLORC

PISSARRA

Revista periòdica d'informació
de l'ensenyament
de les Illes Balears

EDITA:

Sindicat de Treballadores i
Treballadors Intersindical de
les Illes Balears

Carrer Jaume Ferran, 58
07004 Palma
Tel. 971 90 16 00
Fax. 971 90 35 35
Pàg. Web: www.stei.cat
E-mail:
mallorca@stei.cat
levant@stei.cat
inca@stei.cat
menorca@stei.cat
eivissa@stei.cat

CONSELL DE DIRECCIÓ I REDACCIÓ:

Francesc Xavier Alomar Novila
Gabriel Caldentey Ramos
Maria Camps Sintes
Francesc Cardona Natta
M. Antònia Font Gelabert
Tomàs Martínez Miró
Joana Tur Planells

COORDINACIÓ:

Montserrat Nadal

S'agraeix la col·laboració de les
autores i dels autors dels
articles.

MAQUETACIÓ, COMPOSICIÓ I IMPRESSIÓ:

Toni Martínez

Escola de Formació i
Mitjans Didàctics.
C/ Marià Canals, 13
07005 Palma
Tel. 971 91 00 60

PUBLICITAT:

Jaume Ferran, 58
07004 Palma
Tel. 971 90 16 00

DISSENY DE LA PORTADA:

Toni Martínez

FOTOS:

Pere Polo
Internet
Arxiu STEI
Ruth Valencia

Els articles publicats en aquesta
revista expressen únicament
l'opinió de les seves autores i
dels seus autors.

Dipòsit Legal: PM 533/77
ISSN: 1133-052X

ÍNDEX

- 4 **EDITORIAL**
- 5-8 **ELS CENTRES PÚBLICS HAN PERDUT MÉS DE 36.000 LLOCS DE FEINA DES DE 2009**
CONFEDERACIÓ D'STEs
- 9-11 **UNA MIRADA DES DEL COMPROMÍS**
CÀRITAS MALLORCA
- 12-13 **DONES EN TEMPS DE CRISI**
ÀNGELS CARDONA PALMER
- 14-15 **L'ÈPOCA OBSCURA DE LA COOPERACIÓ INTERNACIONAL**
CARLES GONYALONS SUREDA
- 16-17 **ENTRE EL CONSERVADORISME I EL LIBERALISME: REFLEXIONS AL VOLTANT DE LA LOMCE**
ANTONI VERGER
- 18-22 **DONES EN ACCIÓ I FORMACIÓ**
ENSENYANTS SOLIDARIS
- 23-38 **ELECCIONS 2015. ELS PARTITS POLÍTICS ENS FAN ARRIBAR LES SEVES PROPOSTES PER A LES ELECCIONS AUTONÒMIQUES**
- 39-40 **"RAMON LLULL, L'HOME AMB MÉS CAIRES QUE UN DIAMANT"**
MONTSERRAT NADAL
- 41-42 **"PREPARANT LES ANYADES DEL FUTUR". ES PRESENTA EL LLIBRE DE PERE POLO**
STEI INTERSINDICAL
- 43-44 **EXPERIMENTA 2015: ELS ALUMNES SÓN ELS GRANS PROTAGONISTES**
MONTSERRAT NADAL
- 45-48 **PEDAGOGIA 2015: TROBADA INTERNACIONAL PER LA UNITAT DE LES EDUCADORES I EDUCADORS**
BIEL CALDENTY, VICENT MAURI, PERE POLO
- 49-50 **FORMACIÓ SOLIDARITAT INTERNACIONAL A DISTÀNCIA**
ENSENYANTS SOLIDARIS, STEI, STEPV
- 51-52 **EL TRÀNSIT DE VENUS. UN RELAT SOBRE L'EFECTE PIGMALIÓ A L'ESCOLA**
ANNA SALA I DAVID RIERA
- 53-56 **PARLAM AMB ANTONI FIGUERA, HOME DE DUES GRANS PASSIONS**
MONTSERRAT NADAL
- 57-58 **LLIBRES**

EDITORIAL

A les passades eleccions a l'ensenyament públic de dia 4 de desembre, l'STEI, va obtenir 2.152 vots dels 6673 emesos, un 32,25% del total; l'any 2010 havia obtingut el 44,6% dels suports del professorat de les Illes Balears. A la darrera contesa electoral, la participació ha estat del 57,25%.

Tot i que, a priori, hom podria pensar que hi hauria més participació, per la situació actual que s'ha viscut dins un context de fortes mobilitzacions del sector educatiu i la irrupció de nous fenòmens dins l'escenari, l'índex de participació ha estat molt semblant al que es va donar fa quatre anys. Hem tengut, per tant, una abstenció, del 42,25%.

Per vuitena vegada consecutiva, l'STEI ha tornat a ser la força més votada i continuarà essent l'opció amb més representants a la Junta de Personal Docent no Universitari, amb 15 membres. La segona organització amb més delegats és Alternativa, que en té 8. Tot i haver obtinguts aquests resultats, que ens donen la confiança màxima del professorat de les Illes Balears, cal que analitzem les causes que ens han duit a perdre 6 delegats, dels 21 que teníem.

Teníem un escenari molt complicat; i no hi ha cap dubte que l'efecte del moviment assembleari i de l'atac als sindicats, sobretot en el cas de Mallorca, ha estat determinant a l'hora de modificar l'escenari sindical que s'havia produït fins ara. En el cas de Menorca, per exemple, la configuració de l'espai electoral és pràcticament la mateixa que s'ha donat al llarg de les darreres convocatòries electorals.

A les eleccions dutes a terme a la UIB, el passat 19 de març l'STEI ha revalidat la seva ampla majoria absoluta entre el PDI i PAS de la Universitat, enfortint la seva consideració de major força sindical de l'ensenyament de les Illes Balears. Així mateix, el propassat 4 de març l'STEI va assolir el primer lloc a les eleccions entre el funcionariat de la CAIB.

Dins aquest context tan complicat, la gent que ha votat l'STEI ho ha fet convençuda, i això, en primer lloc, s'ha d'agrair i, en segon terme, des de l'organització ho hem de saber aprofitar. Aquesta gent és, ara més que mai, el gran valor de l'STEI.

Des del sector d'ensenyament públic s'ha fet molta feina, i ben feta. Hem fet una campanya electoral original, molt neta, no hem entrat en desqualificacions, tot i que de motius n'hi havia, i sense ambigüitats. Els darrers quatre anys han estat molt intensos a tots els àmbits, la política educativa del Govern Bauzá ens ha posat a prova de valent i, d'aquest examen tan difícil, n'hem tret molt bona nota; sobretot en la gran quantitat de sentències judicials que s'han guanyat: com les del TIL, els serveis mínims de la vaga indefinida, el reconeixement de tots els sexennis al professorat interí, entre d'altres.

Ara ens cal analitzar a fons els resultats obtinguts, prendre'n bona nota i refermar una vegada més, com a força majoritària

a l'ensenyament públic, la nostra opció per una ensenyament de qualitat, en català, sense retallades, com a garant de la cohesió social de les nostres Illes i de lluita contra les desigualtats.

Els STES revaliden la seva majoria sindical en l'ensenyament

Els STES-Intersindical agraeixen al professorat el suport que han rebut en les eleccions sindicals parcials realitzades el 4 de desembre, i renoven el seu compromís amb la defensa de l'escola pública i del seu professorat, així com amb la pràctica del sindicalisme assembleari que els defineix.

Les eleccions realitzades han aconseguit que els STES augmentin la seva representació en el conjunt de l'Estat, en haver passat de 505 delegades i delegats a 553, mentre que el segon sindicat en nombre de vots perd delegats, i passa de 504 a 461.

Els STES són primera força sindical a València, Castella i Lleó, Illes Balears, Cantàbria i Astúries, i la segona a Andalusia, Castella-la Manxa, Canàries i Aragó. A les eleccions celebrades a Catalunya el nostre sindicat USTEC-STES ha revalidat la seva victòria electoral, i ha passat de 140 a 151 delegades i delegats. Així mateix, en el cas del País Basc, per part d'STEE-EILAS, amb la consolidació del nostre model sindical com el primer de l'Estat espanyol. Per altra banda, en l'àmbit dels Països Catalans, d'una manera aclaparadora, som la primer força amb nombre de representants del professorat; amb un 47,27 % del total, seguits de la segona força, CCOO, que en té el 22,18%.

Els STES-i som conscients de la responsabilitat que comporta la confiança que el professorat ha tornat a atorgar-nos perquè el representem davant les conselleries d'Educació de les Comunitats autònomes i davant el Ministeri d'Educació, i complirem el nostre compromís de fer-ho en la recerca de la creació d'ocupació, l'estabilitat per al professorat interí, la recuperació de les condicions de treball del conjunt del professorat i la potenciació d'una escola de qualitat de tots i per a tots, amb la pràctica d'un sindicalisme assembleari i amb la promoció de les mobilitzacions necessàries per revertir la situació a la qual ens ha portat les polítiques practicades pels Governos central i autonòmic, per dignitat, contra la LOMCE.

A les portes de les eleccions autonòmiques

En aquest número de "Pissarra", us oferim les respostes que els distints partits polítics ens han fet arribar en relació a les qüestions que els hem plantejat en temes educatius, d'acord amb les propostes que recullen en el seu programa electoral. Les eleccions del proper 24 de maig són aquí mateix, ens hi jugam molt. Us convidam a llegir a fons tot el que els partits ens han fet arribar i poder contribuir, d'aquesta manera, a formar-vos la vostra opinió. Les urnes esperen les nostres decisions.

ELS CENTRES PÚBLICS HAN PERDUT MÉS DE 36.000 LLOCS DE FEINA DES DE 2009

Un estudi de la confederació d'STEs recull els efectes de les retallades en l'àmbit docent

**CURSOS 2010-2011 i 2011-2012.
ALGUNES
COMUNITATS
AUTÒNOMES
S'AVANCEN A LES
RETALLADES DE
L'OCUPACIÓ DOCENT**

En aquest primer període ja s'apunten els que seran els trets fonamentals de l'ocupació docent en els cursos de la crisi analitzats: les importantíssimes tisorades a l'ocupació a temps complet, així com l'increment de la precarietat. Tot i que el saldo global en el conjunt d'aquests ensenyaments és encara positiu per l'augment de les jornades parcials, els números es tornen ja clarament negatius si no computam la seva evolució en els centres que imparteixen de manera exclusiva educació infantil, en els quals es produeix aquests anys un creixement, amb matisos, de quasi cinc mil mestres.

Tal com podem observar en el primer quadre, entre els cursos 2010/11 i 2011/12 ja hi ha nou comunitats autònomes que comencen a fer retallades en matèria d'ocupació i a perdre professorat en els seus CEIP i IES, amb un retall percentual del nombre de professors amb jornada completa i el total de professorat, a la vegada que s'incrementa el tant per cent de professors amb jornada parcial.

És a dir, l'ocupació ja cau en aquesta primera fase en nou comunitats autònomes, que en total perden gairebé set mil ensenyants, si tenim en compte l'evolució dels seus CEIP i IES. L'evolució positiva que es dona encara en deu comunitats, que creixen en nombre de professors durant aquests dos cursos analitzats, no impedeix que per primera vegada en el conjunt de l'Estat el saldo ja sigui negatiu en aquest tipus de centres públics, amb una pèrdua global de més de mil set-cents docents (0,4%) respecte del curs 2009/10.

Madrid, que perd més de dos mil sis-cents professors, és qui encapçala els números vermells entre nou territoris amb saldos negatius. Les comunitats que s'avancen en les retallades són Madrid, Canàries, Galícia, Castella La Manxa, Extremadura, Astúries i la Comunitat Valenciana.

Però aquest comportament negatiu en l'ocupació docent encara no s'ha extès en aquests dos primers cursos al conjunt dels territoris analitzats (les desset

DIFERENCIA Profesorado por tipo de centro. Cursos 2009-2011/ 2011-2012. EERRGG

TERRITORIOS	CENTROS PUBLICOS						
	Todos los Centros	Centros E. Infantil (1)	Total sin Centros Infantil (1) en nº y %		Centros E. Infantil- Primaria y E.S.O.	Centros específicos E. Especial	Centros E.S.O. y/o Bachillerato y/o F.P.(GM,GS y PCPI)(2)
TOTAL	3.187	4.932	-1.745	-0,4	2.655	68	-4.468
ANDALUCÍA	1.927	444	1.483	1,6	428	0	1.055
ARAGÓN	589	159	430	3,3	234	3	193
ASTURIAS	-119	123	-242	-2,4	-36	10	-216
BALEARES	216	75	141	1,3	61	3	77
CANARIAS	-799	231	-1.030	-4,5	-372	2	-660
CANTABRIA	-68	-15	-53	-0,8	36	-6	-83
CASTILLA Y LEÓN	578	141	437	1,7	367	21	49
CASTILLA-LA MANCHA	-539	184	-723	-2,5	81	-8	-795
CATALUÑA	1.818	989	829	1,3	267	-12	574
COMUNIDAD VALENCIANA	-538	506	-1.044	-2,0	326	38	-1.408
EXTREMADURA	-354	-3	-351	-2,4	-278	18	-91
GALICIA (3)	-933	-17	-916	-3,1	-247	-79	-590
MADRID	-1.875	733	-2.608	-5,7	161	22	-2.791
MURCIA	1.080	-58	1.138	6,1	966	37	135
NAVARRA	94	111	-17	-0,2	11	2	-30
PAÍS VASCO	1.916	1.257	659	3,5	570	9	80
RIOJA (La)	134	43	91	2,9	52	7	32
CEUTA	3	0	3	0,2	19	0	-16
MELILLA	57	29	28	2,4	-933	2	17

(1) Imparten exclusivamente E. Infantil.

(2) Imparten una o varias de las siguientes enseñanzas: E.S.O., Bachillerato y Ciclos Formativos de F.P. y/o PCPI

(3) No se incluye el profesorado de centros que imparten Primer ciclo de E. Infantil, al no estar disponible esta información.

Fuente: Estadística de las Enseñanzas no universitarias. Subdirección General de Estadística y Estudios del Ministerio de Educación, Cultura y Deporte.

ELABORACIÓN: STECyL-I (STES-i)

comunitats i les dues ciutats autònomes), ja que a deu d'elles se segueix en major o menor mesura creant ocupació en aquest tipus de centres públics.

Com a conseqüència d'aquestes primeres retallades a gairebé la meitat dels territoris analitzats és que, per primera vegada en el curs 2011-2012, per al total de l'Estat espanyol s'interromp una tendència positiva que es produïa al llarg de tota la dècada anterior. El nombre total de professorat públic disminueix en més de 1.700, un 0,4%. A més, s'incrementa l'ocupació a temps parcial, que creix en aquesta fase més d'un 9% en el conjunt de l'Estat.

CURS 2012-2013. ES GENERALITZEN I S'INTENSIFIQUEN LES RETALLADES

Però quan es noten i es generalitzen territorialment amb tota la seva cruada les retallades en matèria d'ocupació docent pública serà en el curs 2012-13. La

destralada a les plantilles és tan gran que afecta tant les feines amb dedicació completa, que cau un 5%, com la parcial, que s'abaixa un 7,1%.

El retall en el total del nombre de professors per al conjunt de l'Estat s'acosta ja en aquest curs a més de 23.000 docents (-23.333); un cinc per cent menys dels que hi havia en el curs 2011-2012. Tal com es pot observar en el quadre adjunt, només Cantàbria se'n surt de la tònica negativa generalitzada com a conseqüència del Decret del ministre Wert d'abril de 2012, amb què s'imposaren i s'estengueren al conjunt de Comunitats autònomes els instruments de retallades que ja havien emprat algunes comunitats "avançades" com Balears o Madrid: bàsicament l'increment de ràtios a les aules, l'augment dels horaris docents i la disminució del professorat de suport.

Entre els deu territoris analitzats, a devuit s'imposen,

d'una manera ben intensa, les retallades. Retalls encapçalats pel País Valencià (-6.316) i Castella-La Manxa (-3.405), amb percentatges de reducció superiors al 12%; seguides per Múrcia que perd més del 9% del professorat en els seus CEIP i IES. **Per damunt de la caiguda mitja espanyola, que és d'un cinc per cent, se situen també les illes Balears.**

El gruix de les retallades es dona en els centres de secundària, el professorat dels quals disminueix en més de quinze mil, tot i que en aquesta segona fase també es veuran afectats els CEIP, que en el conjunt de l'Estat perden més de 8.000 docents. És d'una magnitud tan gran l'abast dels retalls que fins i tot els centres públics que imparteixen exclusivament educació infantil perden professorat aquest curs.

Com hem pogut veure al llarg d'aquests tres cursos, en el total de l'Estat el balanç final

ens dona unes retallades de l'ocupació docent en el total dels centres públics de més de trenta-mil professors (6.984 entre els cursos 2010-11 i 2011-12; i 23.576 en el 2012-13). Pel fet que algunes Comunitats autònomes encara varen crear ocupació en els dos primers cursos, el saldo final comporta unes pèrdues de més de vint-i-cinc mil (-25.078). **En el global del trienni només se salven dels números vermells Cantàbria i el País Basc. En el total de l'Estat, suposa unes pèrdues globals en els centres públics del 5,4%.**

El gruix de les retallades torna a recaure en els centres públics de secundària, amb una disminució del seu personal de quasi vint mil professionals. Els CEIP en el conjunt espanyol en perden uns cinc mil quatre-cents.

QUÈ PASSA EN EL CURS 2013-2014?

En el curs 2013-2014, malgrat disposam només d'un avenç de dades en l'estadística, es

VARIACIÓN en Nº y % 2011-2012/2012-2013. - ENSEÑANZAS DE RÉGIMEN GENERAL

TERRITORIOS	PROFESORADO. Unidades: Nº de profesores/as.									Variación Total Ponderada (1)			
	TODOS LOS CENTROS			CENTROS PUBLICOS			CENTROS PRIVADOS			CENTROS PUBLICOS		CENTROS PRIVADOS	
	TOTAL	Dedic. Compl.	Dedic. Parc.	TOTAL	Dedic. Compl.	Dedic. Parc.	TOTAL	Dedic. Compl.	Dedic. Parc.	Nº	%	Nº	%
TOTAL	-17.633	-14.884	-2.730	-21.899	-18.140	-3.759	4.266	3.256	-792	-19.108	-5,1	2.860	2,3
ANDALUCIA	-3.168	-3.010	-158	-3.729	-3.913	184	561	903	-342	-3.821	-3,9	732	2,9
ARAGÓN	-736	-925	189	-723	-804	179	-11	-21	10	94	0,7	-16	-0,4
ASTURIAS (Principado de)	-243	-252	9	-264	-247	-17	21	-5	26	-256	-2,5	8	0,3
BALEARS (Illes)	-540	-592	52	-608	-679	71	66	-13	79	-593	-5,4	27	0,6
CANARIAS	-360	62	-412	-360	62	-412	0	0	0	-144	-0,7	0	0,0
CANTABRIA	326	833	-507	244	796	-552	82	37	45	520	8,7	60	3,2
CASTILLA Y LEÓN	-1.352	-1.445	93	-1.305	-1.332	27	-47	-113	66	-1.319	-5,1	-80	-1,0
CASTILLA-LA MANCHA	-3.597	-3.120	-477	-3.614	-3.653	-461	-83	-67	-16	-3.284	-11,6	-75	-1,7
CATALUÑA	-2.451			-3.095			554						
COMUNITAT VALENCIANA	-4.400	-2.412	-1.988	-6.329	-5.512	-817	1.925	3.100	-1.175	-6.919	-11,6	2.513	16,3
EXTREMADURA	-238	-284	46	-243	-276	33	5	-8	13	-280	-1,9	-2	-0,1
GALICIA	2.432	1.868	564	1.184	1.028	156	1.248	840	408	1.106	3,8	1.044	15,6
MADRID (Comunidad de)	-740	-1.622	882	-951	-1.004	153	111	-919	729	-928	-2,0	-254	-0,7
MURCIA (Región de)	-1.967	-1.483	-484	-1.772	-1.518	-254	-195	35	-230	-1.645	-3,6	-80	-1,8
NAVARRA (Comunidad Foral de)	-403	-371	-32	-316	-379	63	-87	8	-95	-348	-4,3	-40	-1,8
PAÍS VASCO	-227	-151	-76	-281	-137	-144	54	-14	68	-209	-1,1	20	0,2
RIOJA (La)	94	24	70	30	-19	49	64	43	21	6	0,2	54	4,9
CEUTA	-38	-57	19	-34	-92	18	-4	-5	1	-43	-3,6	-5	-1,8
MELILLA	-35	-79	44	-37	-73	36	2	-6	8	-55	-4,4	-2	-1,0

(1) Definimos Variación ponderada como la suma de las completas y las parciales divididas por dos, ya que computamos dos parciales como una completa.

Fuente: Estadística de las Enseñanzas no universitarias. Subdirección General de Estadística y Estudios del Ministerio de Educación, Cultura y Deporte.

ELABORACIÓN: STECyL-I (STES-i)

pot concloure que a l'Estat espanyol el saldo torna a ser lleugerament positiu per als CEIP i IES, després de tres anys continuats de retallades. De manera global el nombre de professorat creix, tot i que d'una manera feble, i suma més de quatre mil sis-cents, un 1% en termes percentuals.

Malgrat aquestes dades d'un petit increment, es mantenen les retallades a set Comunitats autònomes, d'una manera

especial a aquelles amb un balanç positiu en el trienni anterior, que varen ser únicament Cantàbria i el País Basc. Aquests territoris seran els que ara retallaran més ocupació. A més, l'ocupació continua caient a altres sis Comunitats, entre les quals es troben les Illes Balears (0,6%; -59).

ENSENYAMENTS DE RÈGIM ESPECIAL I ADULTS

L'evolució de l'ocupació en els ensenyaments de règim

especial i d'adults seguirà en termes generals els mateixos patrons que els que hem descrit en els ensenyaments generals, amb una major intensitat en les de règim especial i amb una intensitat major en les d'adults.

Ensenyaments de règim especial

En la primera fase 2009-2011, tot i que el saldo a l'Estat espanyol és encara positiu en nombre de docents públics,

aquest creixement es produeix sobretot en professorat a jornada parcial, el nombre del qual s'incrementa quasi un catorze per cent, mentre que l'ocupació a temps complet ja disminueix i passa a tenir números vermells. Ja hi ha vuit Comunitats autònomes que retallen ocupació en aquesta fase amb percentatges que van entre l'u i el set per cent. Astúries, Madrid, Canàries, Galícia i les Balears encapçalen les majors retallades.

Però **les retallades es generalitzaran i s'intensificaran en el curs 2012-2013, en què el nombre de docents es redueix en més d'un 3%**, gairebé mil en termes absoluts per al total de l'Estat, i el retall ja s'estén a la immensa majoria dels territoris analitzats, amb caigues tant de l'ocupació a jornada completa com a parcial. **Els majors retalls percentuals es donen a Andalusia, Balears i Castella-La Manxa**, que perden a l'entorn d'un 8% de les seves plantilles.

Els ensenyaments més afectats per la reducció de professorat són, en primer terme, les Escoles d'Arts i Centres d'Estudis Superiors d'Arts Plàstiques i Disseny, depenents de les Conselleries d'Educació o Entitats/Fundacions Públiques, que perden en els tres cursos analitzats un 4,2% del seu professorat. En segon lloc, les Escoles Oficials d'Idiomes, que veuen disminuir en més de cent-vint el nombre dels seus docents (-2,2%).

En el curs 2013/14, tot i que encara només disposam d'un avenç de dades en l'estadística, es pot concloure que a l'Estat el saldo torna a ser lleugerament positiu per al conjunt dels centres públics d'ensenyaments de règim especial, que augmenta en quasi cinc-cents i un 1,6%. Malgrat això, encara s'observen les retallades a vuit Comunitats autònomes: **d'una manera especial es destaquen les de les Balears, que es converteix en el lloc que més retalla en aquest tipus d'ensenyament i centres i que torna a caure un 5,6% del seu professorat; que sumat als retalls practicats en les fases anteriors analitzades supera el 20%.**

No volem deixar de fer esment al comportament de l'ocupació en l'**Educació per a persones adultes (EPA)**, denominada amb raó la

“Ventafocs” del sistema educatiu. Doncs aquesta ha estat la modalitat d'ensenyament que ha sofert amb més intensitat els retalls de professorat al llarg d'aquests cursos de la crisi. Entre els cursos 2009-2010 i 2012-2013, els centres públics perden gairebé la meitat del seu professorat a temps parcial i quasi el 12% a jornada completa, amb unes pèrdues de més de dos mil cinc-cents professors (19% en termes nominals).

Increment de la inestabilitat i precarietat en l'ocupació

Hi ha, però, dos trets més que caracteritzen la situació de l'ocupació pública docent en aquests cursos: l'increment de la precarietat i la inestabilitat a la feina, que es fan paleses en els importants percentatges d'interinitat en l'ocupació i en el creixement dels percentatges de les jornades parcials, agreujats per la congelació de les ofertes d'ocupació pública docent i l'absència d'oposicions des de l'any 2001.

Els STEs i el conjunt de sindicats de la Mesa Sectorial d'Educació no ens hem cansat de denunciar les limitacions que s'havien imposat a l'Oferta Pública d'Ocupació des de l'any 2011 en la Llei de Pressuposts Generals, endurides pel Govern de Rajoy en els PGE de 2012, 2013 i 2014. El mecanisme utilitzat havia consistit en reduir l'oferta d'ocupació a una taxa mínima del 10% de la reposició d'efectius (jubilacions, defuncions i excedències). És a dir, com a màxim una de cada 10 places que havien quedat vacants per aquests motius no s'ha pogut cobrir mitjançant les ofertes públiques d'ocupació docent i la corresponent convocatòria de concurs-oposició.

Pel que fa a la interinitat, el que es fa més evident és que, malgrat les intenses retallades en l'ocupació sofertes aquests anys, el percentatge d'interines i interins és bastant elevat, i s'acosta al 15% entre el personal del cos de mestres, i al 19% a secundària, amb més de setanta mil professionals, sense haver conegut encara les dades del País Basc i de Navarra.

Els STEs reivindicam:

Demanam que es revertesquin aquestes nefastes polítiques per a l'ocupació pública docent per unes altres de recuperació i d'estabilitat, un fet que suposarà una millora en l'atenció a les necessitats d'escolarització i en la millora de la qualitat en l'atenció educativa al nostre alumnat (suports en les etapes primerenques, desdoblaments, atenció a la diversitat molt més personalitzada).

Exigim la **derogació del Decret Wert d'abril de 2012 i de les normatives autonòmiques de retallades** que han propiciat la destrucció de l'ocupació pública docent en aquests darrers cursos. Demandam la recuperació progressiva dels llocs de feina docent retallat.

Consideram que l'anunci del Consell de Ministres del passat 24 de setembre sembla del tot insuficient, malgrat l'increment anunciat en la taxa de reposició del professorat de centres públics. No hi ha cap dubte i resulta més viable i millor aprovar ofertes d'ocupació pública docent amb el 50% de la taxa de reposició d'efectius en lloc d'amb el 10%. Però reclamam un horitzó per aquelles places que seguiran ocupades per professorat interí en condicions de precarietat i inestabilitat, i

que continuarà la congelació de les ofertes d'oposicions en molts altres serveis.

Reclamam en conseqüència que el Govern central retiri de la Llei de Pressuposts Generals de l'Estat de 2015 les mordaces a l'Oferta d'Ocupació Pública i que s'aprovin ofertes i es convoquin oposicions amb el 100% de la taxa de reposició del personal docent.

El que demanam no suposa, en cap cas, un increment de la despesa. Els STEs no entenem que les Administracions educatives posin com a excusa la situació de crisi que es viu per a impedir l'oferta d'ocupació pública docent, ja que cobrir places amb oposicions no comporta incrementar la despesa, pel fet que no costa ni més ni menys un professor funcionari de carrera que un interí. El que sí produirà aquesta decisió injustificada és, com s'ha esmentat, més ocupació inestable, més precarietat i menys estabilitat en les plantilles; cosa que farà més difícil la qualitat educativa a les aules de l'ensenyament públic.

En el cas de les Illes Balears, pel que fa a les oposicions, l'STEI reclama la derogació del Decret llei 5/2012 i constata, una vegada més, la manca d'actuacions de la Conselleria per a resoldre temes. També li exigeix que faci tots els seus deures, que permetin abordar la negociació de l'oferta d'ocupació pública docent i la conseqüent convocatòria del concurs-oposició per al 2015, que estarà condicionada pel límit de la taxa de reposició d'efectius del 50 %, que és del tot insuficient per a poder oferir una bon nombre de places per al professorat interí. ■

Una mirada des del compromís

Com Càritas Mallorca ajuda a afrontar els efectes de la crisi sobre els sectors més vulnerables de la nostra Mallorca

Mirar és fixar els ulls en un punt determinat. Però no es pot mirar de qualsevol manera: la perspectiva, la intensitat, l'amplària... fan la mirada més autèntica i més afectada. És des d'aquí des d'on a Càritas volem mirar la nostra realitat i, per tant, des d'on estan escrites aquestes retxes.

La realitat on Càritas té fixats els ulls sembla la realitat d'una societat malmesa, d'una societat afectada per una crisi perllongada en el temps, que fa que hi hagi una cronificació i un perill de fractura social. Des de fa anys parlem de pèrdua de drets socials i debilitament de l'Estat del Benestar. Així és com es pot dir que s'ha arribat a màxims històrics de desigualtat, on molts no tenen el mínim per viure i van perdent de forma continuada l'accés a prestacions, ajudes, drets,... Tot això és una mostra ben palesa de la fractura social on la

franja entre integració i situació ampla d'exclusió és cada dia més gran. El VII Informe FOESSA 2014 sobre exclusió i desenvolupament social a les Illes Balears, presentat en aquest inici de novembre, n'és una excel·lent mostra.

Està constatat que en períodes de creixement no es reduïxen les xifres de pobresa i exclusió en la mateixa mesura que augmenten en els moments de crisi, per tant aquest comportament contracíclic ens fa ser pessimistes quant a una possible recuperació, on grans sectors de la ciutadania poden quedar al marge. Això es veu clarament amb la realitat laboral de la nostra Mallorca, cada vegada més competitiva i en condicions cada vegada més precàries.

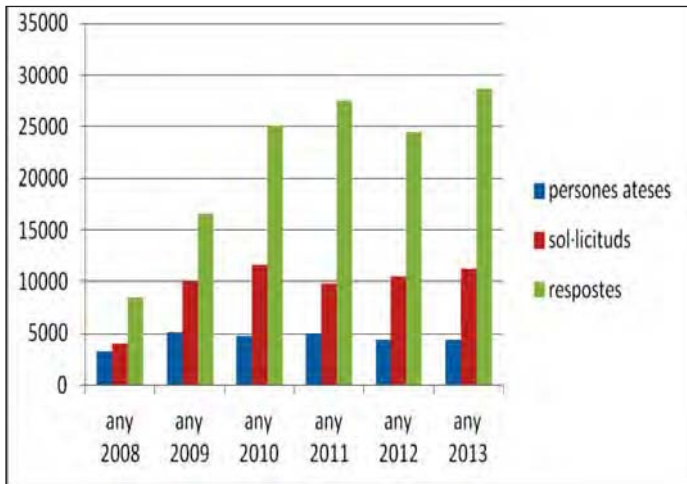
L'acció desenvolupada per tècnics i voluntaris de Càritas als diferents programes i projectes al llarg d'aquests anys no ha minvat, més aviat, l'augment de l'atenció i acompanyament de

persones i famílies en situacions realment noves, ha fet que els mateixos agents de Càritas constatin les pròpies limitacions i l'augment de dificultats per poder afrontar múltiples realitats noves.

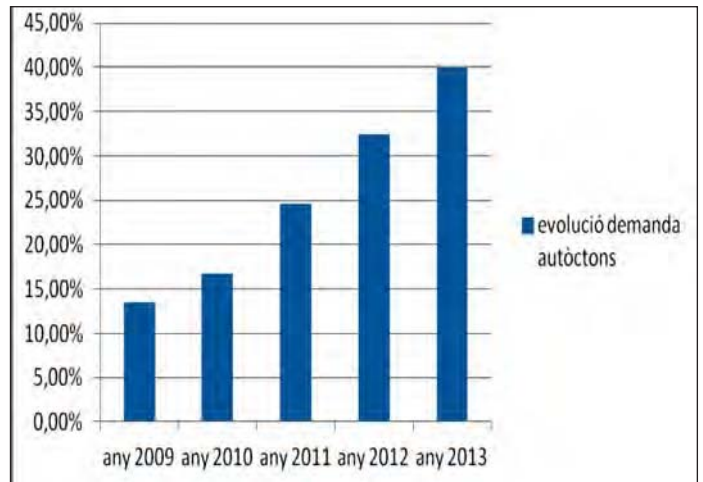
Així i tot hem de reconèixer que, malgrat aquest panorama poc engrescador, no s'ha romput encara la cohesió social. Els béns relacionals tan importants i a moments tan oblidats, són encara ara una clau importantíssima en la nostra manera de concebre la intervenció social i la millora i transformació de la realitat. El creixement del voluntariat, el naixement de moviments i grups que vehiculen relacions socials, veïnals, ciutadanes, les pròpies relacions internes de les famílies, etc. possibiliten una convivència que encara no està del tot ressentida per aquesta crisi. Aquests són elements clau d'una veritable recuperació i, per tant, també elements a tenir present en la recerca d'alternatives al moment actual com una oportunitat que no podem desaproveitar.

Si comparam l'evolució de les demandes i respostes que hi ha hagut durant aquests anys de crisi podem observar com la situació de cronificació fa que es treballi durant més temps amb les mateixes persones i famílies però, donada la complexitat de les situacions tant el creixement de les sol·licituds com el de les respostes augmenta.

Aquesta gràfica ens mostra l'evolució de les sol·licituds i les respostes donades des de Càritas:

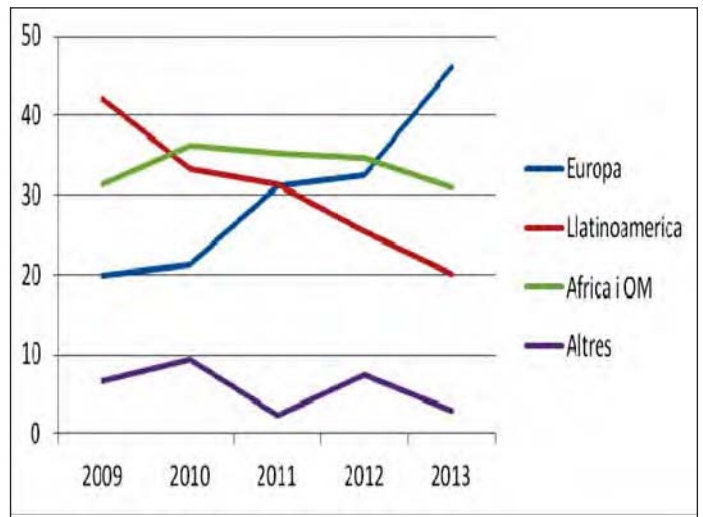
Quant a les característiques de la població atesa a Càritas podem assenyalar les següents: respecte del sexe, hi ha hagut un creixement dels homes respecte de les dones apropant-se més la diferència que existia anteriorment, on prioritàriament eren dones. Actualment les proporcions són 55% dones i 45% homes; pel que fa a l'edat, majoritàriament la població atesa es mou amb els següents percentatges: menors 18 anys 20%; joves de 18 a 35 anys 30%; adults entre 35 i 65 anys 46%; i majors de 65 anys sols el 4%. Pel que fa al seu origen s'ha donat un canvi important al llarg dels darrers cinc anys: s'ha passat del 13,5% l'any 2009 al 40% l'any 2013 de persones espanyoles. Així i tot el 60% segueixen sent immigrants, la majoria extracomunitaris, produint-se una devallada de llatinoamericans, una estabilització amb les persones africanes i un creixement amb europeus provocada pel

creixements dels autòctons. Les dues gràfiques següents ho expliciten més visualment.

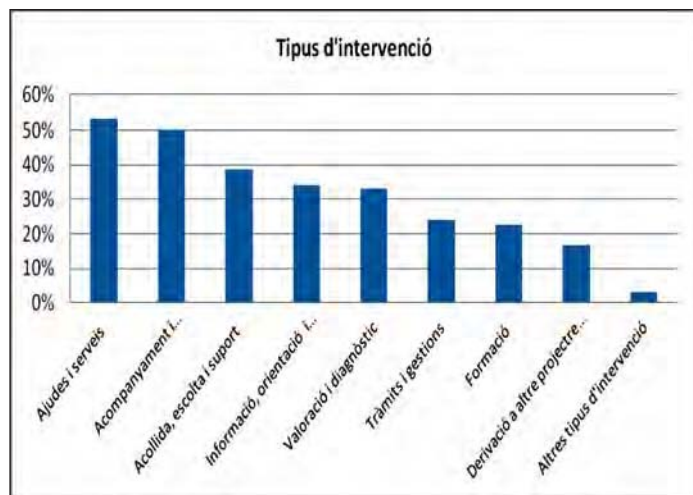
I quin és la intervenció general de Càritas amb les persones ateses?

Prioritàriament el paper que desenvolupa Càritas Mallorca des de les diferents parròquies és el d'acollida i escolta activa davant la situació que presenten les persones i famílies que s'acosten als nostres serveis. Aquestes sol·liciten suport, ajuda, acompanyament,... en uns moments d'extrema angoixa i preocupació pel que pateixen i viuen. L'acollida és desenvolupada tant per les persones voluntàries que formen els Grups d'Acció Social, com pels tècnics contractats per l'entitat, amb la idea d'apropar-nos i acollir aquest sentiment i cercar conjuntament la resposta més adient.

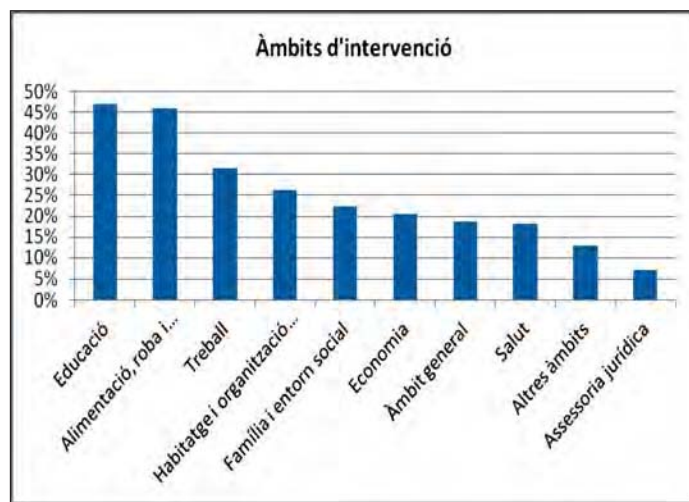

Quant a tipus d'intervenció podem destacar que el capítol d'ajudes i serveis és el que més s'ha dut a terme al llarg d'aquests anys de dura crisi, així com el d'acompanyament i seguiment dels processos personals i familiars. Queden a un segon lloc, quant a temps dedicat i grau d'intervenció, tot el que fa referència a acollida, suport, informació, orientació i diagnòstic. Aquest darrer gran bloc no es contradiu amb una acció prioritària d'acollida i escolta activa, però donada la situació de cronificació de moltes persones, la tramitació d'ajudes directes passa davant la resta d'accions, no perquè

es respongui sols a la demanda, sinó a la necessitat imperiosa de subsistència i/o contenció de les persones /famílies en moments tan crítics. Ja en tercer lloc cal destacar tot el que fa referència a la tramitació i gestió, en definitiva, tot el que suposa de burocràcia paral·lela davant la tramitació d'ajudes concretes. Convé esmentar que cada any aquest capítol ha anat en augment, i per tant, es dedica a aquesta acció un tant per cent significatiu. També ocupa un lloc important de la intervenció general de Càritas el referit a la formació de persones i acompanyament als diferents grups i equips.

Pel que fa a l'àmbit de la intervenció, les demandes principals i amb major nombre de respostes han estat les referides a l'educació, a les necessitats bàsiques, a la manca de feina, al manteniment de l'habitatge i a l'ajuda per a la salut. L'ajuda a l'educació fa referència a tota l'ajuda que es dedica a la infància i tot el que fa referència a la formació no acadèmica dels adults, referint-se tant a formació bàsica (castellà, català, anglès ...) com professional (cursos, tallers formatius, ...). L'ajuda a necessitats bàsiques es refereix a productes d'alimentació, a roba i productes d'higiene per-

sonal i neteja de la llar. L'ajuda a la manca de feina, en un temps on la dinàmica del mercat laboral està prou aturada, es tradueix en l'oferiment d'un espai de formació, orientació, ocupació i intermediació, així com places becades als tallers i algun contracte d'inserció. Al llarg d'aquests anys l'ajuda pel tema de l'habitatge ha anat en augment tant pel que fa a lloguers o hipoteques com també i, sobretot, a subministraments de la llar com l'aigua, l'electricitat, o el gas. També el capítol d'ajudes per a la salut ha crescut de forma significativa els darrers anys quan les retallades en sanitat han estat considerables. Finalment a l'àmbit de la intervenció que s'ha desenvolupat aquests anys de crisi s'hi poden apuntar les ajudes per transport, per suport psicològic, per suport vari a les famílies i el servei de l'assessoria jurídica. Com a mostra d'aquest àmbit d'intervenció aquí teniu una gràfica referida a l'any 2013:

CONCLUSIÓ

Començàvem aquestes retxes per a la revista Pissarra parlant de la mirada que des de Càritas volem tenir sobre la nostra realitat pròxima i determinada. Els nostres ulls espiren després d'haver omplert aquest conjunt de paràgrafs perquè la realitat descrita no convida ni a la satisfacció ni a la bauxa, més aviat es tracta d'un quadre que remou l'interior de la persona a la preocupació i al compromís. Per això aquests escrit el titulàvem "mirada des del compromís".

Voldríem que el compromís de Càritas davant la crua realitat fos compromís esperançat a to amb les propostes de construcció d'un nou model social que el VII Informe FOESSA 2014 sobre exclusió i desenvolupament social ens convida a tenir en compte en una quàdruple dimensió: 1 Treballar el desenvolupament social i de les persones més enllà del creixement econòmic; 2 Afrontar les conseqüències estructurals de la pobresa amb polítiques redistributives concretes; 3 Construir una societat basada en drets universals i no en privilegis individuals; i 4 Apostar per una nova agenda de polítiques públiques que prioritzin els més exclosos.

Des d'aquesta mirada de Càritas convidam la ciutadania al compromís!

Equip de Càritas Mallorca ■

DONES EN TEMPS DE CRISI

Àngels Cardona Palmer

Crisi econòmica i govern conservador amb majoria absoluta resulta una combinació funesta en molts aspectes, però pel que fa a les dones, resulta una combinació devastadora.

Amb governs d'aquest tipus, es passa ràpidament d'un feminisme a un familisme i amb això no es vol dir que els infants, les persones majors i la família en general, no disposin del nostre respecte més absolut sinó que és molt important no mesclar ous amb caragols.

Durant la darrera legislatura, a l'Ajuntament de Palma, els temes d'igualtat passen a la Regidoria d'Àrea Delegada d'Educació, Família, Igualtat i Majors i a altres llocs de l'Estat espanyol, els Observatoris d'Igualtat passen a ser Dona i Família, és a dir, o volen demostrar que el paper de la dona està lligat sols a la família com el temps de la dictadura o volen embullar la situació.

Amb la intenció de descafeïnar la lluita per assolir la igualtat entre dones i homes i emmascarar una ideologia que deriva en polítiques diverses, s'intenta mantenir les

dones en un determinat estereotip: dona educada per servir i supeditada al poder patriarcal. Ja s'ha intentat a través del llenguatge, eina important per altra banda, canviant, per exemple, el terme "violència de gènere" per "violència domèstica" on entraria la violència cap als infants i les persones majors, i repetim, no és que no preocupin aquests fets, sinó que mereixen la suficient importància com per donar-los un tractament individualitzat a no ser que es vulgui difuminar el fet sagnant de tantes dones mortes a l'Estat espanyol i a Mallorca, i la xacra social que suposa el maltractament cap a les dones sols pel fet de no ser homes o de manifestar el seu dret a ser independents.

A les nostres Illes, durant la crisi, s'han retallat diverses partides per a l'ajuda a dones maltractades, s'han tancat cases d'acollida a diversos municipis i centres d'informació i també s'ha tancat l'Institut de la dona els horabaixes.

En la constitució del Govern autonòmic d'aquesta legislatura, no s'ha respectat el principi de paritat així com tampoc en la composició del Consell Escolar de les Illes; a més, quan van ser substituïts

alguns homes, i ho havien de ser per persones de reconegut prestigi, varen seguir sense posar cap dona. Vol dir això que no hi ha a la nostra comunitat cap dona de reconegut prestigi per poder formar part de l'esmentat Consell?

Es va suprimir també la Direcció Insular d'Igualtat del Consell que tenia un excel·lent pla de formació per a dones "Genèrica", una xarxa virtual "Les veus de les dones" i 18 ajuntaments de les illes amb plans d'igualtat en marxa i assessorats per la mateixa Direcció Insular que no se sap com els duran a terme; això sí, es va substituir per la Direcció General de Caça, activitat que deu ser de vital importància.

En el BOIB de 22 de setembre de 2011, s'eliminen les subvencions a les llistes electorals que tenen més dones deixant de banda la necessària discriminació positiva.

Durant els anys de crisi, les grans retallades salarials i socials que s'han donat a la

nostra Comunitat Autònoma en l'Administració Pública, principalment sanitat i educació, han afectat bàsicament les dones ja que, en aquestes professions, són majoritàries.

També les minves en el salari creen un plus de feina extra per a les dones a casa que veuen augmentada la càrrega de feina no remunerada, ja que s'han de suprimir serveis extra.

La qüestió de l'avortament també va ser polèmica. El mes de gener de 2012, les dones que volien avortar dins els termes legalment establerts, si no ho podien fer a la Sanitat Pública, havien de pagar 380 euros i anar a la Sanitat Privada i després l'ib-salut ja els ho pagaria. Després es va intentar arreglar la situació en espera de la tan polèmica Llei de l'ex-ministre Gallardón, finalment retirada gràcies a les protestes dels grups feministes d'arreu de l'Estat i de les Illes.

Actualment s'ha publicat a la nostra Comunitat la Llei per a

la maternitat i no és que no faci falta que es protegeixi les dones embarassades, el que fa falta és que se protegeixi la parella i els infants una vegada nascuts, amb garanties de que trobaran escola pública on portar-los, amb la garantia que podran utilitzar sense conseqüències les mesures de conciliació i amb la garantia que podran tenir cura dels seus infants sense problemes econòmics ni laborals.

A nivell estatal, el canvi en les polítiques d'igualtat, és notori:

El ministeri d'Igualtat és suprimit i passa a formar part del ministeri de Sanitat. La directora del Instituto de la mujer de Madrid, passa a ser directora general de "igualdad de oportunidades".

Se suprimeix també ONU mujeres el mes de desembre de 2012.

La reforma laboral també influeix en les discriminacions, per exemple, suprimint la bonificació a les empreses després de maternitat i excedències o posant impediments a la reducció de jornada per cura d'infants o persones majors. I si parlem d'empresa privada i amb èpoques d'escassetat de feina, les dones joves ni es poden plantejar el fet de ser mares si volen mantenir els seus contractes i la seva feina i tot, en un moment en què la piràmide poblacional, és cada vegada més inestable per manca de naixements. Si algun dels dos membres de la parella vol fer ús de les mesures de conciliació entre la vida personal i laboral, veurà com el seu contracte es rescindeix o en el millor dels casos, mai arribarà a escalar llocs de més categoria i sou i pensem que, majoritàriament, són les

dones les que les demanen.

En matèria educativa, la nova llei d'educació, la LOMCE, el primer que fa és eliminar l'assignatura d'Educació per a la Ciutadania que era la única que contemplava els temes d'igualtat i elimina del currículum la paraula violència de gènere i qualsevol menció a les diferents formes de família existents avui dia.

A les nostres Illes, a l'Ordre de renovació dels concerts educatius de l'any 2012, que és el document on es concedeixen les subvencions per a l'escola concertada, se suprimeixen tots els articles sobre igualtat i coeducació, articles que, per cert, estan inclosos en la "Llei per a la dona" autonòmica. Probablement per poder subvencionar amb doblers públics les escoles del Parc Bit que segreguen els infants per raó de sexe.

Un tema flagrant que hauria d'avergonyar qualsevol societat sana com és el de la violència masclista ha sofert a l'Estat espanyol importants retalls durant la crisi, un 27% en el fons per a la sensibilització contra la violència. Això sí, manifestacions des del Ministeri i paraules sempre a punt.

Balears és la cinquena comunitat de l'Estat en nombre de víctimes de violència de gènere segons dades de l'Institut Nacional d'Estadística, durant l'any 2011.

A les Illes es donaren 183 casos quan la mitjana estatal és de 155,7 víctimes.

L'any 2014 són 3 les dones mortes per violència de gènere a Mallorca.

Resulta preocupant l'augment de la violència entre els adolescents. Aquest és un

síntoma que quelcom falla perquè les lleis hi són, existeix una igualtat formal, però tot d'una que s'aprofundeix, es veu que els estereotips són els mateixos que abans, la ideologia patriarcal cala molt fondo.

Segons un estudi realitzat l'any 2013 per la Federació de Dones progressistes després d'analitzar 1396 qüestionaris repartits entre el jovent d'entre 14 i 18 anys, es demostra que la idea d'amor "romàntic", és a dir, la història del "príncep i la princesa", és actualment la base de les relacions de parella amb tot el que això comporta :

- Un 80% d'adolescents creuen que, en la relació de parella, l'al·lota ha de complaure el jove.
- Més del 40% opina que el jove ha de protegir la seva al·lota.
- 6 de cada 10 consideren que la gelosia és normal en una relació de parella.

El jovent relaciona la violència de gènere en les relacions de parella únicament dins l'àmbit domèstic i a problemes amb l'alcohol o les drogues. Sols un 21% ho relacionen amb el masclisme.

La Secretaria d'Igualtat de

l'Estat revela que quasi 1 de cada 10 adolescents espanyols d'entre 13 i 18 anys (9,2%) manifesta haver viscut situacions de maltractament per part de la seva parella com ser insultada o colpejada.

La Fiscalia de Menors de l'Estat coincideix amb els centres d'atenció als maltractaments en el fet que cada vegada són més joves d'edat les al·lotes que van a demanar ajuda. Abans la mitjana oscil·lava entre 15 i 17 anys; ara reben nines entre 12 i 13 anys. A més, han augmentat les denúncies en nombre.

Els temes d'igualtat i relacions afectives haurien de ser prioritaris en els centres educatius però, per això, s'ha de menester formar els i les docents per poder-ho dur a terme.

Invertir en polítiques d'igualtat és invertir en futur. De fet, els països amb un índex més elevat de vida, són els països més igualitaris i els més eficaços ja que aprofiten totes les capacitats i totes les intel·ligències, creen llocs de feina i procuren la cohesió social.

Les retallades en aquest àmbit sols comporten més sofriment i aconduïxen al país a un empobriment material i social. ■

L'època obscura de la cooperació internacional

Carles Gonyalons Sureda,

Coordinador de l'espai de treball de Solidaritat Internacional de MÉS

Segons el nou informe sobre la inseguretat alimentària de l'ONU, més de 800 milions de persones al món passen fam, aquestes són sens dubte les víctimes més vulnerables de l'actual crisi. És urgent i necessària una reacció contundent contra la pobresa i la fam per part de la comunitat internacional i la ciutadania. En primer lloc, evidentment, per motius morals, de solidaritat i justícia social. Sobretot, si tenim en compte la responsabilitat, històrica i actual, en l'exploatació dels països del sud per part dels països del nord.

Però, en segon lloc, si tenim una visió global i a llarg termini, ens adonarem que també és la resposta més intel·ligent per als nostres propis interessos. Segons un informe d'*Inter món Oxfam* alguns dels riscos que amenacen Europa -el terrorisme, el crim transnacional, el canvi climàtic, les epidèmies o la inestabilitat que emana dels conflictes- estan íntimament lligats a la pobresa i desigualtat extremes. Seguint aquesta línia, té sentit que ens demanem què hagués passat amb l'epidèmia de l'Ebola si s'haguessin tingut més recursos per prevenir-la en el terreny en els països d'o-

rigen. És lògic suposar que, probablement, la situació estaria molt més controlada.

Davant aquesta situació no podem evitar demanar-nos com és possible que en aquest món globalitzat, on sabem que tot està interconnectat, tinguem una visió tan poc global, tan localista. Tal vegada aquesta sigui una de les grans contradiccions de l'actual globalització neoliberal que, històricament, ha fomentat la desigualtat arreu del món i que ha provocat l'actual crisi.

Certament, els darreres anys s'estan caracteritzant per

unes retallades molt dures en sectors com ara la sanitat, l'educació, els serveis socials... Però també retallades en la lluita contra la pobresa, és a dir, retallades a l'Ajuda Oficial al Desenvolupament (AOD) a nivell estatal, autonòmic, insular i municipal.

A l'àmbit estatal, des que va començar la crisi, les retallades en cooperació han arribat al 70 % sobre un pressupost que ja era insuficient per complir amb els compromisos de desenvolupament assumits. Realment, no deixa de ser curiós com el Govern espanyol no troba

doblers per lluitar contra la pobresa i sí que en va trobar per rescatar el sector financer on es produeixen escàndols com el de les targetes opaques de Bankia.

A nivell autonòmic, el Govern de les Illes Balears ha demostrat, durant aquesta legislatura, que no té voluntat política per afrontar aquesta problemàtica. Sense cap dubte, els darrers anys han estat els pitjors per a la cooperació per al desenvolupament des que es treballa en aquesta matèria a les nostres illes.

Cal ressenyar que les retallades en cooperació han estat especialment dures i totalment desproporcionades si es comparen amb altres partides pressupostàries.

La reivindicació històrica de destinar com a mínim el 0,7 % del pressupost total de les Illes Balears a l'AOD és, en aquests moments, un horitzó molt llunyà. Però això no sempre ha estat així: no fa tants anys, el 2007, el Govern de les Illes Balears va destinar més de 16 milions d'euros a l'AOD, la qual cosa suposava més del 0,5 % del pressupost total. És a dir, encara no s'havia arribat al 0,7 % però pareixia que hi havia una clara intenció d'assolir aquesta fita. De llavors ençà, l'AOD no ha aturat de disminuir fins a arribar a la brutal retallada

dels pressuposts generals per a l'any 2013, en els quals es varen destinar, únicament, al voltant de dos milions d'euros per a l'AOD. Curiosament, la manca de doblers és selectiva. No deixa de cridar l'atenció que la quantitat que es va destinar en el manteniment i la conservació del Palau de Marivent de Palma durant el 2013 va ser similar a la quantitat destinada per a l'AOD.

Cal destacar que es va eliminar la convocatòria de subvencions per a les entitats que treballen en cooperació per al desenvolupament des de les Illes Balears, durant l'any 2012 i 2013.

D'altra banda, el Govern va pagar les subvencions de

l'any 2011 amb càrrec al pressupost del 2012. Segons els anteriors gestors, l'Agència de Cooperació ja havia tramitat l'expedient de pagament de les subvencions, per la qual cosa si no es va pagar a temps cal suposar que va ser per manca de voluntat.

Evidentment els impagaments i l'eliminació de la convocatòria de subvencions durant dos anys han afectat dràsticament les ONGD perquè aquesta situació, a la pràctica, ha suposat la impossibilitat de realitzar molts dels projectes de cooperació per al desenvolupament que, en molts de casos, eren essencials per cobrir les necessitats bàsiques de les persones beneficiàries als països del sud.

Finalment, cal ressenyar que tant la Conselleria de Presidència com la Direcció General de Cooperació no han respectat, en cap moment, el valor del Consell de Cooperació com a òrgan consultiu en aquesta matèria. Un clar exemple és que ni tan sols es va consultar el Consell abans de prendre una decisió tan important com fou la supressió

de l'Agència de Cooperació de les Illes Balears, que era un òrgan necessari per agilitzar la concessió de subvencions.

En contra del que ens volen fer creure, es pot sortir de la crisi d'una manera més justa i solidària. Però per aconseguir-ho, es fa necessària l'existència d'una societat civil exigent amb els seus governants, així com un espai polític alternatiu que es compromet de forma contundent amb la lluita contra la pobresa.

Certament, la cooperació viu temps complicats, però, precisament per aquest motiu, ara és el moment de replantejar-nos l'actual model de funcionament i de construir, entre tots, un nou model de cooperació.

Un model on es treballi a llarg termini i de manera més eficient i transparent, on es coordinin els esforços per aprofitar al màxim els recursos existents, on es fomenti la participació social tant al nord com al sud i on es respecti la sobirania dels pobles del sud per decidir sobre el seu futur. ■

Entre el conservadorisme i el liberalisme: reflexions al voltant de la LOMCE

Antoni Verger,
Universitat Autònoma de Barcelona

La ideologia política condiona clarament les decisions que els governs prenen en relació a tota mena de polítiques sectorials, l'educació entre elles. La ideologia no només emmarca les prioritats polítiques dels governs, sinó que també indica quins temes són més propensos a ser inclosos i exclosos de l'agenda política. Actualment, en el context espanyol, hi ha dues ideologies predominants que, en certa manera, conviuen a l'hora de definir l'agenda educativa governamental. Em refereixo a la ideologia conservadora i a la liberal.

En educació, la ideologia *conservadora* posa l'èmfasi en la necessitat de recentralitzar el control del currículum i

l'administració educativa, la definició d'estàndards de continguts mesurables, i l'adopció de materials educatius molt prescriptius amb els quals controlar de forma més determinant el que s'ensenyava a l'aula i com.

L'agenda *liberal*, per la seva banda, posa l'èmfasi en la competició entre centres i la lliure elecció com els principals mecanismes que ens portaran a l'excel·lència educativa. Segons la ideologia neoliberal, els mecanismes de mercat són la millor forma de modernitzar aquells sistemes educatius excessivament burocratitzats.

Ambdues ideologies acostumen a menystenir temes d'equitat, ja que consideren que un excessiu èmfasi en la igu-

altat d'oportunitats pot fer minvar l'excel·lència i la competitivitat dels sistemes educatius.

També acostumen a afavorir la participació del sector privat en educació, encara que per diferents motius: els conservadors perquè veuen en la privatització una forma d'afavorir l'educació reli-

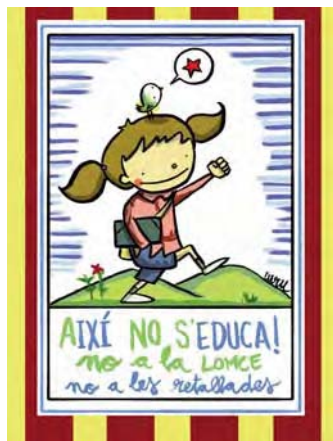
giosa i una modalitat d'ensenyament més tradicional, i els neoliberals perquè consideren la privatització com una forma d'afavorir el sector públic i posar les escoles públiques a competir amb les privades.

El cas de la LOMCE

La *Ley Orgánica para la Mejora de la Calidad Educativa* (LOMCE) és un exemple clar de com aquestes dues ideologies poden conviure en un mateix plantejament de reforma educativa. Aquesta llei, que fou aprovada pel Congrés espanyol el 9 de novembre de 2013 únicament amb els vots favorables del Partit Popular, conté diversos elements que denoten una dosi elevada de conservadorisme i re-centralització del poder en mans del govern central. Entre elles, hi trobem:

- Un atac directe a opcions lingüístiques que no són la de l'estat central. En aquest àmbit, la mesura estrella és la d'obligar les administracions d'aquelles comunitats autònomes que han optat per la immersió lingüística en llengua no castellana a finançar amb recursos públics l'educació privada d'aquelles famílies que vulguin escolaritzar els seus fills en castellà.
- La re-centralització del currículum. Amb la LOMCE, el govern central passa a controlar del 55 al 65% dels continguts comuns curriculars a les comunitats històriques, i del 65 al 75% dels continguts a la resta de comunitats autònomes.
- La introducció de revàlides a final de cada cicle, amb les que el govern central compartirà amb un instrument molt efectiu per condicionar allò que ensenyen les escoles de tot el territori.
- Promoció de la religió. La LOMCE, amb clara connivència amb la Conferència Episcopal, atorga més pes a la matèria de religió i, fins

i tot, la contempla com a matèria avaluable en les revàlides.

- Finalment, des d'un punt de l'agenda conservadora, cal destacar que la LOMCE dóna cobertura legal a l'establiment de concerts amb escoles que separen per sexe.

Ara bé, en paral·lel a tot això, la LOMCE també inclou elements marcadament liberals. Entre ells, destaca el fet que aquesta llei:

- Avença mesures gerencialistes en la governança dels centres escolars, atorgant més competències als directors a la vegada que treu pes a la participació dels Consells Escolars. En relació a això darrer, les declaracions de José Ignacio Wert, en una xerrada organitzada per la FAES abans d'esdevenir ministre d'educació, en la qual afirmava que "la comunidad educativa no puede ser democrática" fou tota una declaració d'intencions.¹
- Avala la possibilitat de publicar els resultats de les avaluacions estandarditzades en rànquings com una forma d'orientar l'elecció escolar de les famílies i promoure la competició entre centres educatius.

- Afavoreix l'elecció de centres concertats i flexibilitza la relació de les administracions amb el sector concertat. La nova llei obliga les administracions a establir nous concerts amb centres privats si hi ha suficient "demanda social". També altera les condicions de vigència dels concerts, que passen d'un màxim de quatre anys a un mínim de sis. En fixar-se un mínim, en lloc d'un màxim, s'obren les portes a que els concerts es renovin automàticament.

mentació de la LOMCE com a rerefons, verifica en gran mesura aquesta tesi.

La modernització conservadora és una simbiosi d'idees aparentment contradictòries ('més mercat amb més estat'), la implementació de les quals acostuma a estar carregada de dificultats. Ara bé, sense dubte, la principal paradoxa que reflecteix l'avenç d'aquesta agenda educativa és que cada cop s'hi adhereixen més països malgrat l'evidència internacional de la qual disposem,

Finalment, l'exemple més clar de que la LOMCE menysprea l'equitat i, concretament, la igualtat d'oportunitats es fa palès en l'avenç dels itineraris (dels 16 als 14 anys). Aquesta és probablement la mesura més deplorable des del punt de vista de la justícia social, però també des del punt de vista de l'efectivitat, ja que la literatura educativa internacional mostra que els sistemes educatius més comprensius són els més equitatius i, alhora, els més efectius.

Modernització conservadora?

Michael Apple ja ens advertia que les ideologies conservadora i liberal tendeixen a integrar-se, cada cop més, en un programa de reforma educativa que qualifica de "modernització conservadora". El cas espanyol, amb l'aprovació i imminent imple-

començant per l'informe PISA de l'OCDE, no avala la seva efectivitat. De fet, si ens haguéssim d'atendre a les conclusions d'aquest famós informe internacional a l'hora de definir les prioritats de reforma educativa, aquestes no serien ni l'estandardització de continguts ni la competició. La prioritat hauria de ser, més aviat, la qualitat amb equitat.

Malauradament, com diu el mateix Apple, els defensors d'aquesta mena de 'modernització conservadora' de l'educació estan guanyant la batalla per a la configuració del sentit comú. En aquesta conjuntura, el deure de la comunitat educativa és demostrar que la democràcia educativa en sentit ampli -tant pel que fa a la governança escolar com a la distribució d'oportunitats educatives per a tots i totes- és possible i desitjable. ■

¹ Vegeu http://www.eldiario.es/galicia/Wert-FAES-comunidad-educativa-democratica_0_76292424.html

Dones en acció i formació

Ensenyants Solidaris

L'STEI Intersindical, juntament amb l'ONGD Ensenyants Solidaris, manté el treball en l'àmbit de la Cooperació Internacional, tot i que, amb l'excusa de la crisi que ens estan fent patir a les treballadores i als treballadors, els poders públics han desmuntat les polítiques de solidaritat internacional que s'havien aconseguit implantar en els anys 90 del segle passat, a partir de les mobilitzacions i les campanyes per demanar que els governs destinassin el 0,7% del PIB per a la cooperació al desenvolupament.

L'estiu passat del 2014 vàrem aconseguir realitzar el projecte de cooperants sense ajuda institucional; aquest es va poder dur a terme principalment amb les aportacions de les voluntàries i dels voluntaris participants, bé de les Illes Balears o bé del País Valencià que novament es varen incorporar al projecte de voluntariat; en concret, hi varen col·laborar 11 persones que varen impartir 77 tallers a més de 2.330 persones entre Guatemala i Perú.

Volem fer-vos partícips de la continuació dels nostres diferents projectes a Guatemala, El Salvador, Perú i Marroc; la manca de finançament ens està dificultant mantenir la trajectòria dels últims anys, però no per això ens plantejam abandonar, perquè creim que la solidaritat internacional és un objectiu dels moviments sindicals i socials. Per això hem creat el 2014 una Plataforma Solidària de Formació a Distància gratuïta i la formació està avalada per la Universitat Pública de Sant Carlos de Guatemala (USAC); en aquest primer any hem impartit 17 cursos, amb més de 600 participants.

A l'STEI Intersindical, la defensa del feminisme polític sempre ha estat un element intrínsec a l'organització i en l'àmbit del nostre treball de cooperació internacional ha estat un punt de referència.

A continuació us oferim l'article realitzat per Mar Vivó, una de les companyes cooperants d'aquest any, que descriu el treball que es realitza amb les participants de l'organització UNAMG (Unió Nacional de Dones de Guatemala).

Em puc imaginar les lletres de na Felisa per als seus néts "Avui resem. Resem a la verge perquè ens protegeixi, perquè no ens despullin de la nostra terra, perquè acabi amb els abusos, perquè no ens facin mal..." I s'acaben les lletres perquè, en aquest moment, la policia entra. Situada en el portal que condueix a la mineria a La Puya, traurà per la força a totes i a tots els resistents contraris a l'explotació minera.

És el 23 de maig de 2014 i, a partir d'aquí, la resistència d'homes i dones farà un gir. Perquè entraran els treballadors,

se sentirà el soroll de les màquines i s'esbudellarà la muntanya. I que es torni a cosir depèn de amb quina rapidesa actuï la justícia, de quines al·legacions presentin els advocats, de quant pagui la companyia al govern, de, de...

"I si no s'aconsegueix res? Si autoritzen i finalment resolen que la mineria és legal?", pregunto, "La conclusió que trec és que ho hem intentat fins al darrer moment, fins al punt de donar la nostra vida. El 23 va ser perquè ens matassin. Ho hem donat tot i si no ho aconseguíssim, em queda la satisfacció que ho hem intentat i jo seguiria la meua lluita en altres

bandes, i si hi ha forma de recolzar amb una manifestació al carrer, jo la recolzaria perquè la lluita d'una persona n'ajuda unes altres. Jo en canvi abans no era així, era indiferent... 'Pobra gent', pensava, mentre m'asseïllava i em banyava, però ara veig que participant es pot beneficiar tot el país”.

Felisa Muralles explica, així, la seva lluita en la defensa de La Puya i, a més, també ha narrat en un diari el dia a dia de la resistència, amb la determinació de no relegar a l'oblit aquests moments que deixarà per als seus néts.

Muralles parla de lluita comunitària, però també personal. Té 47 anys i és mare de sis fills. La seva vida es va topar amb la Unió Nacional de Dones Guatemalenes (UNAMG) quan va iniciar la resistència de La Puya. Encara que na Felisa ja participava en altres organitzacions, recorda com va conèixer les dones de la UNAMG i què va significar aquesta trobada per a ella.

“Arribant a la resistència, elles varen començar a arribar a La Puya, es presentaven, ens demanaven com estàvem i així vaig conèixer aquesta organització que ha tingut molta informació per a les dones. L'any 2013 vàrem fer formació de dos dies sobre com era el masclisme en el passat, i vàrem aprendre que les dones han de sortir del cercle de la casa. El que m'ha transformat és com una dona ha de valorar-se, ha de fer el que li agrada i no el que li diguin que ha de fer”.

L'organització de la qual parla na Felisa, UNAMG, porta més de 35 anys de lluita feminista. Nascuda durant l'etapa del conflicte armat, les seves sòcies i militants es bolquen en la formació política i en l'educació a través de l'escola Silvia Gálvez.

Fa poc més d'un any, que el sindicat d'ensenyament STEI Intersindical va començar a col·laborar amb aquesta organització i, segons Juan Rodríguez Recio, coordinador de projectes de l' STEI Intersindical: “El projecte iniciat realitzat amb UNAMG ha estat de 18 mesos de durada, amb el suport del Govern Balear, i va finalitzar a finals d'octubre del present any 2014.

El projecte “Enfortint la Formació Política de les Dones per a l'Exercici de la seva Ciutadania” es va finançar amb 65.000 i ha treballat un procés de formació política amb més de 250 dones de tres àrees geogràfiques de Guatemala”.

I, com en el cas de na Felisa, des d'UNAMG van gota a gota dotant d'eines crítiques les dones. Alimenten l'ànima de la reflexió, creen la possibilitat d'obrir espais perquè les dones participin, sentin i facin seu un dret arrabassat, -per ventura alguna vegada aconseguit-, d'exercir amb llibertat el dret de ser.

“Les companyes es denominen feministes sota la pràctica del dia a dia quotidià, i són aquests processos el que les ha portat a la presa de consciència, doncs el dret és curt. El sistema de drets és molt curt perquè al món sencer els qui fan el dret no són ni els pobres ni molt menys les dones. El dret té un biaix masculí, biaix de gènere, de classe i, per descomptat, d'ètnia i, per això, es queda curt a la visió feminista. Nosaltres no tenim dret a participar i deim que sí, que és un dret a la dignitat, i per això totes aquestes lluites ens han portat on som. Per això ara existeix el feminisme comunitari”. Sandra Sánchez, coordinadora política de l'Escola Silvia Gálvez, descriu així l'enfocament que defineix l'entitat.

UNAMG beu, en paraules de Sandra Sánchez, “d'un feminisme teòric però no es conforma amb teories ni amb pràctiques sense pensament”. Per això, per a Sandra Sánchez, dins dels processos formatius que realitzen, el seu màxim objectiu és “la nostra construcció de subjectes, però subjectes polítiques en el sentit feminista com ho entenem, és a dir, aconseguir l'autonomia nostra que és l'autonomia del pensament de l'ésser i del quefer de la dona, aprendre a ser subjectes és generar la capacitat crítica”.

Això és el que les porta a estar al capdavant de molts processos polítics de primera línia on la dona és, en molts casos, la protagonista principal.

En el moment de realitzar les entrevistes, a mitjan octubre de 2014, UNAMG donava acompanyament a les dones que varen sofrir violència sexual i esclavitud sexual en els esdeveniments ocorreguts a Sepur Zarco. En aquests moments, allò conegut com “El Cas”, es dirimeix en els jutjats. Que les dones es decidissin a denunciar, a acudir als jutjats a explicar i dir en veu alta el que havien viscut, fou el principal assoliment d'aquest llarg procés judicial, que amb prou feines comença. I no ho varen aconseguir soles, però sense elles i la seva determinació, òbviament, no hagués estat possible.

En les comunitats de Jolomix I i II i San Isidro, igual que a Sepur Zarco, pertanyents al departament d'Izabal, saben el que costa el procés d'alçar la veu, i coneixen el sofriment silenciosos dels anys del conflicte.

“Durant el conflicte armat, en el 82, ens varen ficar la por al cos. Sí, ens varen fer mal. Els militars varen ser els que ens varen causar dany. Ens varen prendre com a escombraries, no teníem dret, no podíem parlar. Els soldats no ens miraven com si fóssim unes persones amb drets sinó com un animal que no val gens. Ens varen violar el nostre dret. Abans no érem així, ells mateixos tenen la culpa perquè ens varen venir a trobar fins a la nostra comunitat. I a les dones ens deien que no valíem gens. Ens varen violar. A mi em varen violar en el 82”, explica Maria Ical de la comunitat Jolomix II.

Ellavors, coincideix na María juntament amb la resta de les integrants del grup, varen arribar les dones de la UNAMG i les varen fer parlar.

“Ara hem escoltat que nosaltres tenim el dret de participar, que no tinguem por de parlar, de decidir. Ara ja no som callades com abans, hem despertat i les dones tenim l'espai i el dret de decidir tant en la família com en les comunitats” subratlla Elena Chub, líder de la comunitat Jolomix I.

La promotora d'UNAMG, Olivia Toj, treballa per formar dones que varen sofrir durant el conflicte armat. “Aquest treball ha estat una experiència molt important per a mi perquè també m'estic formant en aquesta organització. Personalment, jo també vaig sofrir un cas dolorós de violència sexual fa uns anys i, quan em va succeir, em vaig quedar traumatitzada i vaig pensar que era l'única dona que varen violar contra el seu dret, però quan vaig entrar a UNAMG em vaig adonar que sí hi ha guariment i vaig superar el meu trauma”.

N'Olivia assenteix, i explica així el procés d'acompanyament que realitza l'organització “Perquè UNAMG ens ha preparat, amb temes, amb tallers, amb acompanyaments i en el treball que feim amb les dones supervivents escoltam històries doloroses i tristes. Ploren les dones i aquest treball d'escoltar-les amb atenció, animar-les, comprendre-les, perquè es continuï explicant la seva història, amb això guareixen el seu trauma i, gràcies a Déu, les dones ara fàcilment ho expliquen i ho diuen”.

“Quan iniciem la formació deien que no podien parlar, que tenien vergonya d'explicar, que són les úniques que han sofert; però quan varen començar a sortir s'adonaren que hi ha més dones que varen sofrir i, per això, hem fet intercanvi d'experiències amb altres dones que varen sofrir durant el conflicte armat i, per aquest ànim que tenien, varen dir, els denunciarem, ho direm. Hem d'explicar-ho als nostres fills, ho hem de dir, perquè no es torni a repetir el mateix”, assevera n'Olivia.

A l'altre costat del país, lluny d'aquesta regió del Polochic, de temperatures càlides i humides, en el sud occident del país, UNAMG està implicada d'una altra forma en l'esdevenir de les comunitats. Sempre sota la premissa de sembrar consciència crítica en les dones, els tallers de formació que l'organització ha realitzat allà, han derivat, per iniciativa de les pròpies dones, en l'exercici de la ciutadania, de participació, i en aquest sentit, en el departament i capçalera de Sololá, les dones d'UNAMG s'han centrat en la realització d'auditories socials en les quals han qüestionat els pressupostos de l'alcaldia i reclamat un paper més actiu de les dones en la seva gestió.

“Duc tres anys a la UNAMG i la temàtica que estam treballant amb les companyes és l'auditoria social que consisteix en controlar i verificar els pressupostos a favor de les dones.

Oficialment els pressupostos van dirigits a les dones, i quins projectes són? Quins han estat beneficiats? A quin preu es varen comprar aquests productes? Existeix la triplicació del preu.

Un exemple. El batle oficial de Sololá, Andrés Lisandro Iboy Chiroy, diu que inverteix en projectes productius per a les dones, la dona rep 10 pollets a casa. Amb les companyes vàrem verificar quin preu tenia cada pollet. Férem la sol·licitud i demanàrem a la municipalitat quants diners es va gastar, a quantes dones se'ls varen lliurar els pollets i a quin preu; i ens varen donar una quantitat i nosaltres la vàrem dividir per cada comunitat i, si no vaig errada, crec que cada pollet va costar 1.000 quetzals. Al mercat un pollet costa 18 quetzals.

Ellavors vénen les amenaces, i ens demanen qui ens pensam que som. Qui són aquestes dones perquè ens estiguin auditant? Correm el risc de la nostra vida.

Però, no obstant això, encara hem aconseguit més coses. Amb la municipalitat de la dona, tenien en un raconet l'oficina municipal de la dona on, amb prou feines, hi cap una persona. Vàrem auditar com a dones que se'ns donàs un espai i vàrem veure si es complia el 0,5% del pressupost a favor de les dones, i se'ns va donar. I ja va dir, bé, tens raó, posaré una altra tècnica perquè siguin dues i puguin atendre les dones. Això és un assoliment però, arran d'aquest fet, ens varen qüestionar també qui érem nosaltres per ordenar aquests canvis". Qui parla és na Fermina, líder de la comunitat i promotora d'UNAMG a Sololá.

Preguntat sobre aquest tema, l'alcalde oficial de Sololá, Andrés Lisandro Iboy Chiroy, va confirmar que, exactament, sí que es va procedir a lliurar pollastres d'engreix perquè les dones es desenvolupin econòmicament i així promoure la seguretat alimentària, perquè, segons destaca, en el seu programa és essencial generar processos productius. "Si una dona està mal alimentada, què pot donar per menjar als seus fills? Abans de res, -afirma-, és la salut de la dona. En tres anys calculo que es varen regalar una mitjana de 25.000 aus, i afirma que cada au costa 15 quetzals... i que el pressupost per a l'oficina de la dona és d'entre un 3% i un 5%, d'1,5 milions a 2,5.

Assegura, a més, que el compromís era dotar-les d'aus a canvi que fessin cursos d'alfabetització de mestres contractats per la municipalitat, i calculen que varen alfabetitzar de 1.000 a 1.200 persones en kachiquel i espanyol en dos anys, però reconeix que l'èxit de l'alfabetització ha estat mínim perquè, segons ell, la població és molt gran.

Al seu torn, en ser preguntat per l'escassa participació de les dones en els Consells Comunitaris de Desenvolupament (Cocodes) al·ludeix, igual que l'altre alcalde indígena, Alberto Chumil Julajuj, al fet que les dones no participen "per qüestions econòmiques, perquè la dona ha de fer gestions i, de vegades, la limita el seu tema econòmic, qui li paga el pasatge?...I també que la dona és més vulnerable, per la seva seguretat, un Cocode convoca una reunió de nit, i la dona no hi participarà". "Jo m'he dedicat més a promoure la productivitat perquè és el mitjà de subsistència, per què li parlem de salut o d'educació si no té el mitjà per a fer-ho possible?"

Per a Maya Alvarado, directora d'UNAMG, el paper de l'organització passa per denunciar tots els tipus de violència que afecten la dona, com l'anterior, que deixa albirar entre línies Andrés Lisandro.

"La violència no és solament un tema de relacions socials sinó que hi ha un tema de relacions econòmiques, polítiques, un tema estructural que travessa la lògica contra les dones...no és solament que un marit pegui a la seva esposa, sinó com tot això ha estat traçat des de la lògica de la violència, de la superioritat, no només des del punt de vista masculí sinó també des de l'aspecte del fet de ser ric o blanc; i això és el que aporta UNAMG.

Per això, els tallers que van dirigits a les dones són d'un alt contingut polític, qüestionadors de la història i de l'actualitat sobre el territori cos, territori terra, colonització, despulles, participació ciutadana...i curiosament la participació d'aquestes dones es transforma d'una simple assistència als tallers a donar rèpliques i a involucrar-se amb altres dones. El procés formatiu pel qual passen les dones la capacitat de sumar i comporta un efecte multiplicador.

D'aquesta manera ho confirma María Elena García, vicepresidenta del col·lectiu Nazaret de Ciudad Peronia, un col·lectiu que va participar de l'últim procés formatiu organitzat per la UNAMG i l'STEI Intersindical. "Nosaltres seguim replicant a altres dones de la comunitat i en els darrers tallers aconseguirem fer la formació en obres de teatre...per exemple, pel que fa a les despulles, vàrem fer una representació de com es va produir la invasió de tot Centreamèrica.

El que ens interessa és dir-li a la dona que el cas de les despulles va passar fa molt temps, però també passa en l'actualitat. Ara és amb l'exploració laboral, vàrem fer un taller de

teatre amb Jorge Vat a La Puya i l'obra va ser sobre això, i proposarem la reflexió de com influeix en la família: si l'espòs no guanya prou, hi haurà menys diners per menjar i perquè els nens estudiïn. En aquesta obra la dona va ser la víctima, perquè ella té a veure en la manera com s'encongeixen o s'estiren els diners. També hem rebut tallers de vot conscient, com votar, votar el menys dolent perquè no n'hi ha un altre de millor..." comenta María Elena.

Conscients que la seva lluita és un camí ardu, realitzen una labor de formigues constants laborioses, que busquen millorar i estendre els seus coneixements, "Jo sóc la líder de la meva comunitat, del barri San Antonio, i quan un exerceix va aprenent moltes coses", explica Fermina, capdavantera i promotora d'UNAMG a Sololá. "Per a mi les dones líder no solament hem de fer feina amb les dones, sinó que també hem d'anar cercant la igualtat, tal com diu la nostra cosmovisió maia que existeix la igualtat, perquè en les comunitats ara mateix no existeix la igualtat de gènere.

Ser líder significa que un va aprenent i ha d'anar estudiant i anar transmetent. És anar articulant amb altres grups de dones, per a mi és anar parlant i que s'integrin més dones i més capdavanteres i anar creixent. Per a mi el lideratge és anar creixent en diverses comunitats perquè, quan es necessita anar a fer força, fer força a favor de les dones".

Entre aquestes es troba el col·lectiu. "Quan feim formació observem grans fortaleses ja instal·lades en les dones, però també grans absències de com canalitzar aquestes fortaleses per a construir organització, i que aquestes fortaleses no es dilueixin solament en la supervivència, ja que a un país com Guatemala són moltes les mancances, i les condicions econòmiques de la majoria de les dones amb les quals treballam són de supervivència" apunta Maya Alvarado.

Per a la presidenta d'UNAMG Ada Valenzuela, "l'experiència de qui passa per un procés de formació amb UNAMG és que mai més torna a pensar igual, això és de calaix i, per altra banda, crec que hi ha una forma de trobar-nos amb nosaltres mateixes, encara que la temàtica sigui d'economia, de violència contra les dones, participació ciutadana i política; tot això és retrobar-nos amb nosaltres, amb les altres o amb la història."

En aquest sentit, des de l'STEI Intersindical també expliquen el perquè del seu suport a una formació de tall feminista com

UNAMG: "L'STEI Intersindical, com a sindicat de classe que és, està vinculat als moviments socials, entre ells el feminista, en el qual són protagonistes diferents organitzacions de dones i feministes. L'objectiu que pretenem amb aquest treball és el de lluitar contra les desigualtats de gènere. Al mateix temps, juntament amb els nostres socis, hem procurat impulsar aquest mateix enfocament de gènere en el conjunt de la nostra cooperació.

Per a l'STEI, el feminisme és treballar per una societat en la qual néixer dona no suposi una menor capacitat legal ni real de gaudir de la ciutadania i de la vida. Des de la nostra perspectiva de treball, el feminisme és un moviment social contra un ordre no natural, per tant, modificable. El feminisme ha de ser una ciència amb una concepció materialista, com a fet polític concret, la consciència d'opressió de les dones sorgeix després del moviment social real.

El feminisme, per a nosaltres, significa treballar per a assolir un dels objectius que més estan contribuint a afermar el protagonisme de les dones: la formació i capacitat política d'aquelles dones que pretenen acabar amb la històrica situació d'aïllament i d'infrarepresentació; en una paraula, d'invisibilitat, que ha tenallat interessadament el seu progrés i desenvolupament com a persones i com a dones en les diferents cultures", argumenta Juan Rodríguez Recio.

Sense cap dubte, molts d'aquests anhels i la recerca de la consecució de realitats vàlides per a les dones és el que aconseguix transmetre amb la seva formació UNAMG, i Fermina resumeix, en poques paraules, aquesta sensació: "Alguna cosa que em va quedar gravada d'UNAMG és com una se sent lliure; transmetre aquesta llibertat; això és, com la papallona lliure que vola amb tots els multicolors que du i anar transmetent aquesta llibertat que d'alguna forma ens va enfortint com a dones".

AGRAÏMENTS:

Donam les gràcies per l'acompanyament i la generositat a Odilia Perén, consultora de l'STEI a Guatemala, Olivia Toj, Elena Chub i Sandra Sánchez de l'equip d'UNAMG i també agraiem la coordinació i suport de l'STPV, l'STEI i l'ONGD Ensenyants Solidaris. ■

ELS PARTITS POLÍTICS ENS FAN ARRIBAR LES SEVES PROPOSTES PER A LES ELECCIONS AUTONÒMIQUES

Com és costum a la nostra revista, amb motiu de les eleccions autonòmiques, us oferim les respostes que alguns partits polítics i agrupacions que s'hi presenten ens han fet arribar en relació a diferents qüestions de l'àmbit educatiu.

POPULARS De les Illes Balears

1. Quina valoració feis de la gestió de la Conselleria d'Educació en aquests quatre anys de legislatura?

Al principi d'aquesta legislatura es varen haver de prendre mesures excepcionals degut a la situació econòmica de la nostra comunitat. Aquestes mesures de control i reducció del dèficit varen afectar els diferents sectors de la comunitat, i en particular, també a la Conselleria d'Educació, Cultura i Universitats.

Eren mesures excepcionals que varen tenir un fort impacte però gràcies als esforços realitzats per tots, avui la situació econòmica és significativament millor que la que havia al principi de la legislatura.

En aquest sentit, s'ha realitzat una bona gestió que ha assegurat el manteniment dels serveis educatius.

2. Impulsaríeu una llei educativa pròpia de les Illes Balears com tenen altres comunitats autònomes? Sou partidaris de propiciar un pacte social i polític per a l'educació?

EL Partit Popular ha tengut i té voluntat d'arribar a un pacte social i polític per a l'educació, i així ho ha demostrat des de l'inici de la legislatura, posant en marxa l'any 2012 el PACTE SOCIAL per l'EDUCACIÓ, en el qual hi ha representats moltíssimes organitzacions socials, entitats, sindicats, associacions de pares i mares, etc... Es va elaborar i la Conselleria d'Educació, Cultura i Universitats va presentar un Document Base partint d'una diagnosi realista de l'estat del nostre sistema educatiu i plantejat com un instrument de treball per a l'anàlisi i la discussió prèvies a la plasmació del pacte.

Des de la nostra formació sempre estam disposats i oberts al diàleg per tal d'arribar a punts d'encontre que esdevinguin acords consensuats que siguin beneficiosos per a tota la societat.

Seguint la nostra línia d'actuació pensam que fora bo poder consensuar una llei educativa pròpia de la nostra comunitat.

3. Com solucionaríeu el problema de la pèrdua de poder adquisitiu de les treballadores i dels treballadors de l'ensenyament de les Illes Balears per culpa dels retalls salarials i la congelació de sous? I de la resta de retallades que ha patit el sector: ràtios, increment de l'horari lectiu, no substitució de les baixes,...

En aquests moments està pressupostat retornar la paga extra del 2012 que es va suprimir i el pagament dels endarreriments de l'ensenyament concertat.

També s'han pres algunes mesures per tal de millorar la situació, com la contractació de 334 interins més que el curs anterior.

En qualsevol cas, la recuperació de conceptes salarials i altres mesures s'hauran de negociar en el marc de la Mesa Sectorial corresponent.

4. Quina és la valoració que feis de la política lingüística de la Conselleria d'Educació? Què pensau de la posada en marxa del Decret TIL? I de la seva suspensió per part dels tribunals? Quin seria el vostre pla d'actuació en matèria de Normalització Lingüística?

El Govern de les Illes Balears ha apostat per una educació amb model Trilingüe i ha duit a terme diferents actuacions per a potenciar aquest model educatiu, com l'aprovació del Decret de Tractament Integrat de llengües, augmentar molt significativament el personal amb competència lingüística anglesa i els auxiliars de conversa. També ha obert vies de formació en llengua anglesa per a tots els docents i la resta de ciutadans de les Illes Balears (com exemple basti recordar que durant els dos darrers cursos acadèmics tothom que ha volgut estudiar algun nivell d'anglès a una qualsevol escola oficial d'idiomes de les Illes Balears, ha tengut plaça per a poder fer-ho).

POPULARS
De les Illes Balears

Aquestes mesures han suposat una forta inversió de recursos.

El TIL es va suspendre per un defecte de forma no pel seu contingut. Hi ha centres educatius que han optat per continuar amb el model proposat pel TIL amb èxit i altres que l'han adaptat a la seva realitat.

En resum, la nostra política lingüística és molt clara i ferma, es tracta d'avançar cap a un Trilingüisme real progressivament.

5. Quin és el model d'escola que defensa el vostre partit, atesa la doble xarxa, pública i privada, que coexisteix aquí? Si aconseguiu governar, quin pla de construccions escolars impulsaríeu?

La posició del PP en relació a l'ensenyament és clara: sempre hem defensat la LLIBERTAT, en l'elecció de centre, en l'elecció de l'educació religiosa/en valors, la participació de les famílies en les decisions que afecten l'educació dels seus fills, etc. "Formar persones ben informades perquè lliurement puguin triar el que volen."

En el marc d'aquestes premisses, la convivència dels tres tipus de centres; públics, concertats i privats, no fa res més que afavorir aquesta llibertat. La co-existència d'aquests tres tipus de centres està emparada a la Constitució (article 27) i en Títol IV de la LODE.

També fomenta clarament la QUALITAT EDUCATIVA ja que exigeix a tots els centres una sana "competència" en l'actualització i millores contínues.

6. Quina serà la vostra actuació pel que fa a la implantació de la LOMCE?

S'han seguit totes les passes per aplicar la Llei en els terminis establerts legalment pel calendari d'aplicació. Ja s'han adaptat els currículums d'EP, ESO i Batxillerat a la realitat de les nostres Illes.

7. Quina és la Universitat que voleu? Què pensau que li manca a la UIB?

Volem una Universitat avançada amb criteris d'excel·lència, més competitiva i internacional. Volem que la nostra universitat propiciï la formació, la investigació, els programes post-graduat, la innovació i la retenció de talent i que intensifiqui la col·laboració entre el coneixement i el món productiu.

Hem apostat per tots aquests ítems i prova d'això tenim l'Institut de Recerca i l'Escola de Doctorat.

També pensam que seria molt necessari potenciar la mobilitat d'estudiants amb la resta d'Europa.

8. Quin tipus de política educativa municipal desenvoluparia el vostre grup? Oferiria programes educatius als centres escolars? Inclouria en els pressuposts partides econòmiques per impulsar activitats extraescolars als centres?

S'ha de respectar en tot moment les competències en matèria educativa de cada administració i potenciar la col·laboració entre elles per aconseguir una optimització dels recursos i millorar els serveis que s'ofereixen a les famílies.

La política educativa municipal hauria de comptar amb programes de col·laboració amb els centres educatius del seu municipi per a la realització d'intervencions socioeducatives, d'integració social, de mediació, etc, i també en projectes específics de cada centre (acollida de nouvinguts, ajudes als alumnes amb necessitats educatives especials, etc.)

També és molt important la col·laboració municipal per tal d'ajudar en la conciliació de la vida laboral i familiar, en aquest sentit oferir programes d'activitats extraescolars en les pròpies instal·lacions dels centres educatius és una bona iniciativa.

PSIB
PSOE

FRANCINA ARMENGOL, Secretària General del PSIB/ PSOE i candidata socialista a la Presidència de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears

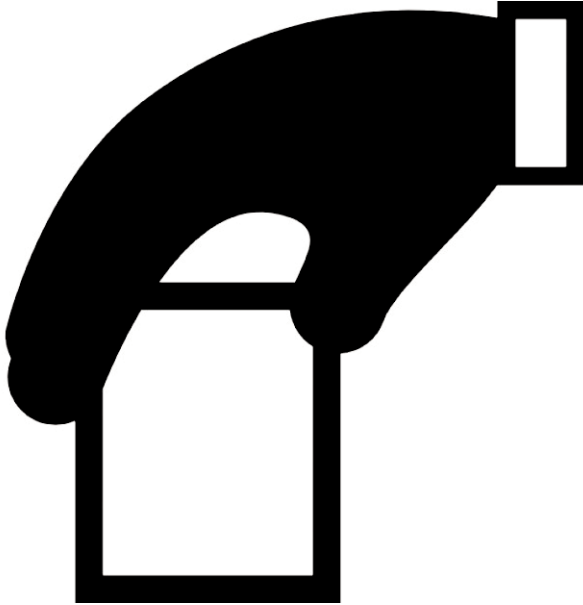

1. Quina valoració feis de la gestió de la Conselleria d'Educació en aquests quatre anys de legislatura?

Crec que no hi ha hagut gestió, hi ha hagut una croada des del Consolat contra l'educació pública, que ha estat l'enemic públic número 1 del govern Bauzá. La resposta ha estat exemplar, i la comunitat educativa en el seu conjunt ha donat una lliçó sense precedents en la història democràtica de la nostra comunitat. Crec que el més important és reconèixer la seva tasca. Més concretament, a la política de retallades se li ha d'afegir la ruptura del diàleg seriós i lleial amb els diversos agents educatius, la ruptura dels pocs consensos existents en relació a la política educativa, el menyspreu als docents i a tota la comunitat educativa... Resulta significatiu que la conflictivitat ha estat i és el que ha caracteritzat la política educativa d'aquest Govern. A més, i en el context de la present legislatura, aquesta pot ésser considerada, sense cap dubte, com la més conflictiva i amb més crispació de la història de la democràcia espanyola i de l'autonomia com mai no s'havia vist, amb la convocatòria d'una vaga i tot un seguit d'accions educatives i de reivindicació que han posat de manifest la situació de conflictivitat educativa i de manca de canals reals de solució per als problemes escolars. Tot un exemple de com no s'ha

de gestionar i governar l'educació. Les promeses de Bauzá, el desenvolupament de les autopistes de l'educació, la realització d'un Pacte Social i Polític per l'educació i la consideració social del docent han estat una simple operació de marketing. Per no dir una estafa a la ciutadania. El govern ha fet exactament el contrari del que va prometre. I aquesta etapa conflictiva amb vagues, manifestacions i altres accions reivindicatives s'han produït en el moment en què la majoria del Partit Popular ha aprovat, en solitari, la seva reforma educativa a través de la nova llei educativa de la LOMCE. Per tant, dues normes legislatives –LOMCE i Decret Integrat de Llengües (TIL) – s'han convertit, per una part, amb les marques visibles del Partit Popular sobre la seva concepció sobre l'educació i la política educativa; dues normes aprovades en uns moments en què encara estam sofrint les retallades educatives a tots els nivells de forma important i significativa; però, tot això, per altra part, s'han convertit en el símbol de l'oposició política, social i educativa a aquesta forma de concebre i d'aplicar la política escolar. Per tant durant aquesta legislatura dels tres consellers d'Educació, no només no s'han abordat els problemes reals del sistema escolar de les Illes Balears, sinó que el Govern n'ha creat més i ha trencat tots els ponts de diàleg. Ha governat d'esquena i en contra de la

PSIB
PSOE

comunitat educativa i ha estat incapaç d'articular polítiques serioses que fossin capaces de millorar la situació del nostre sistema escolar. Una política educativa, la del Govern del PP, que mai ha tingut l'educació com un servei públic essencial i que ha anat a afeblir l'escola pública i el seu paper fonamental de qualitat i equitat educativa.

2. Impulsaríeu una llei educativa pròpia de les Illes Balears com tenen altres comunitats autònomes? Sou partidaris de promoure un pacte social i polític per a l'educació?

L'objectiu principal del PSIB-PSOE en matèria de política educativa no és l'elaboració i aprovació d'una llei educativa pròpia; no és aquest el nostre objectiu a curt termini; però sí a mitjà termini, però sempre no només des del consens polític i social, sinó també des de l'existència d'una estabilitat legislativa a nivell estatal que possibiliti l'existència d'una continuïtat educativa normalitzada. Amb tot cal descartar la idea que les lleis educatives resolten per si mateixes els problemes escolars existents. Les lleis poden contribuir a millorar els problemes educatius, però també, com la LOMCE, a crear-ne més.

Sí consideram prioritari la realització d'un pacte social i polític per a l'educació; un pacte que ha de partir del document que està preparant la comunitat educativa però que necessita de la interlocució política que el faci possible i viable, que permeti alhora recuperar el consens perdut i avançar en les

millores que requereix el nostre sistema i que en molts casos transcendeixen l'abast d'una legislatura. Per això, aquest pacte té un plantejament a mitjà i a llarg termini que no es pot dur a terme sense un Pacte d'Urgència donada la situació actual.

Tanmateix la realització d'aquest Pacte Educatiu, que ha de tenir una dimensió social i política, necessita d'un procés progressiu, partint de dos elements bàsics: per una part la recuperació de la confiança de i amb la comunitat educativa per a dur a terme aquest consens educatiu, i, per altra part, la realització d'un diàleg permanent que integri tota la comunitat educativa i tots els grups parlamentaris tot i sent conscients del paper que ha jugat el govern de José Ramón Bauzá en aquesta legislatura, amb el qual ha estat impossible dialogar sobre Educació, tampoc amb l'oposició. En qualsevol cas aquest pacte social i polític per l'educació s'ha de concretar a partir dels següents punts: a) La consecució de l'estabilitat i la continuïtat de la política educativa. b) L'opció clara i prioritària per la qualitat i l'equitat educativa. c) L'existència dels recursos econòmics i humans necessaris per aconseguir els objectius plantejats. d) La consecució d'un nou consens lingüístic escolar que possibiliti no només el coneixement del català i del castellà, sinó l'aprenentatge, almenys, d'una llengua estrangera. e) El reforç de la participació de la comunitat educativa tant a nivell de centre com en els altres àmbits de decisió educativa (municipi, illa o comunitat autònoma). f) La lluita contra l'abandonament i el fracàs escolar i en favor de l'èxit educatiu. g) L'increment de l'escolarització postobligatòria. h) L'aposta per la Formació Professional de forma clara i amb relació amb el teixit productiu. i) La política de reformes als centres escolars públics. j) L'aposta clara per l'autonomia de centres i per la millora en la professionalització dels equips directius en el marc de la participació de la comunitat educativa en el centre.

3 Com solucionaríeu el problema de la pèrdua de poder adquisitiu de les treballadores i dels treballadors de l'ensenyament de les Illes Balears per culpa dels retalls salarials i la congelació de sous? I de la resta de retallades que ha patit el sector: ràtios, increment de l'horari lectiu, no substitució de les baixes,...

Una de les característiques de la política educativa del Govern del PP ha estat, entre d'altres, la política de retallades que han afectat els centres a tres nivells: la disminució del número de professors, la baixada de sous i complementos i l'increment de les ràtios i de l'horari lectiu. Totes aquestes mesures han suposat no només una minva en els drets dels treballadors de l'educació, sinó també un retrocés en l'equi-

tat i la qualitat educativa, i en la construcció d'una escola inclusiva amb els retalls dels programes d'atenció a la diversitat....

En aquest context, durem a terme una nova política de professorat de forma negociada amb els representants sindicals, la Mesa Sectorial i la Junta de Personal Docent. Així treballarem per recuperar, de forma progressiva, els drets laborals dels treballadors de l'ensenyança que s'han perdut durant aquests anys, possibilitarem la millora de les plantilles de centres i convocarem oposicions als cossos docents. Així, en aquest apartat la política de professorat interí es durà a terme de forma clara i transparent. I en relació a les baixes, és evident que cal un mecanisme de substitució ràpid i eficaç per evitar els problemes als alumnes i als centres, aquest és el nostre compromís

Es tracta de dur a terme una política que doni estabilitat als centres educatius, que possibiliti la baixada de les ràtios educatives, i que faci possible la continuïtat dels equips docents. Al mateix temps cal dotar del professorat de suport necessari per a fer possible el tractament real de la diversitat i la inclusió educativa. Finalment s'ha de dur a terme, de forma progressiva i negociada, l'equiparació salarial entre el professorat de l'escola pública i la concertada i les condicions d'escolarització, en funció dels acords signats en relació a aquest aspecte. Volem, amb aquestes mesures, recuperar i restaurar la confiança perduda entre els professors i els centres amb l'administració educativa.

Perquè això sigui possible incrementarem els pressupostos d'educació, incrementant el percentatge del PIB dedicat a educació que volem que sigui a mig termini del 5%, però començant progressivament recuperant les retallades realitzades fins al moment. Però jo no vull enganar ningú, el govern Bauzá ha duplicat el deute públic, de 4.000 a 8.000 milions, i les coses no es faran en dos dies.

4. Quina és la valoració que feis de la política lingüística de la Conselleria d'Educació? Què pensau de la posada en marxa del Decret TIL? I de la seva suspensió per part dels tribunals? Quin seria el vostre pla d'actuació en matèria de Normalització Lingüística?

Sincerament, crec que ha estat una legislatura que podria dur la firma dels germans Marx per la seva absurditat. El drama ha estat que no ha estat més que la pura i dura realitat, que moltes vegades sembla absolutament impossible d'imaginar si ens ho haguessin dit en el 2011. Ha estat un element cabdal de ruptura del país, de fractura social, i amb tota la intencio-

nalitat del món, per supost. No hi ha cap dubte que la present legislatura s'ha caracteritzat per la ruptura unilateral per part del Govern Balear del consens lingüístic escolar que les escoles de les Illes Balears havia gaudit fins el moment actual, amb la posada en marxa del Decret de Tractament Integrat de Llengües, sense el diàleg ni el consens de la comunitat educativa. Des d'aquesta perspectiva, el PSIB proposa, en el marc de les reformes que el sistema escolar de les Illes Balears necessita, la recuperació del Consens Lingüístic Escolar, partint del Decret de Mínims, però amb les modificacions i les aportacions que els nous reptes educatius plantejgen la institució escolar.

Així, en aquest sentit, les propostes que des del PSIB fem per a la recuperació d'aquest consens lingüístic escolar són les següents:

1. La política lingüística escolar s'ha de fonamentar legalment sobre els diversos articles de la Llei de normalització lingüística (substancialment, en els articles 17, 18, 20 i 22). Això implica potenciar l'ús normal del català a l'escola; poder utilitzar normalment i correctament el català i el castellà al final de l'ensenyament obligatori; no segregat els estudiants per raons de llengua; institucionalitzar el català com a llengua oficial en tots els nivells educatius; aplicar el dret dels alumnes a rebre l'ensenyament en català o en castellà. Fer possible tots aquests objectius implica dissenyar projectes lingüístics de centre que es fonamentin en la diversitat, flexibilitat, integració i eficàcia pedagògica. És a dir, cal un projecte educatiu i lingüístic de centre que, d'acord amb aquests principis legals, la realitat sociolingüística de la zona o dels estudiants i els principis pedagògics de l'ensenyament de les llengües, pugui incrementar el nombre d'hores de català o de castellà a través de la programació de les diverses matèries, o vehicular qualche assignatura en la llengua que sigui més necessària, etc.
2. D'acord amb el que hem plantejat, és evident que caldria introduir la flexibilitat pedagògica en el procés d'ensenyament i aprenentatge de les llengües. Això significa que, d'acord amb les característiques del centre, la composició sociolingüística dels estudiants, els resultats obtinguts, la tradició del centre, es puguin adoptar mesures diverses:
 - a) El català ha de ser la llengua vehicular majoritària de l'ensenyament.
 - b) Incrementar el nombre d'hores de català o castellà d'acord amb els resultats i característiques del centre.

PSIB PSOE

- c) Utilitzar el castellà com a llengua vehicular en qualque assignatura, no lingüística, d'acord amb les característiques del centre, els seus objectius educatius i la composició sociolingüística dels estudiants.
- d) La introducció d'una tercera llengua s'ha de dur a terme sense fer malbé els models lingüístics de les escoles que han estat reeixits, i ha de tenir en compte les experiències existents en relació amb la introducció de la tercera llengua.
- e) El model de plurilingüisme únicament pot ser aplicat si es concedeix un marge important d'actuació als centres perquè donin resposta a les necessitats, característiques sociolingüístiques del centre i als recursos existents, i tot això d'una manera progressiva.
- f) El model d'una tercera llengua solament pot tirar endavant amb una formació més intensa dels docents, si parteix d'una metodologia i d'un material pedagògic contrastats, si es contracta personal docent auxiliar procedent dels països de la llengua que s'ensenya, si es fa servir el material audiovisual adequat...
- g) L'aprenentatge d'una tercera llengua necessita una planificació seriosa quant a temps, professorat i metodologia. No es pot improvisar.
- h) L'aprenentatge d'una tercera llengua requereix que la societat la potenciï a través dels diversos canals de televisió, les pel·lícules en versió original i altres mesures socials.
- i) El model de multilingüisme requereix, a més, unes "ràtios" més baixes que les que han estat aprovades i, per ensenyar idiomes, calen processos d'individualització educativa.
- j) Cada centre educatiu, en el marc de la seva autonomia, elaborarà i aprovarà el seu propi Projecte Lingüístic de Centre en el qual, atenent al seu context sociolingüístic i a l'assoliment dels objectius lingüístics, es decidirà el repartiment de les llengües d'aprenentatge, tenint en compte que la llengua catalana, com a pròpia del territori, ha de ser la llengua majoritària.
- Així doncs, la diversitat de llengües i cultures dels alumnes és una riquesa que s'ha d'aprofitar per implantar els valors de la interculturalitat. Les llengües són instruments de comunicació, no poden ser, no han de ser instruments de conflictivitat, d'enfrontaments, etc. I aquesta és la filosofia que presideix la política educativa i lingüística que defensa el PSIB/PSOE.
- 5. Quin és el model d'escola que defensa el vostre partit, atesa la doble xarxa, pública i privada, que coexisteix aquí? Si aconsegiu governar, quin pla de construccions escolars impulsareu?**

A les Illes Balears el sistema escolar planteja una dualitat significativa entre l'educació pública i l'educació concertada; l'escola privada, sense finançament públic, resulta minoritària. En aquest context la posició del PSIB en relació a la política educativa a dur a terme es fonamenta sobre els següents punts:

- a) La importància i la prioritat de l'escola pública; en aquesta perspectiva considerem que aquesta és la garantia no només d'una escolarització universal, sinó també de la qualitat i equitat educativa.
- b) La consideració de l'escola concertada, finançada amb fons autonòmics, com un servei públic per a la ciutadania de Balears. Cal tenir en compte que la política de concertació educativa és una proposta del PSOE que amb la LODE va fer possible l'escolarització obligatòria i gratuïta fins als 16 anys de la població en edat d'escolarització. I tot això malgrat el fet que algunes comunitats autònomes, com Madrid o València, han desvirtuat i pervertit la idea de la concertació com a servei públic, fent possible una privatització d'un servei públic essencial com és l'educació.

PSIB PSOE

- c) Distribuïrem de forma més equitativa, i amb l'objectiu de dur a la pràctica el principi d'igualtat, l'alumnat immigrant en centres públics i privats concertats, i es dotarà els centres dels recursos adients per a l'atenció a la diversitat i a l'alumnat NESE.
- d) Els socialistes ens oposam a la concertació educativa dels centres que segreguen per raons de sexe.
- e) En aquest sentit consideram que calen reformes que possibilitin una major transparència en el procés de concertació educativa.
- f) En el context d'un nou sistema d'accés a la professió docent, i en el marc de la legislació estatal, caldrà analitzar la forma com aquest sistema afecta els centres concertats. El mateix ha de passar amb el personal d'administració i serveis. Des d'aquesta perspectiva, i d'acord amb aquestes modificacions normatives, caldrà arribar a consens amb els sindicats representants dels professionals de la concertada.
- g) La implantació progressiva d'un sistema retributiu i un estatut de drets i deures del treballador docent de la concertada que els vagi equiparant amb els dels centres públics.
- h) Finalment volem posar de manifest la diversitat i pluralitat que presenta l'escola concertada a les Illes Balears; així posam en valor el model de les cooperatives d'ensenyament no només com a servei públic, sinó també com una forma de gestió en la qual els treballadors de l'ensenyança tenen un paper actiu i significatiu.

En el cas dels centres, la nostra proposta passa per dos eixos: en primer lloc per la millora profunda i real de les actuals infraestructures educatives dels centres en un procés d'abandonament important, i en segon lloc realitzar els centres programats i amb la planificació d'aquells centres que necessiten construir-se, tant per a donar resposta a necessitats a determinades zones, com per a substituir centres obsolets.

6. Quina serà la vostra actuació pel que fa a la implantació de la Llei Orgànica per a la Millora de la Qualitat Educativa, la LOMQE?

Els socialistes, a més de recórrer la LOMCE al Tribunal Constitucional, hem manifestat que derogarem aquesta llei educativa en el proper període legislatiu. Les raons són moltes i diverses.

A més, les Comunitats autònomes governades pel PSOE - Andalusia, Astúries i Canàries - han sol·licitat l'ajornament de l'aplicació i el desenvolupament de la LOMCE; una sol·licitud ignorada pel Govern espanyol. En qualsevol cas, la nostra política, en el cas de governar i de la vigència de la LOMCE, es fonamentarà en el respecte a la normativa educativa, però, sempre anant al límit de les seves possibilitats i de les competències educatives de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears.

En aquest cas consideram necessari la retirada dels actuals currículums redactats de forma precipitada per la Conselleria i l'elaboració d'uns currículums pedagògics, racionals, equilibrats i consensuats.

7. Quina és la universitat que voleu? Què pensau que li manca a la UIB?

No hi ha cap dubte que les universitats espanyoles, i la Universitat de les Illes Balears de forma específica, es troben en una cruïlla important per al seu futur. Tot i que la història de la universitat espanyola i de la UIB durant la democràcia ha estat i és una història d'èxit, que no pot fer oblidar ni amagar els problemes reals que tenen les universitats i els reptes als quals s'enfronten de forma clara en aquest segle del coneixement, de les incerteses i de la globalització universitària. En aquest context les mesures que s'estan implementant al respecte d'aquesta qüestió per part del Govern espanyol i el de les Illes Balears, ens estan duent a una situació en la qual es configura una universitat pública cada vegada amb menys recursos, amb una docència cada vegada més massificada, una universitat cada vegada menys investigadora, una universitat més elitista, amb la pujada de taxes i la baixada de les beques,... Tot i que aquestes mesures de política universitària tenen un desigual impacte en cada una de les universitats, és evident que la UIB ha sofert unes importants retallades econòmiques que si bé han afectat els diversos aspectes de la universitat, aquesta ha mantingut les seves posicions d'acord amb el treball del seu personal. Unes polítiques que van en contra no només de la qualitat i de l'excel·lència universitària, sinó també de la democratització i de l'equitat educativa, de la internacionalització i de la competència universitària. Tanmateix és evident, doncs, que la universitat espanyola necessita reformes profundes, però aquestes necessiten d'estudis seriosos, debats profunds, participació de la comunitat universitària, de la societat i del Parlament. El debat sobre la universitat ha d'anar més enllà de la qüestió del finançament o la governança. Cal, partint de tot allò que funciona, reformar tots els aspectes que siguin necessaris amb profunditat. Cal ser capaços de

PSIB PSOE

debatre i construir una universitat que sigui motor del progrés econòmic i social, que lluiti contra les actituds d'apatia i de conformisme, que generi idees i que recuperi la capacitat transformadora del pensament, que abandoni l'immobilisme i que rompi les inèrcies i les rutines, que sigui la base del model econòmic que la societat del coneixement necessita. En aquest context de reformes de tota la política de l'educació superior, propugnam una política universitària a les Illes Balears que possibiliti un gran acord, des de les competències de cada un dels intervinents, entre el Govern de les Illes Balears, amb totes les Conselleries implicades, la Universitat de les Illes Balears, el seu Consell Social i la societat civil. Es tractaria d'un gran acord que possibilités les reformes necessàries que la UIB necessita per a fer front als reptes que la globalització universitària, la societat del coneixement i la comunitat de les illes necessiten en totes les dimensions de la vida política, econòmica, social, cultural, tecnològica i professional. En aquest sentit, aquest gran acord integrarà les distintes propostes d'actuació universitària:

- 1) L'actualització d'un mapa de titulacions de la UIB, de graus, màster, doctorat i altres titulacions.
- 2) La definició de la política de recerca a desenvolupar a través d'un acord entre l'administració, la mateixa universitat i el món empresarial.
- 3) L'impuls a les polítiques de transferència de coneixement cap a la societat als diversos nivells.
- 4) La política de professorat en tots els aspectes que analitzi la situació del PDI, el relleu generacional, la problemàtica dels associats, etc.
- 5) L'anàlisi de la situació del PAS i el seu rol en el paper de modernització i internacionalització universitària.
- 6) La política d'internacionalització d'estudis, de recerca, de mobilitat dels membres de la comunitat universitària.
- 7) Totes aquelles mesures que possibilitin una millora de la política universitària des de la perspectiva de la docència, la investigació, la governança, la transferència de coneixements.
- 8) Estudiar la situació de les seues universitàries de Menorca i d'Eivissa i Formentera i plantejar les perspectives de futur d'aquestes en el marc de la Universitat de les Illes Balears.

9) Estudiar la possibilitat de posar en marxa un IBREA (Institut Balear de Recerca i Estudis Avançats) amb l'objectiu, per mitjà d'un procés de selecció basat en el talent científic, de contractar investigadors d'arreu del món. I tot això, amb convenis de col·laboració amb la UIB, Instituts de Recerca, empreses, etc.

8. Quin tipus de política educativa municipal desenvoluparia el vostre grup? Oferiria programes educatius als centre escolars? Inclouria en els pressuposts partides econòmiques per impulsar activitats extraescolars als centres?

Tot i que els ajuntaments, en el marc de les seves competències i responsabilitats, desenvolupen la seva política educativa d'una forma específica, la nostra proposta, en el marc de les possibilitats pressupostàries i de la realització d'un diàleg amb la FELIB i amb els Ajuntaments, es planteja en base als següents eixos:

- a) La realització de convenis concrets i específics amb els diversos ajuntaments sobre les accions educatives conjuntes a desenvolupar.
- b) En el contingut del Conveni es podran desenvolupar accions específiques, com la qüestió de les escoletes infantils, de les escoles elementals de música, d'activitats extraescolars o de les relacions entre les escoles del municipi amb els serveis socials per tal de desenvolupar diversos programes d'intervenció socioeducativa.

MÉS

1. Quina valoració feis de la gestió de la Conselleria d'Educació en aquests quatre anys de legislatura?

Aquesta legislatura 2011-2015, a les Illes Balears s'ha viscut el caos més absolut en el món educatiu. Aquest fet és producte d'un atac que no és aïllat en l'educació, és un atac a l'estat del benestar i als serveis públics, ja siguin sanitat, educació, serveis socials...

Hem patit un govern que en comptes de creure en l'educació com una inversió de futur l'ha concebuda com una despesa innecessària (que a més li fa nosa). Per això, ha emprès una persecució en tota regla contra la comunitat educativa: desconfiança, persecució de la llengua catalana, retallades en material i personal, etc.

2. Impulsaríeu una llei educativa pròpia de les Illes Balears com tenen altres comunitats autònomes? Sou partidaris de promoure un pacte social i polític per a l'educació?

En la nostra proposta de programa, en l'elaboració del qual hi han participat entitats, col·lectius i persones que formen part de la comunitat educativa i que s'aprovà el passat 7 de març, parlem d'impulsar la primera Llei Educativa de les Illes Balears; perquè és la millor manera d'exercir al màxim la nostra sobirania en matèria educativa. Fet que possibilitaria aturar la implantació de lleis que no són més que un autèntic despropòsit, com la LOMQE.

També apostam per un pacte social i polític per l'educació, que marqui els eixos claus pel que fa a l'Educació: finançament que possibiliti una educació de qualitat, dotació de recursos personals i materials, condicions laborals del professorat i el personal no docent, vertadera aposta per l'èxit escolar, treball en xarxa entre tota la comunitat educativa, formació del professorat, innovació educativa, investigació, llengua catalana com a vehicular i de comunicació a l'escola, tractament de llengües, que desenvolupi el multilingüisme... Seria el gran èxit de la lluita per l'educació, que ha duit endavant la societat d'aquestes illes, front al PP que ha governat en contra dels mallorquins

3. Com solucionaríeu el problema de la pèrdua de poder adquisitiu de les treballadores i dels treballadors de l'ensenyament de les Illes Balears per culpa dels retalls salarials i la congelació de sous? I de la resta de retallades que ha patit el sector: ràtios, increment de l'horari lectiu, no substitució de les baixes...

Hem proposat augmentar cada any un 10% el pressupost destinat a Educació, per tal d'arribar al final de la legislatura a un 4,5% del PIB, que seria 1 punt percentual més del que hi ha ara (3,4%): passariem d'uns 800 M d'euros a uns 1000 M d'euros, al final de la legislatura. Haurem d'impulsar en el Parlament una llei de finançament del sistema educatiu, per tal de tenir una autonomia plena i recursos econòmics per desenvolupar un model educatiu de qualitat.

Ara bé, tot això passa per exigir a l'estat espanyol un finançament com cal per al nostre país. No pot ser que siguem la comunitat més mal dotada de l'estat. Aquesta serà una línia vermella per a qualsevol pacte que puguem signar. És urgent resoldre el tema del finançament.

També tenim l'objectiu d'aplicar criteris d'equitat en el repartiment de dotacions de personal d'atenció a la diversitat, segons les necessitats de cada centre.

MÉS

Desenvoluparem la normativa per assegurar una distribució el més equitativa possible de l'alumnat entre tots els centres de cobertura pública, prioritzant sempre la proximitat al domicili o lloc de treball de les famílies.

Facilitarem la flexibilització de les ràtios a partir de les propostes metodològiques dels centres i de les noves formes d'organització plasmades en els seus projectes, per així donar resposta a l'autonomia dels centres, com a eina imprescindible per assolir l'òptima relació alumnat-docent

4. Quina és la valoració que feis de la política lingüística de la Conselleria d'Educació? Què pensau de la posada en marxa del Decret TIL? I de la seva suspensió per part dels tribunals? Quin seria el vostre pla d'actuació en matèria de Normalització Lingüística?

De sobres és coneguda la nostra postura respecte al tractament de llengües a l'escola. De fet, les persones que formen el nostre projecte hem estat presents i hem lluitat en les reivindicacions dels dos darrers anys front al TIL. Apostam perquè la llengua catalana sigui la llengua vehicular de l'ensenyament i de comunicació interna i externa del centre, com a garantia de cohesió social.

Derogarem el TIL, decret que ha motivat el rebuig de la comunitat educativa, i promourem l'autonomia pedagògica dels centres, perquè desenvolupin els seus projectes lingüístics, adequats a la realitat sociolingüística.

Pel que fa a les llengües estrangeres, prioritzarem les dotacions de recursos (auxiliars de conversa nadius, formació docent, metodologies que permetin els desdoblaments, agrupaments flexibles, treball individual...) per a l'ensenyament de la llengua anglesa, partint d'una forma gradual i començant per l'educació infantil. Programarem plans de formació i d'innovació sobre didàctica i metodologia sobre l'ensenyament de llengües. Potenciarem l'enfocament comunicatiu, amb especial menció a l'expressió oral. Reprendrem els programes i mesures que afavoreixen l'ensenyament de llengües estrangeres (programes de seccions europees, línies en llengua estrangera, batxillerats internacionals, intercanvis educatius...). Generalitzarem l'oferta de llengües estrangeres en l'ensenyament amb una segona llengua obligatòria, a triar segons les necessitats de cada centre.

I tot això no acaba dins l'escola. És necessari que els mitjans de comunicació públics siguin també eixos de la normalització lingüística del català a nivell social. Per això, tenim uns objectius específics en matèria de política lingüística:

- Fomentarem el Consell Social de la Llengua Catalana dotant-lo dels recursos suficients perquè pugui desenvolupar amb eficiència les funcions que té assignades ja que és a tots els efectes l'òrgan d'assessorament del Govern de les Illes Balears en matèria de política lingüística, mentre que la Universitat de les Illes Balears, tal com reconeix l'Estatut d'autonomia, és la màxima autoritat científica en matèria lingüística i les administracions han de seguir les seves directrius.
- Desenvoluparem i aplicarem el Pla General de Normalització Lingüística.
- Implicarem totes les àrees de les institucions públiques (Govern, consells i ajuntaments) i organitzacions no governamentals (empreses, associacions, etc.) en el procés de recuperació de la llengua catalana.
- Recuperarem el requisit de coneixements de català a tots els llocs de feina vinculats amb l'administració pública (directament o mitjançant empreses participades). Aprovarem els perfils idonis i establirem un pla progressiu d'aplicació. Estendrem aquests requisits de coneixements de català especialment en l'àmbit judicial i a les forces de seguretat.
- Assegurarem el dret dels ciutadans d'utilitzar la llengua catalana en qualsevol àmbit públic de les Illes Balears i en especial en les relacions amb els treballadors públics.
- Promourem l'organització de cursos i tallers de foment de l'ús del català entre els treballadors públics que, amb la seva tasca, interactuen amb col·lectius socials diferents: policia, educadors socials, dinamitzadors juvenils, professors, mestres, personal sanitari, etc.
- Assegurarem una estructura consolidada d'oferta de formació en català per a persones adultes al marge dels sistemes educatius regulars, sobretot pel que fa a l'extensió dels coneixements bàsics que facilitin la comprensió i les possibilitats de comunicació quotidiana a les persones nouvingudes. Hi ha d'haver multiplicat d'oferta (nivells, vies d'accés, ubicació, durada...), amb l'objectiu que ningú que desitgi aprendre català quedi sense possibilitats de fer-ho.
- Crearem cursos i tallers específics per a àrees de coneixement i d'activitat concretes: mitjans de comunicació, sanitat, restauració, cuidadors de persones dependents, etc.
- Actualitzarem el material didàctic i les eines per a l'aprenentatge convencional i l'autoaprenentatge del català. Promou-

MÉS

rem l'organització d'activitats complementàries de lleure que reforcin l'ús i l'expressió oral de la llengua catalana.

- Desenvoluparem en l'àmbit de la formació per a l'ocupació, accions formatives de català i en català per a persones en actiu adaptades al seu lloc de feina i per a les persones en atur com a complement dels itineraris d'inserció laboral.
- Garantirem el dret a rebre en llengua catalana la formació professional, ocupacional o funcional (carnet de conduir, patró de barca, etc.) i promourem el dret a rebre en llengua catalana la formació universitària.
- Promourem l'ús i el prestigi del català a tots els àmbits de la societat.
- Garantirem que la normativa legal que regeix altres àmbits reguli també la presència de la llengua catalana a tots els espais socials.
- Aprovarem una Llei de l'àudiovisual que garanteixi que el català és la llengua vehicular dels mitjans audiovisuals públics de les Illes Balears, que estableixi mecanismes perquè les emissions en règim de concessió de TDT autonòmica compleixin el mínim d'emissions en català, i que promogui la recepció mútua de totes les emissions públiques en llengua catalana.
- Recuperarem la recepció de les ràdios i televisions en llengua catalana i garantirem l'accés lliure per Internet des de les Illes Balears als continguts de la CCMA, arribant als acords de reciprocitat que convinguin amb la Generalitat de Catalunya.
- Consolidarem les línies d'ajuts per als mitjans de comunicació en català i per a expressions artístiques (música, teatre i d'altres) que facin ús de la llengua.
- Elaborarem un conveni amb la televisió autonòmica per garantir l'emissió de programes culturals i relacionats amb el sistema educatiu en multilinguatge (amb el català com a 1a opció) de continguts infantils i juvenils.

5. Quin és el model d'escola que defensa el vostre partit, atesa la doble xarxa, pública i privada, que coexisteix aquí? Si aconseguíu governar, quin pla de construccions escolars impulsareu?

El nostre model d'escola es basa en l'educació pública, perquè és la que compensa desigualtats, fomenta la cohesió social i dóna oportunitats a tothom. Ara bé, no podem obviar la doble

xarxa que coexisteix en la nostra comunitat, amb un 35% de les famílies que escolaritzen els seus fills en escoles concertades. Entenem l'escola concertada com un servei públic, ja que està finançada amb recursos públics, i, per tant, ha de garantir en igualtat els principis de la democràcia, sense discriminació de cap tipus. Entre aquestes escoles, cal destacar les cooperatives d'ensenyament, un model democràtic, que té entre els seus principis la participació, la igualtat, la inclusió...

Pel que fa a les infraestructures educatives:

- Revisarem i actualitzarem les infraestructures escolars, tant per reparar les construccions obsoletes com per adequar-les a la normativa vigent.
- Millorarem el manteniment i la seguretat dels equipaments educatius existents.
- Estudiarem la construcció de centres nous en aquelles zones on hi ha la necessitat per manca d'oferta pública, per augment de la població o per saturació de les ja existents.
- Donarem suport, mitjançant el desenvolupament de convenis, als ajuntaments per garantir el manteniment i reparació dels centres educatius públics d'Infantil i Primària.

6. Quina serà la vostra actuació pel que fa a la implantació de la Llei Orgànica per a la Millora de la Qualitat Educativa, la LOMQE?

Cercarem estratègies, en aplicació de les competències educatives, per tal d'aturar la implantació de la LOMQE.

Preveim que haurem d'aprovar un calendari per retardar-ne l'aplicació, ja que és una llei feta d'esquenes a la comunitat educativa, que ens fa retrocedir 40 anys. Aquesta llei no té més final que desaparèixer, ja que fomenta la desigualtat,

MÉS

priva de les oportunitats socials que ha de brindar l'educació, ressucita velles pràctiques com l'omnipresència de la religió a l'escola, desproveeix de poder el consell escolar, menysprea matèries que desenvolupen diverses capacitats de l'alumnat (filosofia, música, plàstica, tecnologia...), anul·la l'autonomia de centres...

Haurem d'esperar, però, a un canvi en el govern de l'estat, a partir del proper novembre, per veure-la desaparèixer del tot.

7. Quina és la universitat que voleu? Què pensau que li manca a la UIB?

Treballarem per una universitat pública, universal i de qualitat, que sigui l'eix vertebrador de la recerca, la innovació i del desenvolupament econòmic de la nostra comunitat.

Per això,

- Aprovarem ajudes àgils i suficients per als estudiants universitaris que s'han de desplaçar fora de les Illes Balears per cursar els seus estudis.
- Reduirem les taxes acadèmiques de l'educació universitària.
- Augmentarem la inversió que correspon a les Illes Balears en la UIB al nivell de la mitjana estatal.
- Promourem plans de col·laboració entre la Universitat i les diferents Conselleries.
- Impulsarem la Universitat com a òrgan d'assessorament per al desenvolupament dels projectes del Govern i de les diferents institucions públiques.
- Reconixerem l'autoritat lingüística de la Universitat.
- Vetllarem perquè a la UIB es tenguin en compte la igualtat d'oportunitats i el principi d'igualtat entre homes i dones, especialment en el reconeixement i en l'avaluació de la recerca del professorat universitari.
- Impulsarem la creació i la continuïtat de màsters específics d'estudis sobre igualtat, dones i gènere.
- Promocionarem els grups de recerca de dones a la universitat, la investigació de les dones i sobre les dones.
- Difondrem i promocionarem els treballs de recerca científica duts a terme per dones en tots els àmbits.

- Gestionarem les convocatòries d'ajuts a la recerca basant-nos en la transparència, en avaluacions externes rigoroses i en l'objectiu de facilitar la tasca dels investigadors.

- Garantirem la continuïtat de la recerca en l'àmbit local (històric, social, jurídic, educatiu...) per intentar compensar la manca d'incentius que hi ha en l'àmbit universitari pels criteris de qualitat i factors d'impacte que s'apliquen sense tenir en compte la realitat illenca.

- Plantejarem mesures progressives perquè el professorat associat millori les seves condicions laborals.

8. Quin tipus de política educativa municipal desenvoluparia el vostre grup? Oferiria programes educatius als centres escolars? Inclouria en els pressuposts partides econòmiques per impulsar activitats extraescolars als centres?

La política educativa municipal de MÉS per Mallorca treballarà segons els següents aspectes :

- Fomentarem la participació en les dinàmiques educatives dels centres escolars.
- L'etapa escolar infantil dels 0 als 3 anys tindrà un caràcter educatiu i no només assistencial.
- Establirem una zonificació que faciliti que la distribució de centres aculli les famílies de l'entorn, fet que permetrà reduir desplaçaments, descongestionar el trànsit i afavorir alhora una millor qualitat ambiental i de vida.
- Recuperarem els plans compensadors de les desigualtats (Proa, Èxit...).
- Revisarem i/o elaborarem, conjuntament amb els centres i els serveis educatius, materials didàctics que concretin en la ciutat o els municipis els continguts curriculars de les diferents etapes educatives.
- Incrementarem el pressupost destinat a les ajudes de menjador, material escolar i garantirem l'equitat i la igualtat en l'adjudicació.
- Convocarem beques, en el temps i la forma adient, de transport i menjador.
- Col·laborarem perquè les activitats extraescolars complementàries suposin una veritable educació en els valors de la convivència, fomentin la construcció d'una ciutadania activa i crítica i s'emmarquin en els principis de coeducació i equitat.

Guanyem

1. Quina valoració feis de la gestió de la Conselleria d'Educació en aquests quatre anys de legislatura?

Ha estat una gestió caracteritzada per la confrontació i les retallades. S'ha intentat imposar una determinada ideologia sense atendre a criteris pedagògics i tècnics. No s'ha cercat l'acord i el consens amb la Comunitat Educativa. Hi ha hagut des de la pròpia administració un desprestigi del docent i un atac frontal als principis educatius que fins ara havien estat els que regien el nostre sistema educatiu. Les retallades en les plantilles del professorat i l'augment de ràtios d'alumnes han posat en perill la qualitat de l'ensenyament. S'han intentat perseguir els nostres trets identitaris com és el cas de la llengua catalana. En definitiva, clarament hi ha hagut una involució a nivell pedagògic i de recursos.

2. Impulsaríeu una llei educativa pròpia de les Illes Balears com tenen altres comunitats autònomes? Sou partidaris de promoure un pacte social i polític per a l'educació?

Creim que després de l'experiència viscuda durant aquesta legislatura, tant a nivell estatal amb la LOMCE, com a nivell autonòmic, és ben necessari arribar a un acord de mínims on totes les forces polítiques es comprometin a respectar unes línies bàsiques per tal d'evitar el desconcert actual i donar estabilitat al sistema educatiu.

3. Com solucionaríeu el problema de la pèrdua de poder adquisitiu de les treballadores i dels treballadors de l'ensenyament de les Illes Balears per culpa dels retalls salarials i la congelació de sous? I de la resta de retallades que ha patit el sector: ràtios, increment de l'horari lectiu, no substitució de les baixes,...

Tenint en compte la conjuntura econòmica en què ens trobam s'hauria de fer un pla per marcar prioritats per recuperar paulatinament tots els drets perduts durant aquesta legislatura. Baixar ràtios i substituir les baixes de forma immediata són les primeres prioritats.

4. Quina és la valoració que feis de la política lingüística de la Conselleria d'Educació? Què pensau de la posada en marxa del Decret TIL? I de la seva suspensió per part dels tribunals? Quin seria el vostre pla d'actuació en matèria de Normalització Lingüística?

La política de la Conselleria ha estat nefasta. Han creat un clima d'incertesa i confrontació innecessari, que ha afectat de manera negativa tota la Comunitat Educativa. Estem molt satisfets que finalment la justícia hagi posat un poc de seny dins tot aquest desgavell que s'ha viscut als centres amb la imposició del TIL. Felicitam els serveis jurídics dels representants sindicals dels treballadors i del pares que no varen defallir en la batalla legal que s'ha lliurat durant aquest anys i que ha donat els seus fruits.

En relació al pla d'actuació en matèria de normalització lingüística, el primer punt serà recuperar el català com a llengua vehicular dels centres.

5. Quin és el model d'escola que defensa el vostre partit, atesa la doble xarxa, pública i privada, que coexisteix aquí? Si aconsegiu governar, quin pla de construccions escolars impulsareu?

El nostre model d'escola és una escola pública, laica, inclusiva i de qualitat. Proposam la integració voluntària i negociada dels centres privats-concertats en una xarxa única de centres públics, arbitrants mesures per a la integració i homologació del professorat.

En relació a les construccions escolars s'haurà d'invertir prioritàriament en la xarxa pública per cobrir les necessitats d'escolarització d'educació infantil (0-6 anys). Ampliar també els CEIP i IES en funció de les necessitats de major escolarització de cada zona. Sense oblidar el manteniment dels centres que ja estan en funcionament.

6. Quina serà la vostra actuació pel que fa a la implantació de la Llei Orgànica per a la Millora de la Qualitat Educativa, la LOMQE?

EU s'ha compromès a derogar la LOMQE quan hi hagi un canvi de govern a l'estat. Des de l'àmbit autonòmic el compromís

és retardar en la mesura possible l'aplicació en els nivells educatius que encara queden per fer la implantació total que prescriu la llei.

7. Quina és la universitat que voleu? Què penseu que li manca a la UIB?

Una universitat pública, accessible per a tots/es. Amb una política de beques, que faciliti l'accés de tots els estudiants. Fent possible el principi de la igualtat d'oportunitats.

La UIB hauria de millorar, quant a finançament, en política de beques. En millorar les infraestructures i recursos de les seues universitàries de Menorca i Eivissa. En potenciar la producció científica i la investigació. En recuperar el reconeixement efectiu com a autoritat lingüística en matèria de Normalització. Creació de noves titulacions com la facultat de medicina i estudis de periodisme i comunicació audiovisual de caràcter públic. Seguiment exhaustiu dels resultats de l'aplicació del pla Bolonya per aplicar criteris de correcció i modificació.

8. Quin tipus de política educativa municipal desenvoluparia el vostre grup? Oferiria programes educatius als centres escolars? Inclouria en els pressuposts partides econòmiques per impulsar activitats extraescolars als centres?

L'ajuntament és l'administració més propera al ciutadà i com a tal és la que pot facilitar la participació i l'accés als òrgans de decisió del municipi. Creim en la democràcia participativa i per tant volem que els ciutadans s'impliquin i prenguin decisions en les qüestions que els afecten. L'administració juntament amb el teixit associatiu municipal ha de potenciar un model de societat educadora. Per això creim convenient la creació d'un consell socioeducatiu a cada municipi que valorarà el seguiment de l'educació i on es faran propostes de millora. Sense oblidar la representació dels joves i els infants

Els centres educatius estaran oberts a la comunitat, per tant les seves infraestructures estaran a disposició de les necessitats dels ciutadans.

Des de l'administració local s'ha d'impulsar un pla de dinàmica educativa que fomenti l'èxit escolar i les activitats de lleure formatives. Sense oblidar la gestió de propostes dirigides a les famílies per a la millora de la competència parental. La nostra proposta és recuperar programes que garanteixin la igualtat d'oportunitats i l'educació inclusiva, com era el PROA, els ALTER, i potenciar programes de reutilització de llibres i materials didàctics, amb creació de bancs de recursos i fomentar també l'autogestió als centres.

1. Quina valoració feis de la gestió de la Conselleria d'Educació en aquests quatre anys de legislatura?

Des del Pi pensam que aquesta legislatura ha estat un exemple d'allò que no s'ha de fer mai en política. Tant les formes autoritàries, com els continguts de les propostes i l'enfrontament sistemàtic amb el conjunt del sector educatiu han posat de manifest la incapacitat del PP per gestionar un projecte educatiu de futur i consens per al nostre país. La crispació generada pel Govern de Bauzá, lluny de resoldre els problemes endèmics que arrossega la nostra educació com és el fracàs escolar, la mala dotació i conservació dels centres docents, l'atenció a la diversitat, etc. els ha agreujat. Per contra s'ha caracteritzat per una absurda obsessió en contra de la nostra llengua i cultura que no ha fet més que empitjorar la qualitat de l'ensenyament.

2. Impulsaríeu una llei educativa pròpia de les Illes Balears com tenen altres comunitats autònomes? Sou partidaris de propiciar un pacte social i polític per a l'educació?

Sí, rotundament. Per sortir de l'atzucac en què ens trobam és fonamental propiciar un pacte social i polític per a l'educació. El consens i una visió clara de futur és la via que, des del Pi, pensam que necessitam per resoldre els problemes que caracteritzen la nostra educació. Quin model volem? Com mantenir la nostra identitat en una societat globalitzada? Com preparar els joves perquè siguin competitius en la nova economia i accedeixin a un lloc de feina qualificada? Com abatre el fracàs escolar? Com reciclar el professorat per assolir els nous reptes pedagògics? Tot això són preguntes que hauran de trobar la seva resposta en la futura llei educativa de les Illes Balears. Una llei que ho repetim, haurà de ser fruit del consens entre totes les parts.

3. Com solucionaríeu el problema de la pèrdua de poder adquisitiu de les treballadores i dels treballadors de l'ensenyament de les Illes Balears per culpa dels retalls salarials i la congelació de sous? I de la resta de retallades que ha patit el sector: ràtios, increment de l'horari lectiu, no substitució de les baixes,...

Pel Pi l'educació, la salut i els serveis socials són un compromís amb el benestar de les persones que no podem defugir. El nostre objectiu, tot i el poc marge que ens dona la gestió dels pressuposts autonòmics, és anar recuperant la dotació de personal docent i el seu poder salarial. El problema, però, és endèmic. Les Illes Balears patim una situació de mal finançament per part de l'Estat espanyol que, amb independència de qui el governi, tot i ésser la comunitat que més aporta per

càpita, som dels més mal finançats. Només revertint la situació del finançament autonòmic podrem disposar de recursos per donar plena solució a aquesta situació. Els contribuents de les Balears pagam per tenir una educació de primera, i hem de lluitar per aconseguir-ho.

4. Quina és la valoració que feis de la política lingüística de la Conselleria d'Educació? Què pensau de la posada en marxa del Decret TIL? I de la seva suspensió per part dels tribunals? Quin seria el vostre pla d'actuació en matèria de Normalització Lingüística?

La derogació del TIL serà una de les primeres decisions que prendrem. La política lingüística de la Conselleria ha estat de ruptura unilateral amb el consens que des de l'any 1986 escenificaren les principals forces polítiques i els agents socials més rellevants. La pau lingüística que ha caracteritzat tots aquests anys d'autonomia ara ha estat qüestionada per un nou model de recentralització i uniformització que s'impulsa des del PP de Madrid i que s'ha executat a la perfecció des de la seva sucursal balear. El model lingüístic del Pi és un model de consens i de futur. Vivim a una societat plural i globalitzada i, des del respecte per aquesta diversitat, hem de garantir que la nostra llengua disposi dels mitjans i els recursos per continuar essent la vehicular del país i de l'educació. No obstant això, entenem que s'ha de garantir també que al final de l'ensenyament obligatori, a més del català, els alumnes tendran un ple domini tant del castellà com de l'anglès.

5. Quin és el model d'escola que defensa el vostre partit, atesa la doble xarxa, pública i privada, que coexisteix aquí? Si aconseguíu governar, quin pla de construccions escolars impulsareu?

El model que defensam des del Pi és de llibertat educativa i de respecte per les distintes ofertes existents: pública, concertada i privada. No obstant això, el nostre compromís com a gestors és amb l'educació pública i de qualitat. En referència als centres escolars la nostra política és centra més en la millora i correcta dotació dels centres escolars existents, molts dels quals no disposen d'instal·lacions tan fonamentals com la calefacció o es troben en un estat lamentable que requereixen una intervenció immediata que no arriba mai. La construcció de nous centres docents només ha de respondre a qüestions demogràfiques que ho justifiquin.

6. Quina serà la vostra actuació pel que fa a la implantació de la Llei Orgànica per a la Millora de la Qualitat Educativa, la LOMQE?

La nostra postura davant la LOMQE és de rebuig, per a nosaltres no és la solució als problemes que té plantejada l'educació a Espanya, ni molt menys a les Illes Balears. Ha estat aquesta una decisió que s'ha pres d'esquena al sector educatiu i a la resta de forces polítiques. És una llei recentralitzadora que limita la nostra autonomia pel que fa a la gestió de l'educació i que ens retorna a una visió d'Espanya que ja creiem superada per l'actual marc democràtic. En aquest sentit defensam una moratòria en la seva aplicació i la negociació d'una nova llei general que sigui de consens i respectuosa amb les nostres particularitats.

7. Quina és la universitat que voleu? Què pensau que li manca a la UIB?

A les Illes Balears presentam uns índex universitaris molt baixos, i això està directament relacionat amb el nostre model econòmic i amb el fracàs escolar que el caracteritza. Per això la nostra aposta de futur per al país ha de passar necessàriament per establir noves sinèrgies entre el món acadèmic universitari i els sectors econòmics o empresarials. Necessitam emprenedors, gent formada i molt competitiva per generar una economia més diversificada, que aposti, a més dels sectors tradicionals, pels àmbits de la innovació, la qualitat i l'excel·lència que es vinculen a la societat del coneixement. Però la universitat també ha de tenir el seu paper com a dinamitzador cultural i de referent per als poders públics en la seva presa de decisions. D'entre les mancances

que ens agradaria aconseguir per al futur immediat de la UIB hi ha la tan desitjada facultat de medicina.

8. Quin tipus de política educativa municipal desenvoluparia el vostre grup? Oferiria programes educatius als centre escolars? Inclouria en els pressuposts partides econòmiques per impulsar activitats extraescolars als centres?

Des del Pi entenem que els municipis també han d'assumir responsabilitats que complementin l'oferta educativa. Així volem impulsar projectes educatius que reflecteixin la realitat dels municipis entre els seus alumnes. També volem concertar l'ús de les instal·lacions per al seu ús extraescolar, tant per part de l'ajuntament, com de les entitats socials, culturals o esportives en horari no lectiu. Aquí podem pensar en activitats musicals, socioculturals, ensenyaments artístics, etc. Un altre compromís que haurien d'assumir els ajuntaments podria venir definit per l'establiment d'oficines d'escolarització, d'inserció laboral dels estudiants a la fi dels cicles o a la contribució del manteniment de les instal·lacions.

“Ramon Llull, l'home amb més caires que un diamant”

Montserrat Nadal,
Coordinador de Pissarra

En el marc de la celebració del congrés dels Jubilats per Mallorca, el passat 14 de novembre a La Real, va tenir lloc una conferència a càrrec d'en Pere Morey, que tractà molts aspectes relacionats amb la figura i el carisme d'un personatge tan gran com Ramon Llull, i les múltiples facetes i aportacions que ens pot oferir.

1. Ramon Llull, teòleg

Pere Morey comentà que aquest era l'aspecte de Llull que menys interès li despertava, per tractar-se la teologia d'un saber que “no es pot estudiar ni mesurar en els laboratoris”. Esmentà que, com que l'Esperit Sant es representa en forma de colom, la teologia no és més que “un art de fer volar coloms”. El ponent expressà que Llull va ser un defensor del dogma de la Immaculada Concepció, un fet que el va dur a establir

una forta amistat, mentre era a la Sorbona a París, amb Duns Scoto, un altre gran valedor d'aquesta creença.

2. Ramón Llull, informàtic

El beat mallorquí pot ser considerat com “l'avi de la cibernètica”, segons diu Papini, que el considera el precursor dels ordinadors i el creador d'un sistema de pensament tan enginyós i complex com és la seva **Ars**. Morey destacà la gran influència que Llull va tenir en pensadors com Gior-

dano Bruno, que acabà a la foguera de la Inquisició; en el creador de la lògica moderna Leibniz, en el matemàtic francès Condorzet, que es va basar en el sistema lul·lià per a fer que les eleccions fossin més justes; en el poeta Mallarmé, en l'escriptor argentí Jorge Luis Borges, o en el pintor Antoni Tàpies.

3. Ramon Llull, novel·lista i poeta

Llull escriu la primera novel·la que es coneix a l'Oc-

cident, la seva obra **Blaquerna**, que és el nom d'un palau de la ciutat d'Istanbul. Com a poeta és un home completament apassionat, tal com podem llegir en els seus versos d'**Amic e Amat**, que el psicòleg Freud considerà com a profundament eròtics.

4 Ramon Llull, profeta

Pere Morey esmentà les aportacions del teòleg jesuïta Teillard de Charden, que considerava Llull com un precur-

sor de la seva teoria de l'evolució de la complexitat dels éssers vius, que aquest pensador francès denominà amb el nom de "noosfera". Una consciència planetària compartida que el beat mallorquí ja havia intuït molts segles abans quan parlava dels esglaons en el camí del coneixement, amb totes aquestes etapes: la pedra – la flama – la planta – la bèstia – l'home – el cel (amb les ànimes dels benaurats) – els àngels (que ja coneixen Déu) – el mateix Déu (alfa i omega, principi i fi de totes les coses).

5. Ramon Llull, diplomàtic

En el seu afany de fomentar el diàleg i assolir la plena concòrdia, Llull va proposar, entre altres mesures, la unificació de totes les ordes militars sota el comandament d'un **Rex bellator**, que manàs damunt elles. En la recerca de la pau i l'entesa del món de la Mediterrània, també va anar a exposar el seu pla al Papa Climent V, i no dubtà a viatjar fins a Xipre per a trobar-se amb el gran Mestre del Temple.

6. Ramon Llull, estratega

Pere Morey esmentà una faceta poc coneguda de Llull, a qui presentà com un gran estratega, per la seva coherència i la viabilitat de l'empresa que havia dissenyat, a l'hora de recuperar els territoris de Terra Santa. Es tractava d'una croada autofinançada, "autosostenible" en paraules del ponent, entre l'Europa catòlica i Palestina. Fent servir com a punt de partida el lloc de Múrcia, en què s'havien de reunir els soldats europeus i els templers, la ruta havia d'arribar a Jerusalem, amb escamots de missioners experts en llengües, amb la incorporació progressiva de joves i sempre amb la rereguarda coberta.

Aquest va ser, precisament, el mètode que empraren les tropes islàmiques en el seu implacable avanç i expansió per terres europees.

7. Ramon Llull, geoestratega

Una de les empreses que Llull va dur endavant, en el seu afany per assolir la pau mundial, va ser la d'enviar missioners a Damasc, lloc de residència del Gran Khan, amb la intenció de cristianitzar els tàrtars, que habitaven aquelles llunyanes estepes fredes. En relació a la qüestió dels pobles musulmans, que eren presents tant a les estepes fredes com a les calentes del nord d'Àfrica, Pere Morey es referí a les grans diferències entre els musulmans, gent que es dedicava a la pràctica de la ramaderia, de mentalitat més aviat passiva-, i els cristians, gent hortolana, dedicada al conreu de l'agricultura, com un dels factors que havien fet més difícil la seva confluència i entesa.

Esmentà, també, que el primer conflicte violent que es dona al llarg de la història, segons ens conta la Bíblia, és entre un pagès i un ramader, Caïn i Abel, germans enfrontats a causa d'una dialèctica del tot irreconciliable.

8. Ramon Llull, comunicador

Llull va ser, per damunt de tot, un gran comunicador; i tota la seva vida i la seva producció literària pretenien aquest ideal: fer-se entendre per tothom i ser capaç de demostrar la veritat de la seva fe i els seus raonaments. Amb aquesta intenció aprèn l'àrab amb l'esclau musulmà, refà tantes vegades com calgui la seva Art perquè pugui ser accessible a la majoria dels seus lectors o oients, funda una escola de llengües a Miramar. La seva

empenta comunicativa és imitada després pels missioners mallorquins que se'n van a Califòrnia, com el Pare Serra de Petra, que aprenen i prediquen amb la llengua dels llocs on anaven.

9. Ramon Llull, heroi

Pere Morey es referí a Llull com un heroi, com tants altres que ha conegut la nostra terra, i lloà la seva valentia a l'hora de dur endavant la seva tasca missionera, sense tèmer en cap moment per la seva integritat física. Però encara anà molt més enllà a l'hora de valorar el grau d'heroïcitat del pensador mallorquí: Llull no només no dubtà el més mínim a

l'hora de preservar el seu benestar material i la seva integritat física sinó que, fins i tot, posà en perill la seva salvació o condemna eterna quan a Gènova hagué de decidir si entrava a formar part dels Dominics, i amb això salvava la seva ànima; o si es decidia pels Franciscans, i d'aquesta manera salvava la seva Art.

Vegem com ho conta el mateix Llull, a la Vida Coetània:

"Ramon, per tant, considerant d'un part la seva damnació si no romania amb els Predicadors, i de l'altra la pèrdua de la seva Art i dels seus llibres si no romania amb els Frares Menors, va elegir

- cosa més que admirable - la pròpia eterna damnació ans que la pèrdua de la predita Art que ell sabia que havia rebut de Déu per a la salvació de molts i, sobretot, per a l'honor de Déu."

L'heroïcitat de Llull és tan gran que posa per davant els seus llibres i la seva Art a la pròpia salvació eterna. I aquesta decisió, en un home creient i cristià de l'Edat Mitja, sobrepassa tots els límits d'allò que fins ara havíem conegut. ■

L'acte, que va tenir lloc el passat 1 de desembre, comptà amb la presència de Maria Ángeles Llorente, Tomàs Martínez i l'autor del llibre, que és un recull d'articles apareguts al diari "Última Hora"

Tomàs Martínez destacà de Pere Polo "la seva capacitat de compromís i de lluita, de militància. Des de la fundació de l'STEI l'any 1997 fins ara, han passat 37 anys i en Pere els ha viscut sempre en primera línia, com a secretari general de l'STEI, com a responsable de relacions internacionals de la Confederació de Sindicats de Treballadors de l'Ensenyament, com a director de la revista *Pissarra*, com a responsable de l'Escola de Formació i Mitjans Didàctics, com a fundador i patró de

Save the Children, o com a president d'Ensenyants Solidaris".

També es referí al fet que Pere Polo, com a sindicalista i com a persona compromesa amb el món de la solidaritat, "sempre ha dit la seva, sempre ha expressat la seva opinió sobre les qüestions d'actualitat, sobre el treball, la justícia social, la pobresa, l'economia dels mercats, la globalització, l'educació, la democràcia, la ciutadania, el sindicalisme...", primer en el paper imprès de les organitzacions amb les quals ha tre-

ballat i, després, des de les plataformes dels mitjans de comunicació i amb la publicació de diverses obres".

Maria Ángeles Llorente, mestra i membre de la Federació de Moviments de Reno-

vació Pedagògica del País Valencià i del Sindicat de Treballadors i Treballadores de l'Ensenyament del País Valencià (STEPV), considerà l'obra de Pere Polo "un llibre per a l'esperança des del compromís militant"; en el

qual l'autor ens ofereix un relat "lúcid, clar i profer de la realitat social i política de les Illes Balears".

Un recull d'articles, segons Llorente, que "ens ajuden a entendre la realitat actual molt més enllà de l'àmbit local", i que generen un tipus de pensaments "per entendre com el capitalisme ha anat preparant el terreny per produir un atac sense precedents a tots els sistemes de representació tradicionals: partits polítics, sindicats, moviments socials, al mateix temps que privatitzava sense parar espais i serveis públics

i retallava drets i llibertats de la ciutadania".

També incidí en l'interès de l'autor per reconquistar el veritable significat de les paraules, que avui dia està en mans d'un llenguatge neoliberal pervers que trastoca el sentit dels termes: "en Pere és per sobre de tot un mestre i, per això, el seu discurs està inundat de pedagogia amb majúscules. Com a tot bon docent el preocupa el significat de les paraules. De fet, *La plaga dels eufemismes en el llenguatge neoliberal* és el títol d'un dels seus articles". La mestra va-

lenciana es referí, en un altre moment de la seva intervenció, a la denúncia contundent, sense traves, de l'autor a les nefastes polítiques educatives del Govern balear i del Govern de l'Estat espanyol, que cerquen la privatització de l'educació.

Llorente acabà la seva presentació del llibre referint-se a un dels trets que més defineixen la personalitat de Pere Polo: la seva consciència solidària. La seva cooperació constant amb Amèrica Llatina, amb el Perú, amb Guatemala, amb El Salvador... un fet que ha marcat i marca la seva vida. "En Pere ha estat en tots els fòrums educatius mundials, ha impulsat estratègies de cooperació formativa, intercanvis i voluntariat amb diversos països llatinoamericans". Tancà la seva presentació dient que, amb aquesta nova obra d'en Pere Polo, teníem davant nostre "un magnífic regal".

Pere Polo parlà de la necessitat d'indignar-se amb allò que passa en els carrers del nostre món, "és una reacció natural, però amb això no n'hi ha prou; ens cal una reflexió i

una actuació, programes concrets més enllà d'anar cridant pels carrers". Digué també que s'havia dedicat en cos i ànima a les col·laboracions periodístiques "pel fet d'entendre que era un factor molt important a l'hora de crear opinió". I en aquest sentit esmentà que "l'objectiu ha estat sempre desemmascarar les polítiques classistes i privatives dels drets adquirits per la classe treballadora".

L'autor del llibre tancà la seva intervenció mentre recordava que, al llarg d'aquesta legislatura, "s'ha volgut destruir el cos docent quan existia una normalització esperançadora", i dient que confiava en "millors col·lectives per al futur".

Els articles del llibre tracten temes tan diversos com l'estat del benestar, la política, el neoliberalisme i la globalització, el sindicalisme, la corrupció, la cooperació i l'educació a Llatinoamèrica, o la "desnormalització" lingüística. Cada article va acompanyat d'una fotografia que ha fet l'autor, com a retrat de la realitat a tots els indrets del planeta. ■

Experimenta 2015: els alumnes són els grans protagonistes

Montserrat Nadal,
Coordinador de Pissarra

Durant tres dies, l'IES Manacor s'ha convertit, per novè any consecutiu, en un centre d'experimentació on es viu la ciència d'una manera molt especial. Des del dia 24 fins al 26 de febrer, l'alumnat d'ESO i de batxillerat s'ha transformat en professors, mentre explicaven i realitzaven una sèrie d'experiments científics que, prèviament, havien treballat als laboratoris en les assignatures de física, química, ciències naturals, matemàtiques, tecnologia i tecnologia de la informació i la comunicació.

Sota la supervisió del professorat s'han duit a terme un conjunt de pràctiques de laboratori interessants, curioses i sorprenents, que ens ajuden a comprendre millor la realitat que ens envolta.

Les propostes han estat molt variades: han treballat amb fluïds (teorema de Bernoulli); com afecta la baixada de pressió a la temperatura d'ebullició de l'aigua o a una llepolia; s'ha transformat l'aigua en sang, llet o pluja groga; combustionar sense cremar o fer foc amb aigua; fer esferificacions com els grans cuiners; aconseguir un toro de fum; l'extracció d'ADN de cèl·lules de la mucosa bucal; el tacte: sensació, percepció o suggestió?; un gran hivernacle de papallones vives tropicals; observació de les línies magnètiques generades per un imant; mostrar la compactació; maqueta de semàfors programats; maqueta d'un edifici antisísmic; aplicacions hidràuliques; dos projectes d'electrònica digital; com recórrer un graf i passar només una vegada per cada aresta;

i fractals: explicació, mostra de fractals naturals i matemàtics, taller de fractals i animació d'aquests a través del moviment d'objectes.

Hem parlat de tota aquesta "moguda" amb el cap d'estudis de l'institut, Manel Nicolau:

Com va néixer la proposta de la Fira Experimenta?

La idea va sorgir fa nou anys, engegada per un grup de professors que volíem despertar en els alumnes l'interès per la ciència, per fer-la molt més atractiva per als joves que vénen a classe a l'institut. En

una paraula, trobar una altra manera de despertar la seva curiositat per l'aprenentatge científic, "sense fórmules", pel pur plaer d'aprendre, fora de l'àmbit estricte de les aules i dels formats didàctics habituals d'aprovar o de suspendre. Per aquest motiu, havia de ser una cosa molt pràctica i en la qual, sobretot, els alumnes se sentissin partíceps.

Sou l'únic centre de la comarca de Llevant que fa una Fira d'aquest estil?

Sí, a la nostra zona som l'únic institut que du a terme una proposta semblant. Recentment s'hi ha afegit l'institut de Santa Margalida, que té una fira semblant a la nostra. Una professora que havia estat al nostre centre anà a fer feina allà, i hi va "exportar" la nostra proposta.

Quins departaments prenen part a la Fira Experimenta?

A l'inici, només hi participava el de Física i Química; el segon any s'hi afegiren els companys del departament de Ciències Naturals. L'any passat s'hi va incorporar, de manera voluntària, un company del departament d'Informàtica i un altre del

departament d'orientació i, enguany, han fet el seu "debut" en la preparació de la Fira els membres del de Matemàtiques.

Quin és el paper dels alumnes al llarg de la Fira?

Els són els grans i únics protagonistes de la Fira; els professors no feim res. Els alumnes exposen i expliquen als visitants tot allò que han preparat a les aules i als tallers de l'institut. Hi participen al-lots i al-lotes des de segon d'ESO fins a primer de batxillerat: ells fan de guia als visitants i els expliquen en què consisteix cada un dels experiments que formen part de la Fira. És curiós veure, per exemple, com un alumne de segon d'ESO explica els continguts de la mostra a un company de primer de batxiller, que és molt més gran que ell. Això fa que "es creixin", se sentin molt valorats i augmenti moltíssim el seu interès i motivació per la matèria.

Supòs que amb el canvi de centre hi heu sortit guanyant?

La veritat és que sí, sense cap dubte; ara disposam d'uns espais molt més amples.

Abans, quan estàvem a Na Camel·la, fèiem la Fira en els laboratoris, que llavors eren molt més grans dels que tenim aquí al centre nou. Com saps ara fan centres nous amb uns equipaments en els quals no hi poden cabre tots els alumnes que, per llei, hi ha d'haver a cada una de les aules. Per això, la Fira es fa al vestíbul de l'institut, al saló d'actes i a les aules més grans.

Quins centres escolars vénen a visitar la Fira Experimenta?

Cada any comptam amb la visita de tots els centres de primària de Manacor, tant públics com concertats. Enguany han de venir alumnes d'un institut de Palma i també els d'un centre d'educació especial de Son Ferriol. A més de tota la gent, pares, padrins, familiars i amics dels alumnes, mentre la Fira és oberta de les sis a les vuit del dimecres horabaixa.

Creus que en el nostre sistema educatiu s'ensenyen bé les ciències?

Crec que cada professor, mentre ensenya la seva matèria, fa el possible perquè aquesta sigui atrac-

tiva, pràctica, amena, i perquè pugui despertar l'interès i la curiositat dels seus alumnes. Estic convençut que ningú vol que la seva assignatura sigui la més pesada i avorrida de tot l'horari escolar.

De les diferents lleis educatives que s'han fet a l'Estat, creus que han millorat o milloraran l'ensenyament de les ciències?

Crec que cada una de les reformes que s'han fet del nostre sistema educatiu ha suposat un empitjorament de la presència de les matèries científiques dins el currículum escolar; en lloc d'anar a favor de la ciència, s'ha legislat en contra d'ella.

I de la darrera proposta dels currículums de secundària i batxillerat de la LOMCE, què en penses?

Va en la línia del que t'he comentat abans. En el cas del batxillerat, per exemple, segons la darrera proposta de la Conselleria, les àrees de ciències perden una hora lectiva cada una d'elles: les troncales passen de ser de 4 hores setmanals a 3; les assignatures que abans eren optatives ara tenen la consideració d'específiques. Una àrea tan important com la tecnologia industrial, per a qui vulgui estudiar una enginyeria, amb la nova proposta LOMCE queda molt relegada. I amb els dos itineraris formatius que s'ofereixen a quart d'ESO, observam que la tecnologia només la podran cursar aquells alumnes que optin per anar, després de la secundària obligatòria, a la formació professional. Aquests són només alguns exemples de les grans mancances que tenen els nous currículums LOMCE, pel que fa a l'ensenyament de les ciències dins el nostre sistema educatiu. ■

*“Los derechos se toman,
no se piden; se arrancan,
no se mendigan”,
José Martí*

Biel Caldentey,
Vicent Mauri,
i Pere Polo

Els sindicats STEI-Intersindical de les Illes Balears, STEPV- Intersindical Valenciana, Confederació STEs i la ONGD Ensenyants Solidaris han participat en diversos esdeveniments que han tingut lloc a l'Havana cap al final del gener i la primera del febrer. Una representació nostra ha estat en Pedagogia 2015, el XX Congrés de la Confederació d'Educadors Americans (CEA) i en el Fòrum de l'Educació a Iberoamèrica.

Pedagogia 2015 és una trobada internacional per la unitat de les educadores i

educadors organitzada pel Ministeri d'Educació de la República de Cuba. L'esdeveniment va convocar més de 4.000 persones d'arreu del món, especialment de l'Amèrica Llatina i el Carib, però amb una presència notable d'altres països, com ara Angola. La reunió va servir per a continuar promovent la cooperació, l'intercanvi d'experiències i enfortir relacions per avançar cap a una escola per a totes i tots i per a la transformació social.

Una de les activitats en què vam participar va ser el Fòrum “Els sindicats, les organitzacions de mestres i es-

tudiants i el desenvolupament educacional”. Aquest va tindre com a objectius: l'intercanvi d'experiències i resultats d'investigacions per a valorar les possibilitats de portar a cap accions conjuntes en els àmbits comunitari, regional i continental; la necessitat que els sindicats i altres organitzacions socials i professionals treballen per valorar la tasca docent o la contribució de les organitzacions a la incorporació i formació dels docents que els nous temps requereixen. Les intervencions i els debats van ser molt interessants i van servir per a donar a conèixer experiències de països com

Cuba, Mèxic, el Brasil, Veneçuela, Estat espanyol (entre aquestes vam exposar l'“Experiència Escola de Formació i Mitjans Didàctics”), Nicaragua...”

Una altra activitat de Pedagogia 2015 va ser la visita a centres docents per conèixer la realitat de l'educació cubana. La nostra visita va ser a l'escola de secundària bàsica Manuel Piñero Losada. L'experiència va ser força interessant ja que vam poder conversar amb l'equip docent, visitar les aules, laboratoris, biblioteques... i veure demostracions de l'alumnat. Una experiència que va posar

(FENPROF) i Estat espanyol (STEPV i STEI, tots dos membres d'STES). A més, molt important va ser la participació d'organitzacions internacionals com la Federació de Docents Universitaris d'Amèrica del Sud (FESIDUAS), Confederació de Treballadores i Treballadors de les Universitats d'Amèrica (CONTUA), Federació Sindical Mundial (FSM), Federació Mundial de Treballadors Científics (FMTS), Associació d'Educadors d'Amèrica Llatina i del Carib (AELAC), Federació Llatinoamericana de Treballadors de l'Educació i la Cultura (FLATEC)...

Les organitzacions sindicals participants abracen tots els nivells educatius, des de l'edu-

en evidència la vitalitat i la qualitat de l'educació cubana.

dores de l'educació a l'Estat espanyol.

Pedagogia 2015, com altres esdeveniments anteriors, desperta una gran interès en el món educatiu de l'Amèrica Llatina i el Carib. És una satisfacció veure persones de tot el continent participar molt activament en la gran quantitat d'activitats desenvolupades. També ho és la qualitat de les activitats, de les persones ponents, dels debats i dels intercanvis d'experiències i d'informació sobre la situació educativa de cada país. Nosaltres vam informar sobre la situació educativa i dels treballadors i treballa-

La Confederació d'Educadors Americans (CEA) va celebrar el seu XX Congrés a l'Havana sota el lema: "1928-2015-Avui i sempre, construint la unitat continental, al servei de més i millor educació per als nostres pobles". En aquest van participar 200 delegades i delegats internacionals i nacionals de diversos sindicats. 115 eren internacionals, no cubans. Les delegacions sindicals presents representaven 5 milions de persones afiliades i una vintena de països, com ara el Brasil, Cuba, l'Argentina, l'Uruguai, Bolívia, el Perú, Colòmbia, Rca.

Dominicana, Nicaragua, Xile, Panamà, Veneçuela, Mèxic... També hi havia representació de França (SNES), Portugal

cació infantil fins a la universitat, i tots els col·lectius que hi treballen, personal docent, investigador, d'administració i serveis... i

un ampli espectre ideològic. En el congrés van participar els sindicats americans compromesos amb la millora de les condicions laborals del personal, una escola per a totes i tots i la transformació social.

El congrés va aprovar una declaració de vuit punts en què, entre altres assumptes, recull les següents reivindicacions: refermar la determinació en la defensa d'una educació pública, gratuïta, laica, obligatòria, de qualitat amb compromís social, perquè aquesta es transformi en un motor per al desenvolupament amb justícia social per als nostres pobles; apostar per consolidar i ampliar els drets ciutadans, polítics i sindicals dels treballadors i les treballadores de l'educació, en particular els d'organització, contractació i negociació col·lectiva, vaga i manifestació pública; treballar per augmentar la inversió econòmica adequada en els pressupostos nacionals, perquè l'educació pública siga de qualitat amb contingut social; posicionar el Fòrum per l'Educació a Iberoamèrica com a exemple d'unitat d'acció i respecte a la diversitat d'expressions que hi ha al voltant d'una lluita per garantir que l'educació siga realment un dret irrenunciable i inalienable de

totes o apostar per la unitat sense exclusions de tots els sindicats i organitzacions socials, que lluiten per construir una societat més justa i democràtica, al nostre continent i al món.

També s'hi van aprovar resolucions de suport als pobles cubà, mexicà, veneçolà... A més, es va triar el nou comitè executiu presidit per l'amic i company uruguaià Fernando Rodal.

Simultàniament al Congrés de la CEA van tindre lloc diverses sessions de treball del Fòrum per l'Educació a Iberoamèrica. En aquestes es van celebrar tres taules rodones amb intervencions de representants sindicals d'Europa i l'Amèrica Llatina que tenien

com a títol "Qualitat de l'educació amb compromís social", "Món del treball, situació laboral i desafiament de la previsió social del sector" i "Unitat de les treballadores i treballadors de l'educació, anàlisi de la conjuntura i

que hi treballa i per fer front al neoliberalisme.

La presència destacada d'STEPV i STEI va ser molt ben rebuda per tothom. El treball des de fa molts anys de l'STEI a l'Amèrica Latina ha

perspectiva a escales regional i mundial". Més de trenta ponents i debats força interessants. STEI, STEPV, Confederació STEs i Ensenyants Solidaris hi vam participar aportant informació sobre la situació social, sindical i educativa al continent europeu i als nostres àmbits d'intervenció. També fent participants les companyes i companys americans del nostre model sindical, les nostres pràctiques i treball a favor d'una educació pública i de qualitat, per millorar les condicions laborals del personal

fet que tinguem una molt bona consideració entre els sindicats i el món educatiu. Tot açò ens va possibilitar mantindre nombrosos contactes amb representants sindicals de diversos països presents a l'Havana com ara Xile, Panamà, Mèxic, l'Argentina, Veneçuela, el Perú, el Brasil, Nicaragua, Bolívia... I, com no podia ser d'una altra forma, amb els amfitrions, el Sindicat Nacional de Treballadors de l'Educació, Ciència i Esport (SNTECD) i la Central de Treballadors de Cuba (CTC).

La CTC és el sindicat que agrupa vora 3 milions de treballadores i treballadors, el

organitzacions amb la finalitat d'enfortir les relacions bilaterals. La CTC ens va

Maig a l'Havana i va mostrar la seua solidaritat i suport amb la lluita de la classe treballadora europea contra les polítiques d'austeritat.

També vam mantindre nombroses converses amb dirigents del SNTCED i una sessió de treball amb Ismael Drullet, secretari general del sindicat. En aquesta vam parlar de la situació educativa de Cuba; el desenvolupament de Pedagogia 2015 i el Congrés de la CEA; les polítiques neoliberals aplicades a l'educació a Europa i la possibilitat d'establir plans de treball conjunt entre totes dues organitzacions.

els companys i companyes de la CTC i del SNTCED i mostrar la nostra satisfacció per la magnífica acollida que han tingut les nostres intervencions, converses i actuacions al llarg de la nostra estada a l'Havana. Tot açò posa en evidència que anem pel bon camí i que cal aprofundir aquesta línia de treball per aconseguir estremitat i enfortir les nostres relacions amb el moviment sindical de l'Amèrica Llatina i del Carib i, especialment, amb el sindicalisme educatiu i els moviments pedagògics del continent.

Com a conclusió, diguem que la lluita de les treballadores i treballadors americans per l'emancipació de la classe treballadora, per la transformació social, per una societat més digna i igualitària, per una escola pública per totes i tots i per la millora de les condicions laborals del professorat és la nostra lluita, i que nosaltres podem i devem aprendre molt del que es fa actualment al continent americà. Per aquestes raons, considerem que cal treballar per construir ponts, establir xarxes i coordinar les agendes sindicals per aconseguir frenar les polítiques neoliberals a les dues vores de l'Atlàntic. ■

96% de la població activa. Aquest sindicat va ser constituït l'any 1939 liderat per Lázaro Peña i és una de les eines per a la defensa dels interessos del poble i la revolució cubanes.

convidar a participar en els esdeveniments que tenen lloc al voltant del Primer de

Per part nostra no podem deixar d'agrair totes les atencions que ens van oferir

La reunió amb la CTC va tindre lloc a la seua seu nacional amb Mercedes Lugo, coordinadora de l'àrea d'Europa, del departament de Relacions Internacionals del sindicat. Aquesta va servir per a intercanviar informació sobre la situació política, social, laboral i econòmica de Cuba, Europa i l'Estat espanyol, i aprofundir en el coneixement mutu de les dues

Formació solidaritat internacional a distància

ONGD Ensenyants Solidaris, STEI, STPV

El propassat dilluns dia 23 de febrer, l'ONGD Ensenyants Solidaris, en col·laboració amb l' STEI Intersindical, inicià el seu programa de cooperació internacional: formació solidària a distància. En aquesta primera fase de l'any 2015, s'han posat en funcionament 14 cursos, amb un nombre total d'alumnat matriculat de 540 persones, de països com Guatemala, El Salvador i el Perú.

Aquest projecte solidari va sorgir l'any 2013 davant la paràlisi dels ajuts per a cooperació internacional per part del Govern de les Illes Balears. Les entitats esmentades amb anterioritat, decidides a mantenir la seva feina amb educadors i organitzacions socials d'Amèrica Llatina, varen posar en marxa una plataforma, Moodle, gràcies a la qual poguéssim atendre les peticions de col·laboració i formació. L'objectiu és donar suport als docents i a les organitzacions socials en el coneixement i l'aprenentatge, amb l'ús de les noves tecnologies.

Allò que en principi només era una idea pilot, l'any 2014 es convertí en un programa amb expectatives de consolidació degut a les múltiples sol·licituds d'acompanyament rebudes. Així, l'any 2014, es varen impartir 17 cursos amb 600 persones matriculades.

Una altra dada que volem destacar és la signatura d'un acord amb la Universitat Pública San Carlos de Guatemala (USAC), en què es recull que la formació impartida és reconeguda i computada, a efectes d'educació permanent i, en el cas docent, per a la seva carrera. Es converteix, d'aquesta manera, en la primera entitat a la qual es dona aval en aquest camp educatiu "on line".

Algunes dades d'interès:

- Tots els docents que comparteixen els cursos els fan de manera solidària, i sense percebre cap pagament.

- Les persones que els reben no fan cap tipus de pagament.

- L'alumnat se selecciona per les diferents organitzacions magisterials i socials amb les quals l'ONGD Ensenyants Solidaris i l' STEI Intersindical treballen des de fa bastant de temps, amb algunes més de 25 anys.

A dia d'avui, són ja 24 els voluntaris que han dissenyat continguts en diverses temàtiques i que són transversals, en els distints currículums que s'imparteixen en els països en què es du a terme el programa. Temes com

Llenguatge no sexista, Currículum ocult, Metodologies de l'ensenyament de la lectoescriptura, Consciència Fonològica, Experimentació a la classe de ciències, Escola inclusiva, Motivació a la lectura... són, a tall d'exemple, temes que es tractaran.

La iniciativa s'està convertint, pels seus continguts, metodologia i rigor, en un punt de referència en els processos de noves pràctiques en aquells països en què aquesta es realitza.

Entre les dificultats que anam trobant, en destacaríem el difícil treball de coordinació, a causa de les dificultats que

els i les mestres d'aquests països tenen en els usos de les TIC, ja sigui per manca de recursos o limitació en l'accés a internet i per la precarietat de les seves condicions laborals, per a resoldre les dificultats. Tot plegat fa més complicada la seva participació, tot i que volem destacar l'interès dels alumnes.

Com a exemple de les dificultats a què han de fer front, copiarem textualment el darrer correu que ens ha remès la coordinadora a Guatemala, la senyora Odilia Perén: *"Hola, me he comunicado con las tres personas que quedan pendiente de su dirección electrónica y sorpresa la que me he llevado, y*

ellas me han informado que desde el viernes pasado no tienen energía eléctrica en la boca costa de Sololá, hoy tampoco hay, y deben de ir a otro municipio para ver su correo o abrir otro, ellos pensaron que habría electricidad el fin de semana pero hasta hoy no hay. Saludos."

Un altre element que cal remarcar és que, per a gairebé totes les persones matriculades, és la primera experiència de participació en processos d'aprenentatge a distància; malgrat això, el 34% dels inscrits acabaren de manera satisfactòria els cursos, cosa que es considera un resultat excel·lent. Des d'Ensenyants Solidaris allò

que més es valora és el procés solidari que es genera i la implicació de tots els actors que hi prenen part: associacions magisterials i socials, tutors i alumnat.

Els cursos tenen una càrrega lectiva de 70 hores a realitzar en 3 mesos, s'acompanyen a més amb una part pràctica i, en alguns d'ells, s'hi afegeixen sessions presencials impartides per experts, persones de relleu cultural, intel·lectual o social dels països en què es duen a

ris, STEI Intersindical o de les organitzacions dels països que ofereixen la formació.

Ensenyants Solidaris i l' STEI agraeixen la disposició i la col·laboració del professorat de les Illes Balears i del País Valencià, que s'han sumat a aquesta iniciativa a través de l' STEPV, ja que la seva tasca de voluntariat permet compartir amb els docents dels tres països en què es du a terme el programa, així com conèixer de primera mà les experiències que es donen

terme els cursos per a potenciar, d'aquesta manera, el procés formatiu. Aquestes activitats complementàries es financen amb recursos propis d'Ensenyants Solida-

en els distints processos educatius.

El coneixement mutu afavoreix la solidaritat internacional i, d'aquesta manera, la lluita per una educació pública i gratuïta ens uneix amb organitzacions magisterials i moviments socials de Guatemala, El Salvador i el Perú; a la vegada es pren consciència que aquests cursos no substitueixen la formació presencial, que és imprescindible per a aconseguir una escola pública i de qualitat en els països empobrits. Així com també en el nostre Estat, ja que des de fa un temps ens l'estan desmantellant.

<http://curso.ensenyantssolidaris.org/>
<http://www.ensenyantssolidaris.org/novaweb> ■

El Trànsit de Venus

Un relat sobre l'Efecte Pigmalió a l'escola

David Riera i Anna Sala,
escalidoscopi.net
Il·lustració: Ruth Valencia

Tot sovint, en Lluc es despertava angoixat després d'una nit de malsons. Era cap de setmana? - es demanava. Quan la resposta era "no" tot eren nervis i mal humor. Des de feia ja uns quants cursos havia avorrit del tot l'escola. El fet és que quan era més petit no li desagradava, però poc a poc havia començat a tenir dificultats. La lectura, l'escriptura i especialment les matemàtiques sempre eren més complicades del que ell es veia capaç de fer. I així, les jornades escolars s'havien anat convertint en una tortura quotidiana. Veia com els seus companys aprenien més ràpid i els seus mestres arribaven a perdre la paciència amb les seves dificultats. Suports de mestres "especials", classes de reforç, reeducacions eternes i hores de feina cada horabaixa, completaven les jornades que semblaven no tenir mai final.

Un dilluns dematí, en Lluc va sortir del llit més content del que era habitual. No semblava tenir motius per a aquest canvi d'humor, però li rondava pel cap un comentari que la mestra li havia fet divendres abans de partir d'escola: "Lluc, darrerament he estat pensant que es tema del Sistema Solar se't dona força bé. Hi tens traça.

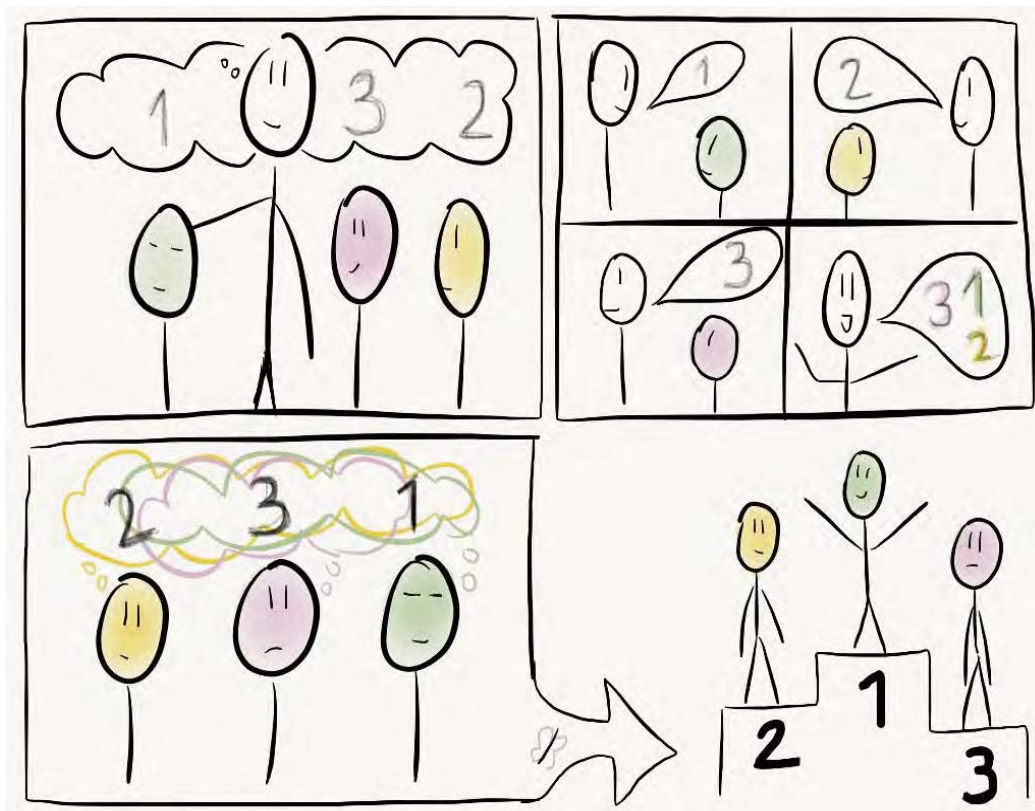
Dilluns et duré una fitxa per ampliar es teus coneixements en aquest tema. Només és una proposta voluntària, no hi tens cap obligació." Ho havia d'admetre, estava totalment desconcertat i intrigat. Aquest comentari de la seva mestra l'havia deixat realment confús. No recordava la darrera vegada que qualcú li havia dit res semblant en relació al seu rendiment en alguna àrea de l'aprenentatge escolar.

Aquell dematí de dilluns, la seva mare va notar qualche cosa diferent. Per ventura no havia canviat gran cosa, però semblava que en Lluc no estava tant trist i angoixat com altres dilluns. Quan va arribar a l'escola, va saludar els seus companys i no va poder evitar treure el tema: "sabíeu que sa lluna no és un planeta? És un satèl·lit". En Joan, que presumia dels seus bons resultats escolars, el va mirar amb cara d'alliçonar:

"si que ho és Lluc, sa lluna és un planeta des Sistema Solar". En Lluc es va desinflar, per uns moments havia somiat que tenia capacitats especials per l'astronomia, però acabava de comprovar que només era una àrea més on les seves dificultats el delataven sense poder fer-hi res.

Van entrar a l'aula, van seure i la mestra començà la classe després de demanar-los com els havia anat el cap de setmana. A continuació, mirà en Lluc i li dedicà un somriure amb una expressió a cavall entre l'alegria de veure'l i la confiança en les seves capacitats. "Continuarem amb el Sistema Solar" - va dir la mestra. "Precisament!" - va pensar en Lluc. Un poc d'explicació, una animació en aquella nova pissarra digital i el torn de preguntes de la mestra als alumnes. "Lluc, la lluna què és?" - demanà la mestra. "Mmm... un planeta?" - contestà en Lluc recordant les paraules d'en Joan. "No vas malament Lluc, però hi ha un altre terme que és més exacte" - digué la mestra. "Un satèl·lit!" - contestà en Lluc amb el cor bategant molt més de pressa. "Correcte!" - exclamà la mestra, i afegí: "recorda'm que et doni sa fitxa d'ampliació que et vaig comentar divendres".

El dematí va seguir per en Lluç d'una forma totalment diferent a la d'un dilluns qualsevol. Durant el transcurs de les classes, la mestra no parava de seguir en Lluç amb la mirada. Ell seia en el mateix lloc de sempre, però de qualche manera se sentia més a prop. No podia deixar de prestar atenció perquè la mestra tot d'una el mirava, el consultava sense que se sentís examinat, li demanava coses més aviat senzilles de respondre i comptava amb ell com feia amb els alumnes més "competents" de la classe.

Quan va sortir d'escola la seva mare va recollir-lo com de costum. Normalment sortia amb una sensació de fatiga combinada amb l'angoixa anticipada d'un hora-baixa plegat d'activitats planejades per a treballar amb les seves dificultats. La seva mare li demanà: "com t'ha anat?" I en Lluç contestà: "bé, molt bé, avui he après coses interessants sobre es Sistema Solar". La mare, sor-

presa, va rumiar una estona per acabar dient: "idò, a s'observatori astronòmic s'organitzen visites per a famílies i hi pots anar a veure ses estrelles i es planetes amb un telescopi gegant. De fet, crec que un dia d'aquests passarà Venus per davant des Sol i es podrà veure. He llegit que aquest fenomen que anomenen Trànsit de Venus, no tornarà a repetir-se fins d'aquí més de cent anys! Et fanges que hi anam?". En Lluç no va dubtar a contestar afirmativament. A continuació, varen seguir caminant en silenci fins arribar a ca seva. Pel camí, la mare havia estat pensant que si li despertàs aquest entusiasme amb altres àrees de l'aprenentatge, les seves dificultats podrien veure's reduïdes. Ell començà a qüestionar-se si realment, aquestes dificultats eren per sempre o podien experimentar més canvis com el d'avui.

Mentrestant, la seva mestra, encara a l'aula, enllestia els materials per a les classes

del dia següent. Feia temps que rumiava sobre el fet que el nivell d'expectatives que ella tenia en relació a les capacitats dels seus alumnes, podia ser quelcom realment determinant. Per comprovar-ho havia volgut fer un canvi en la relació amb en Lluç, un dels alumnes del grup-classe amb dificultats específiques d'aprenentatge. Per cercar aquest canvi, havia modificat una sèrie de factors que es tractaven en un llibre que havia llegit feia poc i l'havia fet reflexionar molt. Havia seguit un pla que consistia en quatre eixos fonamentals: establir un clima més càlid en el tracte amb ell, tant en la comunicació verbal com no verbal; ensenyar-li més matèria en alguna àrea donant per fet que posseïa habilitats especials en aquesta; oferir-li més oportunitats per respondre correctament les preguntes a classe i ser generosa amb els feedbacks positius i les rectificacions del tipus "explicam'ho millor" enlloc de "no és correcte!". Trobava curiós

que fos tan immediat, però després del primer dia d'haver posat en marxa el pla, havia comprovat com en Lluç era capaç de resoldre tasques d'un nivell un poc més elevat del que era habitual a més d'haver estat atent i participatiu durant gairebé tota la jornada. Dubtava sobre si aquests canvis podien ser una excepció difícil de repetir, potser com la del Trànsit de Venus, però tenia clar que valia la pena continuar treballant amb el pla i veure què succeïa amb períodes més llargs de la seva aplicació. No podia llevar-se del cap la idea plantejada en el llibre de que modificant aquestes expectatives d'ella cap als seus alumnes d'una forma continuada, podria arribar a obtenir canvis força positius en el rendiment i èxit escolar dels al·lots que tenien dificultats. També li rondava la idea de poder treballar, conjuntament amb els pares, formes de modificar les expectatives cap als seus fills i d'aquesta manera completar un procés de canvi encara més significatiu. Ja havia pensat altres vegades que tractar les dificultats d'aprenentatge de forma externa a l'escola i la llar, era sempre una solució parcial i per ventura, en molts casos equivocada. Cada pic veia més clar que aquestes intervencions mai podien suplir les possibilitats de canvi que oferia el treball del mestre dins el mateix context d'escola i el dels pares a casa. Sabia que el treball en aquests dos contextos tenia la virtut de poder fer habituals moltes de les excepcions positives en l'aprenentatge... sempre que no fossin la del Trànsit de Venus.

Relat inspirat en el treball: "El Pigmalió a l'Escola" d'en Robert Rosenthal i Eleonor Jacobson. ■

**Parlam amb
Antoni
Figuera,
home de
dues grans
passions: el
cinema i la
literatura.
O de com
l'art dóna
sentit a la
pròpia
vida...**

Bon dia, Toni. Podríem començar parlant de quina ha estat la teva relació amb l'STEI i l'Escola de Formació de Mitjans...

És una relació que es dona gairebé des del seu naixement, a causa d'una forta amistat que tenc amb en Pere Polo, que em va atreure per a la causa fa molts d'anys, i més endavant amb altres companys de la casa, com en Joan Recio. He estat una persona sempre fidel a l'STEI, que per a mi és un sindicat de classe, amb una trajectòria molt honesta, on sempre m'he sentit a gust i amb el qual m'he compromès com a delegat a l'ensenyament privat-concertat en els centres en què he fet feina, tant a Sant Josep Obrer com al Col·legi Sant Pere.

No he estat mai una persona afiliada a cap partit polític, - tot i que em consider d'esquerres, molt crític amb el sistema actual i amb una vena un tant "anarcoide"-, però sí que he tengut molt clara sempre la meva afiliació sindical a l'STEI; i durant un temps vaig pagar també la quota d'Aministia Internacional.

En els teus escrits parles sovint de cinefàgia i de cinefília. Et defineixes com a cinèfag i com a cinèfil. Quina diferència hi ha entre els dos termes?

Quan parl de "cinefàgia" em referesc a la meva arribada al món del cinema des d'un punt de vista emocional, d'una manera sentimental. El terme "cinefília", en canvi, suposa aquest accés al setè art ja des d'un punt de vista reflexiu, havent passat ja pel sedàs d'allò intel·lectual.

El món del cinema, per tant, t'ha acompanyat al llarg de tota la teva vida?

Tornant al terme "cinefàgia", que he esmentat abans, el meu primer contacte amb el cinema va ser des d'un punt de vista emocional, quan el meu pare em duia a veure pel·lícules als anys 50, a les sales de cine del barri de Santa Catalina. Aquelles imatges a la pantalla em varen fascinar totalment, ja que eren l'alternativa al món gris del franquisme, i ben aviat es varen convertir en una mitificació que enriqueix i omplia de colors i de llum la "negra nit" del temps de la Dictadura.

Ja en el temps de la meua adolescència, amb l'aparició dels cine clubs, en els quals participo, es produeix aquest segon nivell d'arribada o acostament al cinema que he anomenat "cinefília", en què parlo d'un vessant més intel·lectual, més reflexiu, amb la presència de les obres cinematogràfiques d'autor, de culte, amb un cinema molt més artesanal, fet amb dignitat.

Amb el pas del temps s'ha produït, per a la majoria de la gent, la pèrdua de la cultura religiosa. Més endavant, la de la cultura popular. Creus que també s'ha perdut la cultura cinematogràfica? S'han esvaït tots aquests referents?

Dins la història de la cultura, la societat ha anat passant per diferents etapes; i, dins cada una d'elles, el ciutadà tenia uns vincles ferris, una raó de ser ferma que li donava seguretat. En el món clàssic tenim la presència dels déus, en plural; l'Edat Mitja és el moment de la preeminència de Déu, de la divinitat única del món cristià. Amb l'aparició de l'Edat Moderna, s'imposen la ciència i la tècnica.

És a partir del Romanticisme, del segle XIX, que tot això dona un tomb i l'home se sent orfe, enfonsat, com si estàs en "terra de ningú", a la recerca de referents que li puguin oferir una mica de seguretat. L'ésser humà viu a la intempèrie, des del punt de vista cultural, religiós, social, econòmic i científic. Fixa't com, a partir d'aquest segle, la literatura que es fa, dins el gènere de la ciència ficció té una visió positiva del futur que ens espera, de com serà l'esdevenidor, i de com la tecnologia i la tècnica resoldran els problemes de la humanitat, com podem llegir, per exemple, a les obres de Juli Verne.

Més endavant, veim com aquest somni tecnològic de progrés i de benestar s'esvaeix d'una manera definitiva, i la literatura ens presenta una societat abocada a l'absurd, la manca de referents ètics i morals i una manca total del sentit de la vida; com llegim a autors com George Orwell o Ray Bradbury.

Qui millor ha expressat aquest estat d'abandonament i de soledat de l'home davant el món i la vida és Edvard Munch, en el seu quadre "El crit", amb un personatge grotesc, deforme, metafísicament buit, amb una figura i un contorn desdibuixats, sense un color i unes formes definides, on tot es dilueix a mans d'un pensament dèbil i un raonament cada vegada més líquid.

Quines pel·lícules creus que expressen millor aquest desnortament que pateixen l'home i la dona d'avui, el seu abandó existencial?

Les ordenaré segons l'any de la seva aparició. Entre els anys 50 i 80 hi ha una pel·lícula molt interessant

amb l'actor Jean-Paul Belmondo, que es titula *À bout de souffle*; té un final magnífic, en una escena en què el protagonista tanca els ulls abans de morir. En els anys 60, a *El compromiso*, Kirk Douglas encarna el paper d'un triomfador que acaba assetjat per la bogeria.

Dels anys 70, m'agrada molt *El último tango en París*, en què Marlon Brando representa el paper d'un home marcat del tot per la filosofia existencial, talment un personatge de L'estranger d'Albert Camus. I en els anys 80, un dels millors exemples és *American Beauty*, amb un Kevin Spacey plenament conscient del seu desnortament i de la seva pèrdua total de seguretats i dels mínims referents ètics i morals.

Al llarg de la teva vida com a docent, has fet servir el cinema per a explicar tots aquests fets?

Sí, el cinema ha estat sempre, dins la meua tasca com a docent, un complement fantàstic, un amplificador extraordinari dels continguts del currículum, tot i que pot haver-hi gent que no hi està d'acord. Per exemple, quan explicava el món clàssic i la importància dels mites clàssics, vèiem pel·lícules com *Prometeu*, *Frankenstein* o *Blade Runner*. Per a entendre la societat de l'Edat Mitja i la realitat d'un món teocèntric marcat pel Déu únic dels catòlics, és ideal el film *El nom de la rosa*, basat en l'obra d'Umberto Eco. I en parlar de la societat contemporània, marcada per la pèrdua de referents de què hem parlat abans, emprava una pel·lícula que és una adaptació d'un conte de Julio Cortázar, *Las babas del diablo*, dirigida per Antonioni.

Cinema i docència funcionaven, d'aquesta manera, com un rellotge i s'avenien en una perfecta interrelació; i els alumnes ho agraïen. I sempre ho vaig fer sense mostrar cap tipus de dirigisme en una determinada direcció, oferint a l'alumne un ventall d'opcions per a interpretar allò que veia, perquè en fes una lectura personal i autònoma.

fondre el cine amb la vida". I, en el meu cas, et puc dir que allò que fa suportable la vida és el cine, l'art, la literatura. Gràcies a la ficció, a la possibilitat que tenim de crear altres realitats distintes de les que vivim dia rere dia, té sentit seguir existint. Deia Ernst Fischer, a *La necesidad del arte*, que tots aquests

m'han aportat aquesta seguretat de la qual sóc conscient que estic mancat.

Un company meu, professor de filosofia, emprava la pel·lícula *La rosa púrpura del Caire* per a explicar Plató als seus alumnes...

Em sembla del tot encertat per a explicar el "mite de la caverna" platònic, sobretot quan veim els personatges de la pel·lícula de Woody Allen que surten de la pantalla i s'integren en el món real.

Podem dir que, dos mil anys abans de la seva aparició, el filòsof grec, amb el seu món d'ombres, s'avança al cinema d'una manera inconscient, tal com digué l'autor de "El cine y la imaginación romántica", F. Mac Connell.

Si haguessis de "salvar" deu pel·lícules de tota la història del cinema, amb quines et quedaries?

L'ordre que triaria podria ser aquest: *Dublineses*, de John Huston; *Blade Runner*, de Ridley Scott; *Raíces profundas*, que és un western de George Stevens; un musical com *Cantando bajo la lluvia*; una pel·lícula del cinema negre com *Los sobornados*; d'Orson Wells em quedaria amb *Campanadas a medianoche*; *El gatopardo*, de Visconti; *Amarcord*, de Fellini; *El cazador*, d'Akira Kurosawa; i *Fresas salvajes*, del director suec Ingmar Bergman.

I si parlem del cine espanyol, quina seria la teua selecció?

Em quedaria amb *Plácido*, de Berlanga; *Canciones para después de una guerra*, de Basilio Martín Patino; *El espí-*

Som del tot contrari a aquells que entenen l'educació com una manipulació, amb el docent col·locat en una posició de superioritat. Això facilita molt que, sota la coartada d'estar educant els alumnes, els dirigim les seves opinions o, fins i tot, la seva presa de decisions. Pens que educar és donar eines als nostres infants i joves perquè puguin decidir allò que volen fer i ser en el futur, que aprenguin a manejar les seves aptituds i capacitats.

Què t'ha aportat el cinema? De quina manera ha enriquit la teua vida?

Deia Woody Allen, a *La rosa púrpura del Caire*, que "no hi ha res més perillós que con-

altres móns que ens envolten compensen la insuficiència de la nostra vida, marcada per les limitacions i les adversitats.

Davant el decensís que ens aporta la vida, - i com n'estic de decebut -, el cinema i la literatura han estat sempre per a mi un refugi, un aliment que m'ha nutrit des que tenc ús de raó, primer d'una manera inconscient i sentimental i, posteriorment, d'un mode racional i plenament meditat. En el meu cas, m'han salvat la vida, ja que jo he estat sempre una persona a qui li ha costat adaptar-se a la vida pràctica. Mentre donava classe em sentia fort, segur; fora d'ella, no tant. Tant el cine com la literatura

ritu de la colmena i *El sur*, de Víctor Erice; i *Tren de sombras*, de José Luis Guerín.

I del món literari, la teva altra gran passió, quins llibres t'en duries a una illa deserta?

Del món clàssic, em quedaria amb *l'Odissea*, d'Homer. També hi inclouria la gran obra de Cervantes, *el Quixot*; una novel·la negra americana com *El largo adiós*; la poesia de Jorge Luis Borges; i *El perseguidor*, de Cortázar.

Aquest autor, Cortázar, ha estat també un altre dels teus grans referents?

Sí, sense cap dubte. El vaig descobrir quan tenia vint anys i un veïnat meu, que venia embarcat de l'Argentina, em va fer arribar un relat seu. Em va enganxar de tal manera que, des de llavors, vaig tenir la necessitat de llegir tot quant havia publicat: Cortázar em va obrir una nova manera de veure el món, la realitat i el fet d'escriure, des d'un punt de vista molt humanístic.

D'aquest autor en destaco, per damunt de tot, la seva capacitat d'innovació, l'alteració profunda que fa del fons i de la forma. És molt novedós i original, tot i que segueix la tradició de Cervantes, salvant totes les distàncies, d'emprar la imaginació com a element d'exploració literària, com una eina per a arribar més al fons, on la raó troba les portes tancades.

Com veus el futur del cine? Quines perspectives creus que té per endavant?

Per a les persones que, com jo, hem estat educats segons la concepció clàssica del cinema, tal com l'enteníem la nostra generació, el veig molt malament. El cine que darremament es fa als Estats Units

és d'una qualitat ínfima, d'una decadència brutal, amb unes mancances tan grans com pugui ser la infantilització de les històries que es contenen. Els grans guionistes d'un temps han desaparegut, es fan *remakes* de pel·lícules que gairebé tenen deu anys, la digitalització ha mort la verosimilitud de moltes trames, es dilueixen cada vegada més els caràcters dels personatges, a moltes pel·lícules tot el pes recau damunt els efectes especials... El panorama pinta molt malament.

I d'on pot sorgir l'esperança d'un nou cine de qualitat?

Possiblement dels nous "països emergents" en allò que fa referència al cine, de llocs com el Brasil, Argentina o Turquia. En aquests moments de gran decadència del cinema nordamericà són una alternativa important i renovadora.

Toni, tots aquests sabers que has anat fent sobre el cine, els has posat a l'abast del gran públic?

Sí, ja fa una sèrie d'anys, per mor de la gran insistència del meu amic Pere Polo, organitzarem alguns seminaris de cine a l'Escola de Formació de

l'STEI i, darrerament, he impartit cursos de formació per al professorat. També he col·laborat amb els meus articles a la revista "Temps Moderns", que dirigia en Jaume Vidal, entre els anys 1994 i 2005. I he publicat dos llibres, relacionats amb la meua dedicació a la crítica cinematogràfica, com són *Ombres xineses (memòries d'un cinefàg impenitent)*, de l'any 2005; i *Cinemateca*, editat per l'Escola de Formació i Mitjans Didàctics de l'STEI l'any 2013.

I recentment has fet donació a l'Escola de Formació de Mitjans de l'STEI de tot el teu fons documental de pel·lícules en VHS?

Sí, pens que és la millor manera de cedir tot aquest material, prop d'un mil·lenni de pel·lícules, perquè es pugui custodiar i emprar-lo per als cursos de formació que es facin a la casa. També estarà a disposició de les escoles i els instituts per si el volen utilitzar per a les seves activitats docents; el podran sol·licitar amb un missatge a l'adreça escoladeformacio@stei.cat, o trucant al 971.91.00.60.

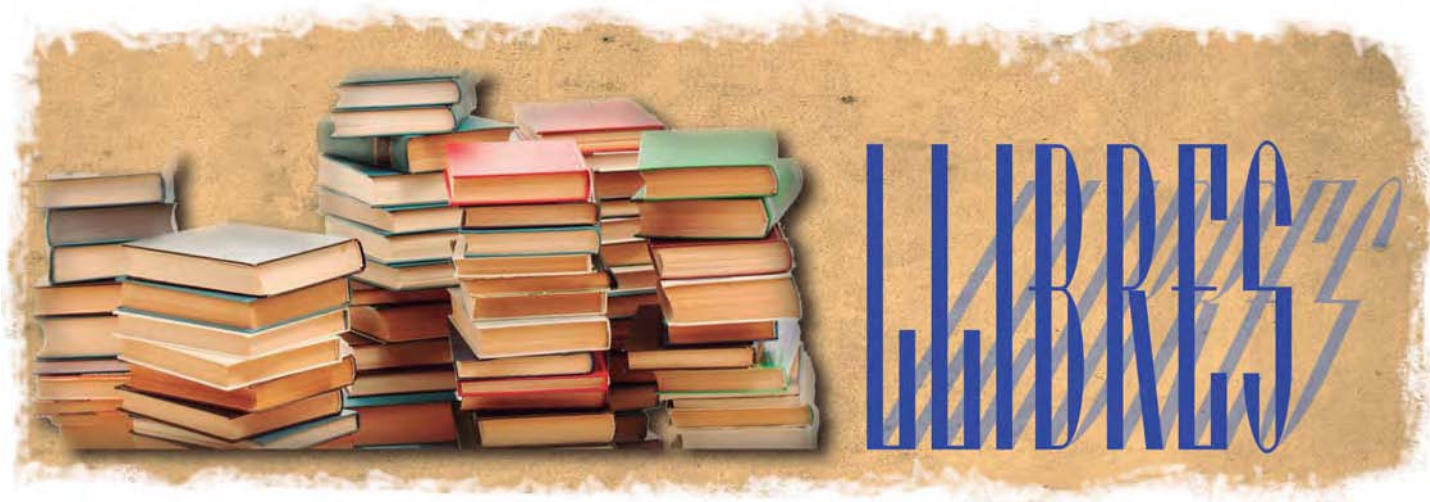
Una darrera pregunta. Creus que el cinema ha de ser un

mitjà per a evadir-nos de la realitat, o més aviat un espai de reflexió i de conscienciació envers la lluita social i la transformació del nostre món?

Crec que les dues opcions són perfectament compatibles i que, en cap cas, no s'exclouen. El cine pot ser un magnífic mitjà d'evasió i de recerca de nous mons fora de la realitat sempre que sigui un producte digne, fet amb saviesa i enginy, i no atempti contra la intel·ligència de l'espectador.

Per altra banda, pens que és un instrument molt valuós per a conèixer la realitat del nostre entorn, i perquè el públic prengui consciència i del paper que juga dins la societat.

La conversa amb Antoni Figuera s'hauria pogut allargar molt més; ja havíem perdut la noció del temps. L'estona va ser tan agradable com quan hem gaudit d'un bon àpat en què s'han combinat d'una manera magnífica la bonhomia de l'entrevista, la seva vasta cultura i el seu entusiasme per transmetre allò que han estat, i encara són, les seves dues grans passions: el cinema i la literatura. Moltes gràcies, Toni. ■

Pío Maceda, Cancela (Lleó), 1950. Mestre jubilat. Participa en la Plataforma por la Escuela Pública de Leganés i en el Col·lectiu "Lorenzo Luzuriaga".

A l'editorial Laertes ha publicat *Nadar contra corriente* (2004), *Educación y libertad en la sociedad de la información* (2007) i *Nada ha terminado. Crónica de cuatro décadas de escuela* (2011).

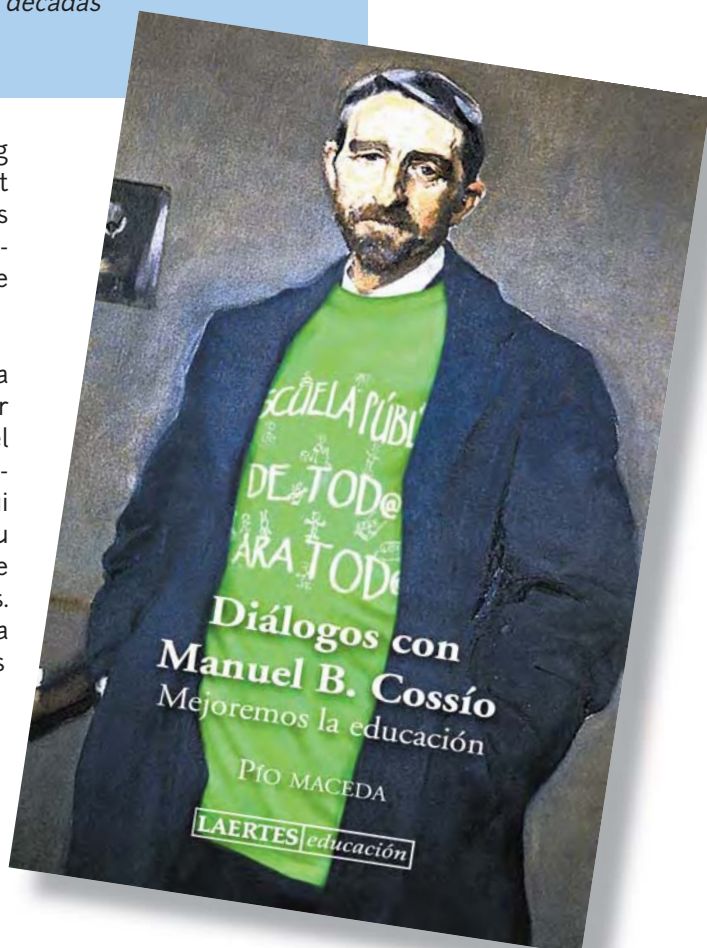

Amb Diálogos con Manuel B. Cossío. Mejoremos la educación, convida el lector a compartir la idea de que estendre la innovació a tots els centres, des de l'etapa d'infantil fins a la universitat, és un procés que s'ha d'abordar amb voluntat i recursos.

L'autor cerca respostes a la pregunta: què podem fer perquè a tots els centres d'ensenyament s'utilitzin mètodes i pràctiques que connectin millor amb l'alumnat? Empra el recurs d'un diàleg imaginari amb Manuel Bartolomé Cossío, el personatge més determinant en la renovació educativa del nostre Estat de les darreres dècades del segle XIX i les primeres del XX, per a veure com se superen els problemes que encara di-

ficulten la innovació. Al llarg del seu recorregut, el text recull aportacions d'algunes de les experiències innovadores, des de la Institució Lliure d'Ensenyança fins al present.

L'autor suggereix que s'ha d'impulsar un gran pacte per l'educació - que preservi el paper central de l'ensenyament públic i en garanteixi l'estabilitat - amb l'objectiu d'establir el compromís de renovar-la en tots els nivells. L'aspiració de la ciutadania d'assolir una societat més justa i democràtica només es farà realitat si se sustenta en un bon sistema educatiu. ■

Repensem Mallorca: la necessitat de la prosperitat compartida

David Abril presentà a la Biblioteca de Manacor, el passat 30 de març, la seva obra, fruit en gran part de la seva experiència com a parlamentari

Miquel Oliver, cap de llista de Més per Manacor, destacà del llibre d'Abril davant la manca de diàleg l'autor havia sabut bastit un discurs sòlid i crític, amb assertivitat; una obra amb claredat d'idees i de redacció, amb molts exemples i dades contrastades de l'atur o de la pobresa a les Illes Balears. I que havia tractat temes tan diversos com els hotelers, l'amnistia del Govern de les Illes Balears pel que fa a les parcel·lacions il·legals, l'especulació financera, l'embull de les prospeccions, el cas fosc de la importació de residus, els atacs continus contra el català, o la creixent criminalització dels moviments socials.

Oliver destacà del llibre que “no és només un relat, també hi ha propostes programàtiques”; i lloà l'encert de l'autor de fer-lo a partir del turisme, sense obviar-lo, convertint-lo en l'eix central del seu relat, com no s'havia fet fins ara. Esmentà que *Repensem Mallorca* ens proposa quin model turístic volem, quin control democràtic n'hem de

tenir, la necessitat de ser capaços de crear una “prosperitat compartida”, i no un gran benefici a mans d'uns pocs. Digué que “és el primer llibre de reflexions, fruit de l'activitat intel·lectual del seu autor”, i va agrair els esforços de l'editorial.

David Abril parlà dels motius que l'havien duit a escriure el llibre. En primer lloc, es referí al seu títol i explicà com ell mateix, amb el temps, havia tornat més radical i més pragmàtic; que el punt de partida de tot plegat havia estat una actitud d'indignació. *Repensem Mallorca* és, per tant, una crida al compromís, a que la gent – que “massa sovint ha de consumir llibres d'autoajuda i que els estants de les llibreries i dels centres comercials n'estan plens”, es banyi i es fiqui en l'acció política, cívica i social”.

L'autor es referí, també, a la necessitat de suplir la manca de pensament que moltes vegades és absent de l'esquerra progressista del nostre país, i que el llibre era, més enllà de l'anàlisi

d'un partit polític concret, una mirada als problemes estructurals de Mallorca no només de la legislatura d'en Bauzá sinó de molt més enrere. Abril esmentà la seva voluntat de bastir un relat que ajuntàs educació, moviments socials, lluita mediambiental, amb la intenció de donar una idea comú del que passa a Mallorca i a les Illes Balears, amb la proposta d'una sortida raonable a la crisi.

Abril parlà també, com uns dels motius del llibre, de la necessitat de socialitzar allò que havia après i de compartir-ho amb la gent. Que aquesta volia que fos la seva “aportació amb un llenguatge que acostàs la política a la gent, ara que es fa tan present amb debats a la televisió els disabtes a vespre, i que s'entengués”. Esmentà que els capítols del llibre són cinc, amb quatre parts dedicades a l'anàlisi d'alguns problemes estructurals, que no només afecten Mallorca sinó tota la Mediterrània, i l'estat d'emergència social que estam patint. Aquest havia estat, digué, el “punt de partida” de la seva obra; “una realitat molt preocupant, de la qual n'hauríem d'estar alarmats i, de cap de les maneres, no ens hi podem acostumar”.

L'autor digué que el model turístic que hem tingut fins ara és el gran responsable de moltes de les situacions que es viuen a les Illes; com ja denuncià el teòleg Bartomeu Bennàssar fa molts d'anys en el seu *Procés al turisme*. “Cal que li donem quatre voltes, i que canviï de dalt a baix en benefici de la majoria, amb augment de les plantilles i de la qualitat de l'ocupació i amb l'abandó del fenomen de la “balearització”, que les grans cadenes hoteleres balears han

exportat al Carib”. “Aquest model ara ens retorna, amb el canvi del model de sol i platja al tot inclòs”, explica.

Abril parla, a un dels capítols del llibre, del mal que s'ha fet durant la legislatura al nostre territori i digué que o és cert que al llarg d'aquests quatre anys no s'hagin consumit més espais: “basta mirem el que estan fent a la construcció del gran ressort de Canyamel”. També es referí a les grans desregulacions que es produiran com a conseqüència de l'aplicació de la llei agrària del conseller Company, o amb la nova llei de turisme.

A un altre apartat del llibre, titulat “La democràcia del taxidermista”, l'autor parla de la debilitat d'aquest sistema polític a l'Estat espanyol i a les Illes Balears, amb els atacs que ha patit l'educació, la llengua, amb el fanatisme i l'autoritarisme del Govern de José Ramón Bauzá, tot plegat com a mostra d'una concepció molt pobre i lamentable de l'ús dels drets i de les llibertats de la majoria. Posà com a exemple el paper dels mitjans públics, en el cas d'IB3, a la qual anomenà “la veu de l'amo”.

David Abril acabà la seva intervenció amb el plantejament d'unes propostes programàtiques que ens havien d'ajudar a “transitar cap a una Mallorca solidària, sostenible i sobirana; no basades en receptes màgiques”. Des de la necessitat d'aprofitar a partir del que ja tenim consolidat en l'àmbit del turisme, el foment del diàleg per a enfortir la democràcia i la política, fins al reclam d'un major poder de decisió per a les institucions i entitats de les Illes, per a poder dir la nostra en aquelles qüestions que més ens afecten. ■

VIU LA VIDA SENSE ULLERES NI LENTS DE CONTACTE

PROMOCIÓ EXCLUSIVA

per afiliats
i familiars directes de

SOL·LICITA YA LA TEVA 1ª CONSULTA PREOPERATÒRIA

NOMÉS FINS AL 31 DE JULIOL

775€
PER ULL

+ REGAL DE "60€"

Palma de Mallorca • C/ 31 de Desembre, 22 • 971 20 06 58
TARIFES I PROMOCIÓ VÁLIDES NOMÉS A LES CLÍNQUES DE PALMA DE MALLORCA

clinicabaviera.com

CLINICA
BAVIERA